

Wiadomości **Uniwersyteckie**

10 | Wydarzenia

*Pięćdziesiąt cztery lata kultury
studenckiej w Chatce Żaka. Historia
a czas obecny*

37 | Kartka z kalendarza

*70-lecie Wydziału Prawa i Administracji
UMCS*

68 | Sprawy studenckie

Program dwutorowej kariery UMCS

75 LAT
UMCS

*Miesięcznik Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej
Nr 11/260 Grudzień 2019*

I Dzień Internacjonalizacji

UMCS z Santander Universidades —

I Dzień Internacjonalizacji UMCS z Santander Universities

25.11.2019 r.

Fot. Bartosz Proll

Spis treści

WYDARZENIA

- 4** | Z życia uczelni
- 19** | Nasze sukcesy
- 25** | Na wydziałach

KARTKA Z KALENDARZA

- 37** | 70-lecie Wydziału Prawa i Administracji UMCS
- 41** | „Dobry bigos robi się bez mięsa i bez tłuszczu”, czyli o początkach żywienia na UMCS-ie

NAUKA I LUDZIE

- 46** | DNA – cudowny pamiętnik życia w starożytności
- 49** | Prosto w punkt

WYDARZENIE NAUKOWE

- 52** | Udział historyków i archiwistów z UMCS-u w naukowej konferencji w Pradze
- 54** | Inwestycje alternatywne a tradycyjny rynek światowy
- 56** | Program szkoleniowy INTER_PRO_UMCS
- 58** | O ludowości z różnych perspektyw... Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej *Ludowość w sztuce, muzyce, literaturze i teatrze*
- 60** | Projekt „PIT dla młodych”
- 62** | Projekt dydaktyczny Katedry Nauczania Matematyki i Informatyki UMCS

- 63** | Konferencja *Symbolika roślin w polskiej tradycji ludowej (na tle porównawczym)*
- 64** | Pomiar widowni mediów – seminarium eksperckie
- 65** | GIS Day 2019

SPRAWY STUDENCKIE

- 66** | Listopad w samorządzie
- 68** | Program dwutorowej kariery UMCS
- 70** | Studencka Grupa Promocyjna na rusycystyce
- 72** | Jestem RAD, że studiuję POLONistykę, czyli humanistyczne spojrzenie na Marię
- 74** | UMCSport
- 78** | Studenci UMCS z wizytą w „Gaudium”
- 79** | The Financial Law Working Papers
- 79** | Warsztaty w Katedrze Germanistyki UMCS

ŻYCIE KULTURALNE

- 80** | Nowy teatr w Głogowie (z lubelskim akcentem)
- 82** | *Zielnik polski w malarstwie i grafice* – wystawa i warsztaty w Muzeum Zamojskim
- 85** | Niezwykła wypożyczalnia – Festiwalowe Żywe Książki podczas XXIX Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Ludowej „Mikołajki Folkowe”
- 86** | Barwy natury

W ŚWIECIE KSIĄŻEK

- 87** | *Elements of Geometry of Balls in Banach Spaces*
- 88** | Książki Wydawnictwa UMCS dostępne w booksbox

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

PL ISSN 1233-216X

Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1305, 20-031 Lublin, tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@poczta.umcs.lublin.pl

www.wiadomosci.umcs.pl

Redakcja: Aneta Adamska, Marcin Gołębiowski, Katarzyna Skalecka, Agnieszka Stańczak (p.o. redaktor naczelny), Tomasz Walaszczyk

Współpracownicy: Krzysztof Bartnik, Hanna Bytniewska, Sara Filipiak, Monika Gabryś-Stawińska, Renata Gogol, Teresa Klimowicz, Andrzej Kokowski, Beata Kozłowska, Monika

Lenarciak, Urszula Lewartowicz, Małgorzata Lipczyńska, Monika Mielko-Remiszewska, Anna Obara-Pawłowska, Elżbieta Olszewska, Anna Ostrowska, Artur Popławski, Tomasz Poślada, Anna Salamacha, Dorota Samborska, Sylwia Skotnicka, Alicja Ślusarska

Oktadka: fot. Bartosz Proll

Druk: Standruk

Nakład: 650 egz.

Projekt graficzny i skład: Studio DTP Academicon, dtp@academicon.pl, <http://dtp.academicon.pl/>

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

I Dzień Internacjonalizacji na UMCS-ie

25 listopada 2019 r. w Ecotech Complex przy ul. Głębokiej w Lublinie odbył się I Dzień Internacjonalizacji UMCS. Wzięli w nim udział przedstawiciele społeczności akademickiej z Polski i zagranicy. Honorowy patronat nad wydarzeniem objęła Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej.

Jego Magnificencja Rektor prof. dr hab. Stanisław Michałowski przywitał gości, wspominając, że gdy na lubelskim Uniwersytecie stawiano na umiędzynarodowienie, władze uczelni kierowały wzrok na wschodnich sąsiadów zgodnie z ideą Unii Lubelskiej:

– Pierwsi studenci przybywali do nas z Ukrainy, Białorusi, Litwy – dodał prof. Michałowski.

Dzisiaj w murach UMCS-u kształcą się ponad 1900 studentów i doktorantów z blisko 50 krajów świata. Jak podkreślił prof. Stanisław Michałowski, bez szerokiej współpracy międzynarodowej żadna uczelnia na świecie nie mogłaby prawidłowo funkcjonować.

– Kroki, które w ostatnich latach poczyniliśmy, realnie internacjonalizując UMCS, powinny dawać nam konkretne korzyści w przyszłości – tłumaczył Rektor.

Zwieńczeniem I Dnia Internacjonalizacji UMCS był wykład pt. *Why internationalisation? Rationales and future trends* wygłoszony przez eksperta European Association for International Education (EAIE) – dr. Uwego Brandenburga. Posiada on stopień doktora Uniwersytetu w Bristolu w dziedzinie studiów nad globalizacją, tytuł magistra nauk ekonomicznych Uniwersytetu Walijskiego w Swansea oraz tytuł magistra nauk islamskich Uniwersytetu WWU w Münsterze. Jego zainteresowania badawcze obejmują internacjonalizację społeczeństwa, wpływ rozwoju technologicznego na ten proces oraz jego ocenę. Obecnie jest dyrektorem zarządzającym Global Impact Institute w Pradze i profesorem nadzwyczajnym ds. współpracy regionalnej i wpływu szkolnictwa wyższego na Uniwersytecie Rovira I Virgili w Tarragonie. Przez osiem lat pełnił także funkcję dyrektora ds. międzynarodowych na Humboldt-Universität zu Berlin.

Uwe Brandenburg w swoim wystąpieniu mówił między innymi, że znajomość języka obcego jest pierwszym aspektem internacjonalizacji. Rozwój umiędzynarodowienia w szkołach wyższych przynosi wiele korzyści. Do najważniejszych zaliczył: dla studentów – możliwość globalnego zatrudnienia, rozwój nauczania i badań naukowych, a dla personelu uczelni – wy-

jazdy naukowej, integrację międzynarodową, podnoszenie umiejętności językowych.

W ramach I Dnia Internacjonalizacji UMCS został także rozstrzygnięty Konkurs na najbardziej umiędzynarodowionego pracownika, doktoranta i studenta UMCS. Nagrody ufundował Santander Universidades, który był współorganizatorem konferencji.

– Do konkursu przystąpiło 35 osób. Przyznaliśmy cztery nagrody pieniężne – mówił prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, Prorektor ds. Nauki i Współpracy Międzynarodowej UMCS, który wręczył również pamiątkowe dyplomy i czek. Spośród studentów otrzymała je Hanna Popruha z Wydziału Artystycznego, doktoranci Rafał Muda i Marta Goliszek, a spośród pracowników naukowych prof. dr hab. Marek Pietras.

Po uroczystości odbyły się warsztaty tematyczne dla środowisk uczelnianych Lublina. Uczestnicząc w zajęciach, można było rozszerzyć wiedzę na tematy: *How to internationalise research? Conditions, opportunities, approaches, Jakie barwy ma komunikacja?* oraz *Personal branding – jak zbudować i wykorzystać własną markę personalną*.

Koordinatorami wydarzenia ze strony UMCS-u byli dr Marcin Gołębiowski – dyrektor Centrum Promocji oraz dr Ewelina Panas – koordynator UMCS ds. umiędzynarodowienia kształcenia.

Tomasz Walaszczyk

Fot. Barntse Proff

Fot. Bartosz Proń

Wizyta profesorów z Japonii w Polsce

W dni. 2–8 listopada 2019 r., na zaproszenie prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego prof. dr. hab. Marka Zirk-Sadowskiego, przebywali w Warszawie: prof. Mitsuaki Usui, emerytowany profesor Tokyo University of Science, wykładowca w Meiji University Graduate School of Law w Tokio oraz prof. Toshiyoshi Kashiwazaki, profesor Graduate School of Innovation Studies Tokyo University of Science, przewodniczący Japan Association of Public Finance Law. Opiekunem delegacji był prof. dr. hab. Antoni Hanusz, sędzia orzekający w Izbie Finansowej Naczelnego Sądu Administracyjnego, kierownik Katedry Prawa Finansowego UMCS. Zorganizowana w stulecie nawiązania stosunków dyplomatycznych między Japonią i Polską wizyta była także krokiem w rozwoju współpracy między Katedrą Prawa Finansowego UMCS a japońskimi jednostkami badawczymi specjalizującymi się w prawie finansowym. Współpraca, w której uczestniczą pracownicy Katedry Prawa Finansowego UMCS, obejmuje wyjazdy naukowe do Tokio oraz publikacje badań w „Nihon University Comparative Law”. Ponadto w czerwcu 2019 r. prof. dr. hab. Antoni Hanusz został przyjęty do Japan Association of Public Finance Law.

4 listopada 2019 r. w sali konferencyjnej Naczelnego Sądu Administracyjnego odbyły się wykłady profesorów dla sędziów, asystentów sędziów oraz zaproszonych gości, w tym pracowników Katedry Prawa Finansowego

Uczestnicy wykładu w Naczelnym Sądzie Administracyjnym ↓

Spotkanie z Konsul Jaime D. Loda na WPiA

26 listopada br. Wydział Prawa i Administracji UMCS odwiedziła konsul Jaime D. Loda z Konsulatu Generalnego USA w Warszawie. W spotkaniu wzięli udział Prorektor ds. Ogólnych dr. hab. Arkadiusz Bereza, prof. uczelni oraz Dziekan Wydziału WPiA prof. Anna Przyborowska-Klimczak.

Następnie, podczas otwartej prelekcji dla studentów WPiA, konsul opowiedziała o procedurach i warunkach udziału w różnych programach wymiany kulturowej ze Stanami Zjednoczonymi. W wydarzeniu wzięły także udział osoby, które uczestniczyły w poprzednich latach w tego typu programach i podzieliły się swoimi doświadczeniami.

Katarzyna Skątecka

Fot. Artur Pierzchała

Od lewej: prof. Antoni Hanusz, prof. Toshiyoshi Kashiwazaki, prof. Mitsuaki Usui z małżonką Setsuko →

UMCS oraz licznie zgromadzonych członków Studenckiego Koła Naukowego Prawa Podatkowego UMCS. Spotkanie rozpoczęło się od przemówienia prof. dr. hab. Antoniego Hanusza, który wprowadził w problematykę będącą przedmiotem wykładów oraz zaprezentował sylwetki prelegentów.

Jako pierwszy wykład *Prawo finansowe w Konstytucji Japonii (Financial Law in the Constitution of Japan)* wygłosił prof. Toshiyoshi Kashiwazaki. Najpierw została przedstawiona struktura norm japońskiego prawa finansowego. Istotą wykładu było zagadnienie konstytucjonalizmu i demokracji finansowej przyjętej przez Państwo Japońskie. Władza wykonawcza poddana jest bowiem silnej kontroli władzy ustawodawczej. Wedle art. 83 Konstytucji Japonii zarządzanie finansami państwowymi wykonywane jest w sposób określony przez Zgromadzenie Narodowe. Zasada ta znajduje rozwinięcie w art. 84 Konstytucji Japonii, który stanowi, że nowe podatki mogą być wprowadzone, a istniejące zmieniane tylko w drodze ustawy lub w warunkach określonych ustawą. Zasada legalizmu w japońskim prawie podatkowym może być interpretowana na trzech płaszczyznach. Po pierwsze, jako zasada wyłączności ustawy dla nakładania ciężarów publicznoprawnych. Po drugie, jako wymóg jasności tekstu normatywnego, który wpływa na możliwość poznania swoich praw i obowiązków przed podatnikiem. Po trzecie, jako zakaz postępowania dyskrecjonalnego przez organy administracji podatkowej, a więc działania bez podstawy i poza granicami prawa.

Z kolei prof. Mitsuaki Usui zaprezentował wykład pt. *System kontroli administracyjnej decyzji podatkowych w Japonii (The System of Administrative Review on Taxation Decisions in Japan)*. Uczestnicy wykładów mogli dowiedzieć się, że w Japonii od rozpoznawania skarg od decyzji podatkowych został powołany w 1970 r. Krajowy Trybunał Skarg Podatkowych. Nie jest to jednak sąd, lecz administracyjny organ kontrolny specjalizujący się w podatkach krajowych. W Japonii nie ma bowiem kompleksowego ogólnego sądu administracyjnego. Trybunał jest częścią Krajowej Agencji Podatkowej, która podlega Ministerstwu Finansów. Natomiast przepis art. 32 Konstytucji Japonii stanowi, że nikt nie może być pozbawiony prawa dostępu do sądów. Jednak art. 76 Konstytucji Japonii zakazuje ustanawiania nadzwyczajnego trybunału. Ponadto żaden urząd lub organ władzy wykonawczej nie może otrzymać ostatecznej wla-

Fot. Artur Pierzchała

dzy orzekania. W konsekwencji sądy bywają właściwe do orzekania we wszystkich sprawach administracyjnych. Podatnicy nie mogą wnosić pozwów, które podnoszą niezgodność z prawem decyzji administracyjnych bez orzeczenia w drodze uprzedniej kontroli administracyjnej.

Dyskusje po wykładach obfitowały w pytania zgromadzonej publiczności. Pytania dotyczyły chociażby regulacji procedury budżetowej w ujęciu porównawczym, szarej strefy i jej przeciwdziałaniu czy zasad odpowiedzialności podatkowej.

W czasie wizyty w Warszawie goście zostali przyjęci na spotkaniu przez prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego prof. dr. hab. Marka Zirk-Sadowskiego, a także wzięli udział w spotkaniu prowadzonym przez zastępcę dyrektora Biura Orzecznictwa – sędziego NSA Jerzego Siegienia. W trakcie stażu profesorowie odbyli szereg spotkań roboczych z sędzią NSA, prof. dr. hab. Antonim Hanuszem, który – jak wspomniano – sprawował funkcję opiekuna delegacji. Ponadto goście wzięli udział w charakterze publiczności w rozprawie przed Naczelnym Sądem Administracyjnym w Wydziale I Izby Finansowej.

Goście złożyli również wizytę w Sądzie Najwyższym, gdzie zostali przyjęci przez pierwszą prezes SN, prof. dr. hab. Małgorzatę Gersdorf, prezesa Izby Cywilnej sędziego Dariusza Zawistowskiego, prezesa Izby Karnej sędziego Stanisława Zabłockiego oraz przewodniczącą Wydziału w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych sędzię Katarzynę Gonere.

Paweł Szczęśniak

Wizyta ambasadora Portugalii

18 października 2019 r. JE Ambasador Portugalii w Polsce Luís Manuel Ribeiro Cabaço złożył wizytę na UMCS-ie. Była to pierwsza oficjalna wizyta Ambasadora Luísa Cabaço w Lublinie po rozpoczęciu misji dyplomatycznej w naszym kraju, której głównym celem było przedłużenie umowy pomiędzy UMCS-em a Instytutem Camõesa w Lizbonie. W spotkaniu uczestniczyli: Prorektor ds. Nauki i Współpracy Międzynarodowej UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prof. dr hab. Barbara Hlibowicka-Węglarz – dyrektor CJP/Camões, mgr José Carlos Dias oraz mgr Lino Matos – wykładowcy Katedry Portugalistyki.

Ambasador odwiedził również Centrum Języka Portugalskiego/Camões przy UMCS-ie, gdzie spotkał się ze studentami oraz wykładowcami Katedry Portugalistyki. Była to okazja do przedstawienia nowego programu studiów portugalsko-brazylijskich na UMCS-ie, jak również przybliżenia czternastoletniej działalności CJP/C.

Centrum Języka Portugalskiego

Fot. Archiwum CJP/C

Tłumy na pierwszym spotkaniu #Meetup_UMCSxSantander

Ogromnym sukcesem frekwencyjnym zakończyło się spotkanie inauguracyjne cyklu #Meetup_UMCSxSantander. 4 listopada br. w auli Instytutu Informatyki UMCS ze studentami naszej uczelni spotkała się Beata Tadla – dziennikarka telewizyjna i radiowa, trenerka specjalizująca się w szkoleniach z prezentacji, występów publicznych oraz medialnych.

Tadla od 1991 r. związana jest z mediami – prowadziła głównie programy informacyjne w największych stacjach telewizyjnych. W TVN była gospodynią m.in. głównego wydania *Faktów*, a w TVP – *Wiadomości* oraz programów publicystycznych. Obecnie pracuje w Radiu Zet oraz jest wykładowcą na Uniwersytecie Wrocławskim i Uniwersytecie SWPS w Warszawie. Jest także zdobywczynią tytułów: „Mistrz Mowy Polskiej”,

Fot. Bartosz Proń

„Najlepiej Ubrana Kobieta Mediów”, „Osobowość Roku 2018”, „Charyzmatyczna osobowość w branży media”. To także autorka czterech książek.

Podczas spotkania na naszym Uniwersytecie dziennikarka opowiedziała o pracy w mediach, budowaniu własnej marki, technikach autoprezentacji i dążeniu do obranych przez siebie celów. Odpowiadała także na liczne pytania publiczności. Spotkanie poprowadził Szczepan Ciesielski.

Katarzyna Skątecka

Łukasza Krasonia sposób na życie

27 listopada br. w ramach cyklu Meetup_UMCSxSantander odbyło się spotkanie z Łukaszem Krasoniem – publicystą, specjalistą od pokonywania własnych ograniczeń oraz odzyskiwania siły w obliczu życiowych wyzwań, takich jak: spadek motywacji, brak sensu życia czy problemy zdrowotne. W spotkaniu wzięło udział blisko stu studentów UMCS oraz gości uczelni.

Łukasz od urodzenia jest niepełnosprawny. Cierpi na zanik mięśni. Porusza się za pomocą wózka inwalidzkiego. Niepełnosprawność nie przeszkadza mu w humorystycznym podejściu do życia. Dał temu wyraz już w pierwszych zdaniach swojego wystąpienia:

– Wiecie, co to jest niejadalna część warzywa? Wózek inwalidzki – mówił Krason.

Tłumaczył, że chce motywować ludzi do zrobienia rzeczy, których nie chcą bądź z jakichś powodów nie mogą zrealizować:

– Wszystko jest możliwe. Najważniejsza jest motywacja i wytrwałość – dodał.

13-letni menedżer

Łukasz Krason mieszkał i uczył się w Gorzkowie w województwie łódzkim. W wieku 13 lat zamarzył, by w jego miejscowości można było korzystać z taniego Internetu, bo połączenia telefoniczne były bardzo drogie. Najbliższa sieć kablowa znajdowała się 20 kilometrów od jego miejscowości. Spotkania z właścicielami sieci nie przynosiły rezultatów ze względu na nieopłacalność inwestycji. Kilka dni płakał.

– Nie ma rzeczy niemożliwych. Przekonałem rówieśników i ich rodziców, że Internet jest niezbędny – mówił Krason. – Używałem argumentów szkolnych i takich, których teraz się wstydzę. Zebrałem listę 78 osób chętnych do korzystania z taniego Internetu. W efekcie mieliśmy drugą pod względem szybkości sieć w Polsce. Przyjeżdżali do nas nawet łodzianie, żeby ściągać filmy.

Kąpiel w morzu

Łukasz mieszkał przez rok w Barcelonie. Często leżał na plaży. Jego dziewczyna zamarzyła o kąpeli. Łukasz odmówił, ale w myśl zasady, że nie ma rzeczy niemożliwych, przełamał się. Ku zdziwieniu plażowiczów doczołgał się do wody i poczuł ogromną ra-

Fot. Bartosz Proń

dość. – Poczułem, że dzięki wytrwałości i przełamywaniu słabości mogę wszystko. Dotarło do mnie wtedy, ile razy w życiu chciałem coś zrobić, ale paraliżował mnie strach. Nauczyłem się, że trzeba być silniejszym od własnego lęku – tłumaczył.

Marzenie i potrójne sito

Krason poprosił zebranych w auli o zapisanie swojego marzenia. Słuchacze wyciągnęli kartki, komórki, laptopy i pisali.

– Spójrzcie na zapisane marzenia. Nie wszystkie da się zrealizować od razu, ale wytrwałość i konsekwencja w dążeniu do celu pozwolą wam większość z nich osiągnąć.

Łukasz zacytował Sokratesa, który na wieść, że ktoś ma mu do przekazania wiadomość, po prostu zapytał: Czy wiadomość jest prawdziwa? Czy użyteczna? Czy dobra? – Jeśli takich kryteriów nie spełnia, nie macie co jej słuchać – tłumaczył Krason.

Żyć szybko i świadomie

– Każdy z nas musi szybko żyć, szybko i świadomie – mówił Łukasz Krason. – Zawsze są miejsca, do których chcemy pojechać, i ludzie, których chcemy poznać. Musimy codziennie znaleźć sobie piętnaście minut tylko dla siebie, w czasie których w ciszy i spokoju zastanowimy się nad sobą. Zadajmy sobie pytania: Co ja tu robię? Kim jestem? Dokąd zmierza moja droga? Odnajdziecie wtedy odpowiedzi, które dadzą wam motywację do życia i działania.

Bohater Meetup_UMCSxSantander odpowiadał także na pytania z sali:

– Jeżeli ktoś chciałby ze mną porozmawiać w intymnych warunkach, zachęcam do kontaktu za pomocą Facebooka pod hasłem Łukasz Krason – zakończył.

Tomasz Walaszczyk

Fot. Barboz Profi

Fot. Barboz Profi

Fot. Barboz Profi

Fot. Barboz Profi

Zainaugurowaliśmy cykl „Hakuna Matata”

Za nami pierwsze spotkanie z cyklu „Hakuna Matata”. 21 listopada br. w przestrzeni co-workingowej Stołówki studenckiej „Trójki” zebrało się liczne grono studentów i przedstawicieli społeczności akademickiej Lublina, aby w przyjaznej atmosferze zapoznać się z tematyką projektu i przełamać bariery komunikacyjne w języku obcym. Wydarzenie zatytułowane *Kick start (Na dobry początek)* miało też na celu umożliwienie uczestnikom bliższego poznania się w trakcie rozmaitych zabaw i gier.

Program „Hakuna Matata” został opracowany przez Centrum Promocji UMCS i zagranicznych studentów uczelni, a jego ideą jest stworzenie wspólnej platformy, w ramach której żacy będą mogli integrować się oraz poznawać inne kultury i tradycje. Poprzez udział w programie członkowie środowiska akademickiego

Lublina będą mieli także możliwość przyswojenia nowych umiejętności interpersonalnych czy językowych. Podczas tematycznych spotkań studenci będą posługiwać się językiem angielskim, co – dzięki nieformalnej i przyjaznej atmosferze – pozwoli im przełamać bariery oraz oswoić się z konwersacją w języku obcym.

Projekt „Hakuna Matata” oznacza dołączenie do wielokulturowej społeczności, w której studenci z całego świata będą dzielić się swoim doświadczeniami. Nie zabraknie narodowych potraw, prezentacji talentów i innych atrakcji. Inicjatywa ma także na celu szeroko rozumianą integrację przebiegającą w atmosferze wzajemnego zrozumienia, uśmiechu i przyjaźni, stąd nazwa: w języku suahili „Hakuna Matata” oznacza bowiem „nie martw się, bądź szczęśliwy”!

Katarzyna Skatecka

ACK UMCS Chatka Żaka lata 60. XX w.

Fot. Z. Siemaszko

Fot. z archiwum ACK UMCS Chatka Żaka

dziennik
KULTURA

Pięćdziesiąt cztery lata kultury studenckiej w Chatce Żaka. Historia a czas obecny

Kultura studencka, powstała w XX w., jest dla wielu z nas nostalgicznym wspomnieniem lat młodości. Pamiętać jednak należy, że poszukiwanie wolności w różnorodnych formach jej aktywności, zaczynając od studenckich teatrów, poprzez muzykę, poezję, sztuki plastyczne czy działalność kabaretową, było zaczątkiem wielu dzisiejszych teatrów, instytucji kultury czy karier scenicznych. Akademickie Centrum Kultury UMCS Chatka Żaka, działając nieprzerwanie od ponad 54 lat, było nie tylko świadkiem tych procesów, ale często ich inicjatorem. Podkreślenia wymaga fakt, że to właśnie Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie jako jeden z nielicznych uniwersytetów w Polsce wciąż posiada własne centrum kultury studenckiej.

Chatka Żaka to miejsce wyjątkowe i z bogatą tradycją, które stwarzało i wciąż stwarza studentom doskonałe warunki do uczestnictwa w kulturze akademickiej – zarówno poprzez jej aktywny odbiór, jak i wpływ na jej realny kształt. Legendą obrosły teatry alternatywne działające w latach 60., 70. i na początku 80. XX w. Zaliczamy do nich przede wszystkim grupy: Gong Andrzeja Rozhina, Provisorium Janusza Opryńskiego, Grupę Chwilową Krzysztofa Borowca czy Scenę 6 Henryka Kowalczyka. Dziś kontynuacją tej tradycji w Chatce Żaka jest Studencki Ogólnopolski Festiwal Teatralny „Kontestacje”.

Kolejna odsłona wieloaspektowej propozycji tego akademickiego centrum kultury to wieloletnia działalność Kina Studyjnego „Chatka Żaka” oraz Dyskusyjnego Klubu

Filmowego „Bariera” tworzonego przez Piotra Kotowskiego. W latach 70. i 80. XX w. przemycał on niedozwolone przez cenzurę filmy polskiej i światowej kinematografii, a do dziś prezentuje wysublimowany dobór ambitnego kina. To tutaj wielu znanych dziś lublinian rozpoczynało swoje artystyczne kariery, m.in. Beata Kozidrak, Krzysztof Cugowski z Budką Suflera czy Federacja Bardów.

Z jednej strony w ACK UMCS Chatka Żaka od lat działają zespoły i grupy artystyczne, które nieustannie są jej ważną częścią, z drugiej zaś swoje miejsce odnajdują tu także liczne niesformalizowane grupy studentów, które na dłużej lub krócej, jednorazowo lub cyklicznie realizują przedsięwzięcia kulturalne. Takie realizacje są możliwe wyłącznie dzięki oddolnym studenckim inicjatywom kulturalno-artystycznym, czego doskonałym przykładem jest działalność taneczno-teatralna grupy ZMYŚŁ pod kierownictwem Adrianny Sawczak.

Prezentując ponad pięćdziesięcioletnią działalność Chatki Żaka w kontekście obchodów 75-lecia istnienia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, należy pochylić się nieco bardziej nad działalnością zespołów i inicjatyw, których aktywność możemy liczyć w dziesięcioleciach. Należą do nich:

- **Chór Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej** jest reprezentacyjnym zespołem UMCS. Jego początki sięgają 1949 r., w tym roku obchodził jubileusz 70-lecia. Od 1985 r. dyrygentem i kierownikiem chóru jest prof. Urszula Bobryk. Chór przez lata swojej działalności uczestniczył w wielu ogólnopolskich i międzynarodowych festiwalach oraz konkursach, otrzymując liczne nagrody.
- **Zespół Tańca Ludowego UMCS im. Stanisława Leszczyńskiego** w Lublinie powstał w 1953 r. Jest kolejnym reprezentacyjnym studenckim zespołem artystycznym UMCS, założonym przez wieloletniego dyrektora, kierownika artystycznego i choreografa Stanisława Leszczyńskiego. Obecnie zespół działa pod kierownictwem Lecha Leszczyńskiego. Głównym celem działalności Zespołu jest roztańczenie i rozśpiewanie młodzieży akademickiej oraz uwrażliwienie jej na piękno muzyki, słowa, ruchu i gestu.

- **Zespół Tańca Towarzyskiego UMCS „Impetus”** od 30 lat skupia wokół swojej działalności sympatyków tańca towarzyskiego. Studenci spotykają się na zajęciach w grupach o różnym poziomie zaawansowania: od kursów tańca towarzyskiego po grupy reprezentacyjne. O sile Zespołu stanowią jego członkowie, którzy z ogromną pasją i młodzieńczym zapałem realizują taneczne projekty. Kierownikiem artystycznym i choreografem jest Violetta Dryło.
 - **Orkiestra św. Mikołaja** trafiła do Chatki Żaka na początku lat 90., za jej sprawą Lublin stał się kolebką polskiego folklu. W 1991 r. odbył się po raz pierwszy festiwal „Mikołajki Folkowe”, który niebawem będzie świętował trzydziestolecie istnienia. Agnieszka Matecka, Bogdan Bracha, dr Agata Kusto oraz wydawany przez nich periodyk „Pismo Folkowe” (wcześniej pod nazwą „Gadki z Chatki”) sprawiają że Chatka Żaka jest cały czas silnym ośrodkiem kultury folkowej w Polsce.
 - **Młode Djembe** to zespół stosunkowo najmłodszy w naszym zestawieniu – gra od 2007 r. Powstał w ramach warsztatów bębniarskich Agnieszki Kołczewskiej i promuje muzykę perkusyjną. Wykonuje różnorodne rytmy: afrykańskie, azjatyckie, kubańskie i własne, używając różnego rodzaju bębnów i instrumentów perkusyjnych z całego świata.
 - **Przestrzeń Działań Wizualnych** działa od 1982 r., prowadząc studencką galerię, rozraczającą mecenat nad młodymi twórcami; pracownię twórczą, w której odbywają się warsztaty, a wszystko to pod czujnym okiem Mieczysławy Goś, która wspiera studentów w działaniach artystycznych i kształtuje ich postawy twórcze. Ważnym elementem dzisiejszej działalności ACK UMCS Chatka Żaka jest Inkubator Medialno-Artystyczny, skupiający media akademickie. Internetowa Telewizja Akademicka TV UMCS, powołana w 2015 r., to nowoczesne medium uniwersyteckie o charakterze informacyjnym, opiniotwórczym i edukacyjnym. Porusza sprawy ważne nie tylko dla społeczności akademickiej UMCS, ale także Lublina i regionu
- Ciekawą historię mają początki rozgłośni studenckiej w Lublinie, leżące u podstaw powstania Radia Centrum. W 1953 r. grupa zapaleńców przy wsparciu ówczesnych władz rektorskich z Domu Studenta „Amor” zaczęła nadawać program. Przez długie lata dokonań studentów-dziennikarzy można było słuchać jedynie w akademikach poprzez popularne wtedy „kołchoźniki”. W końcu z Amora rozgłośnia studencka przeniosła się do Chatki

Fot. z archiwum Chatki Żaka

← Działalność zespołów muzycznych w ACK UMCS Chatka Żaka

Żaka. Przełom nastąpił w 1995 r., kiedy to Radio Centrum dzięki przyznanej koncesji zaczęło emitować program słyszany w Lublinie, a on-line w zasadzie na całym świecie.

Wszystkie wymienione aktywności, inicjatywy twórcze czy nawet jednorazowe, kulturalne oddolne inicjatywy studenckie nie mogłyby się rozwinąć, gdyby nie Akademickie Centrum Kultury UMCS Chatka Żaka wspierane od lat przez władze rektorskie, które przykładają wagę do stałego rozwoju kultury studenckiej. Mamy jednak świadomość, że ostatnie 30 lat okresu transformacji ustrojowej to czas wielkich zmian w obrębie polskiej kultury. Powstanie nowych form działalności jak organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia) czy też rozwój samorządowych instytucji kultury miały ogromny wpływ na funkcjonowanie akademickich centrów kultury, w tym lubelskiej Chatki Żaka. Ich wcześniejsza unikatowość zaczęła się stopniowo zacierać. Zauważyć jednak należy, iż w grudniu 2018 r. w polskich uczelniach kształciło się 1 230,3 tysięcy osób (dane GUS). Ta liczna grupa młodych ludzi jest aktywna w różnych dziedzinach polskiej kultury. Słuszny wydaje się być pogląd, iż ich odrębność w obszarze kultury należy zdefiniować na nowo. Dlatego też Akademickie Centrum Kultury UMCS Chatka Żaka rozpoczyna partycypacyjny projekt – ogólnopolskie Forum Kultury Studenckiej planowane na 2021 r. Zaprezentowana zostanie na nim dogłębna analiza zjawiska kultury studenckiej w realiach XXI w. Chcemy, aby planowane Forum Kultury Studenckiej było działaniem cyklicznym, monitorującym kierunki rozwoju kultury studenckiej w Polsce, a nasza lubelska Chatka Żaka nowoczesną instytucją kultury studenckiej skupiającą polską kulturę młodych ludzi. Zapraszamy czytelników do uczestnictwa w rozpoczętym przez nas procesie redefinicji zjawiska „kultura studencka” i dzielenia się z nami doświadczeniami oraz przemyśleniami na ten temat poprzez przesyłanie ich na maila info@ack.lublin.pl) oraz odwiedzanie naszych kulturalnych progów.

Artykuł pierwotnie został opublikowany w „Dzienniku Wschodnim” 15 listopada 2019 r.

Święto historii. O XX Powszechnym Zjeździe Historyków Polskich w Lublinie (18–20 września 2019 r.)

Powszechne Zjazdy Historyków Polskich – organizowane przez Polskie Towarzystwo Historyczne z siedzibą w Warszawie – są największym i najważniejszym cyklicznym wydarzeniem gromadzącym historyków polskich. Regułą przez ostatnie pół wieku stały się spotkania organizowane co pięć lat. Po raz pierwszy taki zjazd, funkcjonujący pod szyldem Zjazdu Historycznego im. Jana Długosza, zorganizowano w Krakowie w 1880 r. Spotykano się następnie we Lwowie (1890), w Krakowie (1900), Poznaniu (1925), Warszawie (1930), Wilnie (1935), Wrocławiu (1948), Krakowie (1958), Warszawie (1963), Lublinie (1969), Toruniu (1974), Katowicach (1979), Poznaniu (1984), Łodzi (1989), Gdańsku (1994), Wrocławiu (1999), Krakowie (2004), Olsztynie (2009) i Szczecinie (2014).

Koncepcja zorganizowania takiego wydarzenia w Lublinie zrodziła się w 2009 r. w gronie czterech osób z In-

stytutu Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej: prof. dr. hab. Tadeusza Radzika, dr. hab. Roberta Litwińskiego, dr. Marka Siomy i dr. Marka Woźniaka. Postanowiliśmy wówczas rozpocząć starania, aby w 2019 r. organizację takiego wydarzenia powierzono środowisku lubelskich historyków. Czasu nie było zbyt wiele, bowiem przyjętym zwyczajem jest wybór organizatora kolejnego zjazdu z pięcioletnim wyprzedzeniem, a decyzja Zarządu Głównego PTH stanowi zawsze dowód uznania dla osiągnięć naukowych danego ośrodka i zaufania w możliwość sprawnej organizacji przedsięwzięcia.

Przygotowana przez lubelski oddział PTH aplikacja spowodowała, że Zarząd Główny przychylił się do naszego wniosku na zjeździe szczecińskim w 2014 r., dzięki czemu jubileuszowy XX Powszechny Zjazd Historyków Polskich został zwołany do Lublina. Odbył

Ceremonia
otwarcia →

Fot. Barışçe Profil

Fot. Przemysław Czapla

się on pod Patronatem Narodowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy. Było to przedsięwzięcie na ogromną i niespotykaną dotychczas skalę. O jego rozmiarach może świadczyć fakt, że czterech głównych organizatorów – Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Historycznego w Warszawie, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II oraz Archiwum Państwowe w Lublinie zostali wspierani przez partnerów strategicznych – Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego i marszałka Jarosława Stawiarskiego oraz Urząd Miasta Lublin z prezydentem Krzysztofem Żukiem. Partnerami instytucjonalnymi byli: Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie, Muzeum Historii Polski w Warszawie, Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych w Warszawie, Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Lublinie oraz Instytut Historii UMCS. Zjazd wsparły ponadto: Centrum Spotkania Kultur w Lublinie oraz Festiwal Historii bez Liku. Całości działań związanych z pracami koncepcyjnymi i przygotowaniem Zjazdu podjął się Komitet Organizacyjny (pełny skład znajduje się na stronie <http://xxpzhp.umcs.lublin.pl/>), a dokładniej jego Prezydium z prof. Janem Pomorskim na czele, wspieranym przez prof. prof. z Insty-

tutu Historii UMCS: Marka Siomę, Marka Woźniaka, Mariusza Mazura, Roberta Litwińskiego i mgr Paulinę Litkę oraz prof. Rafała Wnuka z KUL-u.

Nieocenionej pomocy organizatorom udzielał Komitet Honorowy, w składzie którego znalazły się wybitne osobistości z kraju i zagranicy (pełny skład znajduje się na stronie <http://xxpzhp.umcs.lublin.pl/>). Wsparcie to było niezmiernie istotne ze względu na skalę przedsięwzięcia. W zjeździe wzięło bowiem udział ponad 900 osób z kraju i zagranicy, a wśród zaproszonych gości znaleźli się m.in.: prof. Daniel Beauvois, prof. Norman Davies, prof. Robert Frost, prof. Jūratė Kiaupienė, prof. Hienadz Sahanowicz i prof. Leonid Zaszkilniak. Uczestniczyli oni w obradach odbywających się w gościnnych salach Centrum Spotkania Kultur i Lubelskiego Centrum Kongresowego oraz w wydarzeniach towarzyszących organizowanych m.in. w Teatrze Starym i na Arenie Lublin.

Uroczystość otwarcia zorganizowana w Sali Operowej CSK zapowiadała, że będzie to kongres inny niż dotychczasowe. Świadczyła o tym przede wszystkim liczba przybyłych uczestników oraz zaproszeni goście, wśród których wymienić należy m.in.: Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudę, Wicepremiera i Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Jarosła-

↑ *Bogowie wojny – widowisko historyczne na Arenie Lublin*

For: Przemysław Gąbka

↑ Obrady w ramach panelu *Dziedzictwo unii lubelskiej*

Prezes Polskiego Towarzystwa Historycznego prof. dr hab. Krzysztof Mikulski →

For: Bartosz Pol

wa Gowina, Ministra Edukacji Narodowej Dariusza Piontkowskiego, Marszałka Województwa Lubelskiego Jarosława Stawiarskiego, Prezydenta Miasta Lublin Krzysztofa Żuka, JM Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej prof. Stanisława Michałowskiego i JM Rektora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II ks. prof. Antoniego Dębińskiego.

Wykład inauguracyjny wygłosił prof. Jan Pomorski, który podkreślił, że:

„Potęga historii dorównuje energii, jaka powstaje przy rozszczepieniu atomu. Może mieć niszczące lub pokojowe zastosowanie. Niewłaściwie użyta, może mieć siłę rażenia bomby wodorowej. Dostrzegliśmy to w wieku XX, gdy umysły historycznie zniewolone na dziesięciolecia zawładnęły Europą. Ale ta sama historia, inaczej opowiedziana, może być siłą napędową pozytywnej zmiany społecznej.

Podczas ceremonii otwarcia wręczono m.in. nagrody w konkursie Książka Historyczna Roku im. Karola Modzelewskiego za najlepsze publikacje. Laur zwycięstwa za książkę *Nasza Wojna. Tom II. Narody 1917–1923*, Warszawa 2018 otrzymali: prof. Włodzimierz Borodziej (Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego) i prof. Maciej Górny (Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk). Druga nagroda trafiła w ręce prof. Roberta Litwińskiego (Instytut Historii UMCS) za monografię *Kordian Józef Zamorski „granatowy” generał*, Lublin 2018, a trzecia do prof. Anny Grześkowiak-Krwawicz (Instytut Badań Literackich PAN) za pracę *Dyskurs polityczny Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Pojęcia i idee*, Toruń 2018.

XX PZHP odbył się w 450 rocznicę zawarcia unii polsko-litewskiej, która dla narodów naszej części Europy

oznaczała długą historyczną drogę, wiodącą „od unii lubelskiej do Unii Europejskiej”, w 150-lecie uzyskania przez kobiety praw wyborczych (Wyoming, Stany Zjednoczone) oraz w 30-lecie przełomu 1989 r., określanego mianem „Jesieni Narodów”. *Notabene*, historycy spotkali się w Lublinie 50 lat po X PZHP, który także miał miejsce w naszym mieście. Dało to nam asumpt do namysłu nad zmianami, jakie w tym czasie zaszły w polskiej historiografii i nad wyzwaniem, przed jakim stoimy obecnie. Uznaliśmy, że rzetelny bilans dokonania i porażek minionego półwiecza akademickiej historiografii w Polsce i jej aktualnego miejsca w nauce europejskiej i światowej jest ciągle przed nami i należy się wreszcie z tym zadaniem zmierzyć. Te przemyslenia przyczyniły się do sformułowania zjazdowego hasła: „Wielka Zmiana. Historia wobec wyzwań...”, które po raz pierwszy zaprezentowano w 2014 r. Ta właśnie data jest uwypuklona celowo. Prof. Jan Pomorski pisał:

„Na szczęście mam wielu świadków, że zarówno sama koncepcja naszego Zjazdu, jak i jego idea przewodnia zostały sformułowane bezpośrednio po zjeździe szczecińskim, jeszcze w 2014 r., a więc kilkanaście miesięcy przed tzw. DOBRĄ ZMIANĄ. Zbieżność jest zatem niezamierzona, choć mam świadomość znaczenia tej konotacji *post factum*.

Dlaczego zatem Wielka Zmiana? Intencjonalnie chodziło o podkreślenie faktu, że spotykamy się w Lublinie w rocznice wielkich wydarzeń, o których wspomniano powyżej, ale zamierzamy również obradować inaczej. Uznaliśmy, że nadszedł czas, aby zrezygnować z szeregu małych sesji na rzecz szerokiej dyskusji o wielkich problemach badawczych. Pochylając się nad zjazdową koncepcją, uwzględniliśmy również tempo, z jakim te zmiany zachodzą w otoczeniu nauki historycznej, zarówno w zakresie udostępniania źródeł, jak i oczekiwań potencjalnych odbiorców wobec akademickiej historii. Dlatego też ideą przewodnią była seria debat prowadzona w ramach pięciu spotkań panelowych: 1) *Dziedzictwo unii lubelskiej*; 2) *Historia Polski z perspektywy kobiet*; 3) *Którędy do poznania przeszłości? Polska historiografia między X a XX Zjazdem PZHP*; 4) *Historia w przestrzeni publicznej. Muzea historyczne*; 5) *Jakiej historii Polacy potrzebują?* oraz dziewięciu sekcji tematycznych, analizujących wybrane przez zespoły programowe zagadnienia: 1) *Historia starożytna*; 2) *Historia średniowieczna*; 3) *Historia wczesnonowoczesna*;

4) *Historia XIX wieku*; 5) *Dwudziestolecie międzywojenne i II wojna światowa*; 6) *XX wiek po 1945 roku*; 7) *Trzydzieści lat po transformacji*; 8) *Dydaktyka historii – pamięć w edukacji historycznej*; 9) *Nauki pomocnicze historii – nowa perspektywa źródłoznawcza* (pełny program wraz z nazwiskami osób odpowiedzialnych za przygotowanie poszczególnych debat znajduje się na stronie <http://xpxzhp.umcs.lublin.pl/>).

Program główny uzupełniony został programem towarzyszącym, w ramach którego odbyły się m.in.: seminarium zatytułowane *Etyka w badaniach historycznych*, Forum Czasopism Historycznych (Wydział Humanistyczny UMCS) oraz kilka paneli zorganizowanych przez partnerów instytucjonalnych Zjazdu – Instytut Pamięci Narodowej i Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych.

Ważnym elementem spotkania była obecność historii w przestrzeni publicznej. Już miejsca obrad – Centrum Spotkania Kultur i Lubelskie Centrum Konferencyjne – okazały się bardzo dobrym rozwiązaniem, nie tylko logistycznym, ale również wizerunkowym. Poza tym Zjazdowi towarzyszyły wydarzenia przeznaczone dla szerszej publiczności, takie jak: prapremierowy pokaz filmu *Obywatel Jones*, widowisko muzyczno-artystyczne *Droga do Unii Lubelskiej* (przygotowane wg scenariusza dr. hab. Leszka Wierzbickiego, prof. UMCS), wieczór autorski prof. Normana Daviesa połączony z promocją Jego autobiografii *Sam o sobie*, pokaz filmu *Kłamstwo*, turniej planszowych gier historycznych, przegląd filmów historycznych oraz kończące Kongres widowisko *Bogowie wojny* zorganizowane na Arenie Lublin i wyreżyserowane przez absolwenta Instytutu Historii UMCS mgr. Łukasza Sędykę. Wydarzenie to zgromadzi-

ło na trybunach około 4 tysięcy widzów. Było ono również pierwszym widowiskiem odtwórstwa historycznego w Polsce, które odbyło się na stadionie piłkarskim.

Reasumując, podkreślić wypada, że koncepcja zjazdu stworzona przez prof. Jana Pomorskiego, a zrealizowana przez zespół lubelskich historyków, okazała się niezwykle inspirująca, co potwierdzają pozytywne głosy, które do nas docierają. Jubileuszowy XX Powszechny Zjazd Historyków Polskich okazał się wielkim świętem historii i niewątpliwym sukcesem naszego środowiska. Był też spotkaniem nie tylko z nauką historyczną, ale również z różnymi formami obecności historii w sferze publicznej. Dzięki podjętej przez nas inicjatywie okazało się raz jeszcze, że nie tylko nasza historiografia nie przeżywa kryzysu, ale lubelska szkoła historyczna ma także znaczne przełożenie na otoczenie zewnętrzne i aktywnie współdziała w popularyzacji swych naukowych osiągnięć.

*Robert Litwiński
Marek Sioma*

P.S. W tym miejscu w imieniu organizatorów chcielibyśmy podziękować JM Rektorowi UMCS prof. dr. hab. Stanisławowi Michałowskiemu za udzielone wsparcie na rzecz organizacji XX Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Lublinie oraz wszystkim tym, którzy aktywnie przyczynili się do realizacji podjętej przez nas inicjatywy.

Wszystkich zainteresowanych szerszą relacją zapraszamy na stronę zjazdową, wciąż uzupełnianą o kolejne fotografie z przebiegu Zjazdu: <http://xpxzhp.umcs.lublin.pl/>. To właśnie z niej zaczerpnięto wykorzystane w niniejszym tekście wypowiedzi i zdjęcia.

↑ Widowisko muzyczno-artystyczne *Droga do unii lubelskiej*

75 okrążeń – 75 lat

W dniu uroczystej inauguracji roku akademickiego – 23 października 2019 r. odbył się bieg sztafetowy wokół placu Marii Curie-Skłodowskiej. Wydarzenie pod nazwą *75 okrążeń – 75 lat* miało na celu uczczenie 75. rocznicy utworzenia naszej Almae Matris, a także oddanie hołdu wspaniałej Patronce Uniwersytetu. W biegu wzięło udział 25 biegaczy, każdy z nich przebiegł 3 okrążenia. Łącznie uczestnicy pokonali 75 okrążeń, czyli ponad 11,5 km w czasie 47:56,39. Przy okazji biegu została przeprowadzona akcja charytatywna, z której dochód w wysokości 272,00 zł został przekazany na rzecz Hospicjum dla Dzieci im. Małego Księcia w Lublinie. W biegu wzięli udział członkowie grupy AZS UMCS Biega, pracownicy i absolwenci oraz sympatycy naszej uczelni. Uczestnicy biegu otrzymali pamiątkowe medale.

Przemysław Matuła

Fot. Przemysław Matuła

↑ Okolicznościowy medal *75 okrążeń – 75 lat*

Nowe władze ZNP przy UMCS

9 października 2019 r. odbyła się Uczelniana Konferencja Delegatów ZNP przy UMCS. Celem Konferencji było podsumowanie kończącej się kadencji oraz dokonanie wyboru nowych władz Związku. Gośćmi konferencji byli Rektorzy: JM Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski oraz Prorektor ds. Kształcenia dr hab. Alina Orłowska, prof. nadzw. i Prorektor ds. Ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. nadzw.

Po części wstępnej i przedstawieniu przez dotychczasowego Prezesa Henryka Kowalskiego sprawozdania z działań związku w mijającej kadencji przystąpiono do wyborów. Prezesem ZNP przy UMCS ponownie został wybrany Henryk Kowalski, jego zastępcami Antoni Hoffman i Mariusz Ausz. Wybrano także członków Zarządu, Prezydium oraz Komisji Rewizyjnej.

Beata Romiszewska

Nowy rok akademicki na BUZW rozpoczęty

26 października 2019 r. w bieckim Kinie Farys miała miejsce uroczysta inauguracja IV roku akademickiego na Bieckim Uniwersytecie Złotego Wieku. Na okoliczność otwarcia nowego roku dr hab. Mariusz Krawiec, prof. UMCS wygłosił dla licznie zgromadzonej publiczności wykład pt. *Magia grafenu*. Organizatorzy dziękują kadrze naukowej za merytoryczną opiekę nad Uniwersytetem, w szczególności prof. dr hab. Stanisławowi Michałowskiemu – Rektorowi UMCS, prof. dr hab. Annie Deryło-Marczewskiej – Dziekanowi Wydziału Chemii UMCS, dr hab. Agnieszce Nosal-Wiercińskiej, prof. Wydziału Chemii UMCS – Przewodniczącej Rady Naukowej BUZW oraz dr hab. Małgorzacie Wiśniewskiej prof. UMCS – Wiceprzewodniczącej Rady Naukowej – Wydział Chemii UMCS. Wyrazy wdzięczności kierują również do dr. hab. Mariusza Krawca za przeprowadzenie wykładu na niezwykle ciekawym oraz trudnym temacie.

Komunikat z obrad Senatu z 27 listopada 2019 r.

Obradom Senatu przewodniczył Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski.

Przed przystąpieniem do realizacji porządku obrad Rektor UMCS przekazał gratulacje prof. Arkadiuszowi Bałajewskiemu za uzyskanie tytułu profesora oraz wręczył gratulacje z okazji jubileuszu pracy zawodowej prof. Katarzynie Smyk i prof. Małgorzacie Podolak.

Realizacja porządku obrad rozpoczęła się od przedstawienia przez Rektora UMCS informacji na temat działalności Kolegium Rektorskiego od ostatniego posiedzenia Senatu. Dotyczyły one m.in.:

- 75. inauguracji roku akademickiego. Zwieńczeniem obchodów jubileuszu UMCS-u był *Narodowy Koncert Listopadowy*, który odbył się w Filharmonii Lubelskiej. Wydarzenie zorganizowano również z okazji zakończenia jubileuszu 450-lecia Unii Lubelskiej. Podczas koncertu zaprezentowany został premierowy utwór, specjalnie stworzony przez Leszka Możdżera, pt. *Metamorphoseon*. Artysta wystąpił z towarzyszeniem Chóru Akademickiego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej im. Jadwigi Czerwińskiej oraz Chóru Mieszanego „Gaudeamus” Uniwersytetu Pedagogicznego im. Iwana Franki z Drohobycza (Ukraina). Całość dyrygowała prof. Urszula Bobryk, Prorektor UMCS ds. Studenckich,
- trwającej analizy dot. funkcjonowania uczelni w nowej rzeczywistości związanej z reformą szkolnictwa wyższego – reagujemy na wszelkie wątpliwości m.in. podczas spotkań z dyrektorami instytutów i dziekanami,
- bardzo dobrze przebiegających prac w Kampusie Zachodnim im. Unii Lubelskiej przy budowie Wydziału Politologii i Dziennikarstwa oraz Instytutu Psychologii. Uczelnia jest także blisko rozstrzygnięcia przetargu na sprzedaż budynku Instytutu Pedagogiki,
- pierwszych, pozytywnych efektów funkcjonowania zmodernizowanej stołówki akademickiej „Trójki”,
- prac kontynuowanych przy przebudowie ACK UMCS Chatka Żaka,
- spotkania, które Rektor UMCS zorganizował z rektorami lubelskich uczelni, Prezydentem Miasta Lublin Krzysztofem Żukiem i Wicemarszałkiem Województwa Lubelskiego Zbigniewem Wojciechowskim, mającego na celu przeciwdziałanie zjawisku deprecjacji akademickości Lublina,
- kontroli CBA, która trwa w ECOTECH-COMPLEX i dotyczy realizacji tego projektu,
- I Dnia Internacjonalizacji z Santander Universidades, który wypadł bardzo dobrze,
- środków otrzymanych na Środowiskowe Laboratorium Przeżyciowego Obrazowania Komórek, kierowane przez prof. Marka Tchórzewskiego. Chodzi dokładnie o finansowanie w latach 2019–2021 kosztów związanych z utrzymaniem aparatury naukowo-badawczej/stanowiska badawczego,
- zmian w kierownictwie AZS UMCS Lublin, bowiem Dariusza Gawła zastąpił p. Rafał Walczyk – dotychczasowy wiceprezes,
- pól rywalizacji sportowej, na których drużyna Pszczółki Polski Cukier AZS UMCS odniosła czwarte zwycięstwo.

W dalszej części obrad Senatorowie przyjęli uchwałę w sprawie poparcia wniosku o nadanie tytułu profesora dr. hab. Wojciechowi Sokołowi oraz uzupełnili składy komisji senackich i dyscyplinarnych o przedstawicieli studentów.

W kolejnym punkcie porządku obrad przyjęto pakiet uchwał dydaktycznych w następujących sprawach:

- szczegółowych zasad procesu dyplomowania dla studentów wydziałów: Artystycznego, Chemii, Prawa i Administracji, Humanistycznego, Ekonomicznego, Politologii i Dziennikarstwa, Matematyki, Fizyki i Informatyki oraz Wydziału Zamiejscowego UMCS w Puławach,
- zakresu i formy egzaminu dyplomowego na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie dla studentów Wydziału Pedagogiki i Psychologii kończących studia w roku akademickim 2019/20 na kierunkach: pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna (studia II stopnia) i psychologia (jednolite studia magisterskie),
- zasad obliczania ostatecznego wyniku studiów na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie dla studentów Wydziału Artystycznego,
- ustalenia nowego programu studiów podyplomowych na Wydziale Pedagogiki i Psychologii na kierunku edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną,
- przywrócenia nazwy kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne na Wydziale Prawa i Administracji UMCS,
- zmiany Uchwały nr XXIV – 28.31/19 z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie dostosowania programów studiów do wymagań ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz przyporządko-

wania do dyscyplin naukowych kierunków prowadzonych na Wydziale Prawa i Administracji rozpoczynających się od roku akademickiego 2019/2020,

- zmiany Uchwały Nr XXIV- 28.37/19 z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia wyższe na rok akademicki 2020/2021.

Podczas posiedzenia Senatorowie pozytywnie zaopiniowali wzory dyplomów doktorskich i habilitacyjnych.

Wśród spraw bieżących znalazły się informacje dotyczące m.in.:

- wigilii akademickiej, która odbędzie się 17 grudnia o godz. 15.30 w auli uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji UMCS,
- prośby o zgłaszanie kandydatur na Rzecznika Praw Akademickich,
- uroczystych promocji doktorów habilitowanych i doktorów: 18 grudnia o godz. 16.00 w auli uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji UMCS,
- najbliższego posiedzenia Senatu UMCS: 18 grudnia o godz. 9.00,

- biegów organizowanych przez pracowników UMCS,
- zaproszenia do udziału w kolejnej edycji sztafety pływackiej: 9 grudnia o godz. 18.30 w obiekcie Centrum Kultury Fizycznej,
- stanowiska Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”, która protestuje przeciwko nieuwzględnieniu w projekcie budżetu na rok 2020 środków na wzrost wynagrodzeń pracowników nauki i szkolnictwa wyższego.

W punkcie dotyczącym interpelacji i wolnych wniosków Rektor UMCS poinformował o odpowiedzi udzielonej na interpelację dr. Jakuba Kosowskiego w sprawie mediów akademickich, przyjął także interpelację złożoną przez prof. Zbigniewa Korczaka – Dziekana Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki – w sprawie zasad uzyskania kosztów przychodu.

Ostatnim punktem porządku obrad było przyjęcie protokołów z posiedzeń Senatu w dn. 25 września i 16 października 2019 r.

*Aneta Adamska
rzecznik prasowy UMCS*

Trójkąta

STOŁÓWKA AKADEMICKA
POWRÓCIŁA NA STUDENCKĄ MAPĘ LUBLINA

Fot. Z archiwum A. Bağajewskiego

Nominacja profesorska dla dr. hab. Arkadiusza Bağajewskiego

Z radością informujemy, że 6 listopada 2019 r. dr hab. Arkadiusz Bağajewski z Instytutu Filologii Polskiej odebrał nominację profesorską z rąk prezydenta Andrzeja Dudy w Pałacu Prezydenckim. Nominowany jest literaturoznawcą. W 1987 r. ukończył studia polonistyczne i podjął pracę na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej na stanowisku asystenta-stażysty, a następnie asystenta w Zakładzie Historii Literatury Polskiej Instytutu Filologii Polskiej. Od r. 1995 do 2019 pracował na stanowisku adiunkta (od 2010 r. adiunkta z hab.), zaś od 2019 r. – na stanowisku profesora. W latach 2010–2013 prof. Bağajewski pełnił funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Filologii Polskiej, a w latach 2015–2019 dyrektora tejże jednostki. W 2015 r. został kierownikiem Zakładu Historii Literatury Polskiej, zaś od roku 2019 jest kierownikiem Katedry Historii Literatury Polskiej.

Dorobek naukowy prof. Arkadiusza Bağajewskiego obejmuje 4 książki autorskie, blisko 90 rozpraw i artykułów naukowych poświęconych poezji przełomu XVIII i XIX w. oraz twórczości polskich romantyków, a także wiele artykułów, esejów, szkiców i recenzji (ponad 180) poświęconych literaturze współczesnej. Profesor uczestniczył w blisko 70 konferencjach naukowych oraz kilkunastu sesjach i dyskusjach krytycznoliterackich. Od roku 1993 jest członkiem Stowarzyszenia Pisarzy Polskich. Był również współzałożycielem kwartalnika literackiego „Kresy”, a w latach 1995–2010 pełnił funkcję redaktora naczelnego.

Serdecznie gratulujemy nominacji!

Pracownik UMCS-u w gronie najczęściej cytowanych badaczy

Miło nam poinformować, że na prestiżowej liście najczęściej cytowanych naukowców świata – ranking Clarivate Analytics 2019 – znalazł się prof. Jaco Vangronsveld, naukowiec z Katedry Fizjologii Roślin i Biofizyki Instytutu Nauk Biologicznych UMCS.

Ranking Clarivate Analytics Highly Cited Researchers jest corocznie aktualizowaną listą najczęściej cytowanych naukowców z całego świata. Web of Science Group tworzy zestawienie najbardziej wpływowych badaczy na świecie, na podstawie analizy liczby cytowań artykułów, które są miarą i świadectwem wartości publikacji, a także ich znaczenia dla badań oraz rozwoju światowej nauki.

W tegorocznym zestawieniu, mniej niż 6300, czyli 0,1% światowych naukowców z 21 dziedzin badawczych, uzyskało to wyjątkowe wyróżnienie.

Lista docenionych naukowców znajduje się na stronie Clarivate Analytics:

<https://recognition.webofsciencegroup.com/awards/highly-cited/2019/>

Serdecznie gratulujemy!

Kolejny sukces naukowy pracownika UMCS-u

Miło nam poinformować, że w prestiżowym czasopiśmie „Nature Climate Change” został opublikowany artykuł pt. *Towards more predictive and interdisciplinary climate change ecosystem experiments*, którego koordynującym autorem jest prof. Jaco Vangronsveld, zatrudniony od lutego 2019 r. w Katedrze Fizjologii Roślin i Biofizyki Instytutu Nauk Biologicznych UMCS.

Profesor J. Vangronsveld jest również dyrektorem Instytutu Badawczego – Centrum Nauk Środowiskowych (Centre for Environmental Sciences) i liderem grupy badawczej Environmental Biology w Hasselt University w Belgii. Jego współpraca naukowa z pracownikami Katedry, a uprzednio Zakładu Fizjologii Roślin UMCS, trwa nieprzerwanie już od ponad 20 lat.

W tym czasie realizowano projekt badawczy w ramach Współpracy Naukowej i Naukowo-Technicznej

z Flandrią (Bilateral Scientific and Technological Cooperation with Flanders, Poland – Flanders) oraz aplikowano wspólnie z innymi partnerami zagranicznymi o trzy projekty z funduszy europejskich (dwa w ramach FP7 i jeden w ramach programu Horyzont 2020). Owocem tej współpracy są publikacje naukowe, komunikaty konferencyjne, wymiany naukowe pracowników, a także realizacja dwóch wspólnych doktoratów (joint PhD), a kolejna tego typu umowa jest w trakcie procedowania.

Z inicjatywy prof. J. Vangronsvelda i pod jego kierunkiem utworzono w Hasselt University Centrum Badań Terenowych (Field Research Centre), w ramach którego wybudowano drugi i najnowocześniejszy na świecie system ekotronów, umożliwiający badanie całych ekosystemów w pełni kontrolowanych warunkach stężenia gazów (O₂, CO₂, N₂), promieniowania (PAR, IR, UV), temperatury, wilgotności powietrza, jakości i intensywności opadów, wiatru.

We wspomnianym artykule, opublikowanym w *Nature Climate Change*, opisane są m.in. badania prowadzone przez międzynarodową grupę naukowców pod kierunkiem prof. J. Vangronsvelda z wykorzystaniem infrastruktury ekotronu. Na podstawie wyników tych badań będzie można ocenić, jak prognozowane zmiany warunków klimatycznych, głównie postępujący wzrost temperatury i obniżenie ilości opadów, wpłyną na funkcjonowanie ekosystemów.

Aneta Adamska

Sukces dr hab. Agaty Starosty z UMCS-u

Miło nam poinformować, że w gronie naukowców uhonorowanych Nagrodami Prezesa Rady Ministrów za rozprawy habilitacyjne znalazła się – jako jedyna z Lublina – dr hab. Agata Starosta z Katedry Biologii Molekularnej UMCS.

Badaczkę doceniono za „badania o fundamentalnym znaczeniu dla zrozumienia procesu syntezy białek, czyli translacji. Jest to centralny proces dla funkcjonowania każdej żywej komórki. Zachodzi on w specjalnych maszynach komórkowych zwanych rybosomami. Prace w osiągnięciu habilitacyjnym dotyczą syntezy białek, które zawierają kilka następujących po sobie reszt proliny. Ciągi prolina są trudne w syntezie, a w konsekwencji rybosomy często się na nich zatrzymują, a synteza białka ulega zahamowaniu. W trakcie biosyntezy białka obecność następujących po sobie co najmniej trzech reszt prolina (PPP) może zredukować szybkość powstawania białka, a nawet może powodować pauzę rybosomu w czasie translacji informacji zakodowanej w mRNA, co zostało potwierdzone przez autorkę osiągnięcia. Co więcej wykazała, że motyw prolina jest

niezbędny dla funkcjonowania enzymu, a do jego produkcji niezbędny jest czynnik elongacyjny EF-P. Odkrycie to wskazuje na istnienie ciekawej pętli regulacyjnej, w której wymagana jest wydajna translacja białka”.

Wartość naukowa osiągnięcia jest bardzo wysoka, o czym świadczy ranga czasopism, w których zostało opublikowane (m.in. „Science”).

Dr hab. Agata Starosta pełni funkcję kierownika Laboratorium Ekspresji Genów w ECOTECH-COMPLEX, gdzie wraz z zespołem zajmuje się poszukiwaniem czynników potencjalnie decydujących o regulacji biosyntezy białek na poziomie translacji. Realizuje granty w ramach programu First Time Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej oraz EMBO Installation Grant - European Molecular Biology Organization.

Nagrodami Prezesa Rady Ministrów łącznie wyróżniono dziesięcioro naukowców za osiągnięcia będące podstawą nadania stopnia doktora habilitowanego, dwanaście osób za rozprawy doktorskie oraz dwie za osiągnięcia w zakresie działalności naukowej.

Katarzyna Skątecka

Dyplom uznania Europejskiego Towarzystwa Mykologicznego dla prof. Wiesława Mułenki

W dn. 16–21 września 2019 r. odbył się 18 Kongres Europejskich Mykologów (18th Congress of European Mycologists), organizowany po raz drugi w Polsce przez Europejskie Towarzystwo Mykologiczne (EMA, European Mycological Association). Pierwsza część tego międzynarodowego Kongresu odbyła się w Warszawie, druga w Białowieży. Konferencja była poświęcona różnym aspektom mykologii, m.in.: taksonomii grzybów, genetyce, mykologii medycznej, znaczeniu grzybów w biotechnologii, interakcji grzybów z innymi organizmami, grzybowym chorobom roślin, a także różnorodności, ochronie grzybów i roli grzybów w środowisku naturalnym. Międzynarodowe forum naukowe umożliwiło kompleksowe rozpoznanie różnorodności grzybów w różnych ty-

pach środowisk, prezentację nowoczesnych metod badawczych stosowanych w mykologii, a także wymianę doświadczeń oraz nawiązywanie kontaktów w celu realizacji wspólnych projektów badawczych. W Kongresie uczestniczyło 273 naukowców, uznanych ekspertów oraz młodych badaczy z 52 krajów. Zaprezentowano 8 referatów plenarnych, 77 wystąpień ustnych oraz 176 posterów.

Na zakończenie Kongresu przyznane zostały specjalne wyróżnienia i nagrody EMA za wybitne osiągnięcia w różnych dziedzinach mykologii. Laureatami tych prestiżowych wyróżnień zostali: prof. Anders Dahlberg (Szwecja) oraz dr Gregory Mueller (USA) za wkład w tworzenie Globalnej Czerwonej Listy Grzybów, prof. Marc-André Selosse (Francja) w dziedzinie

ekologii grzybów, dr Claudia Perini (Włochy) w dziedzinie ochrony grzybów, prof. Geoffrey Gadd (Wielka Brytania) w zakresie innowacji mykologicznych, prof. Patricia Wiltshire (Wielka Brytania) w dziedzinie mykologii stosowanej, a także pracownik naszego Uniwersytetu, prof. Wiesław Mułenko, zatrudniony w Katedrze Botaniki, Mykologii i Ekologii Instytutu Nauk Biologicznych na Wydziale Biologii i Biotechnologii, za osiągnięcia w zakresie mykologii terenowej (*field mycology*).

Wyróżnienie to z pewnością nie jest przypadkowe. Od roku 1977, czyli od momentu zatrudnienia w UMCS-ie, działalność naukowa prof. dr hab. Wiesława Mułenki skupia się na poznawaniu bogactwa, różnorodności oraz roli grzybów pasożytniczych roślin w naturalnych zbiorowiskach roślinnych. Niemalże wszystkie badania wykonywane były na obszarach parków narodowych. Rozprawa doktorska, dotycząca grzybów Poleskiego Parku Narodowego, wniosła wiele nowych danych do wiedzy o grzybach, za co Autor otrzymał Nagrodę Ministra Edukacji Narodowej (1990 r.). W taki sam sposób nagrodzona została także nowatorska rozprawa habilitacyjna (2000 r.), opisująca grzyby Białowieskiego Parku Narodowego. Profesor Mułenko otrzymał również Nagrodę Zespołową Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (wspólnie z prof. J. B. Falińskim z Białowieskiej Stacji Geobotanicznej Uniwersytetu Warszawskiego) za opracowanie i redakcję wyników interdyscyplinarnych badań dotyczących roli organizmów zarodnikowych (w tym grzybów) w zbiorowiskach leśnych Białowieskiego Parku Narodowego (tzw. program Crypto). Wyniki badań uzyskane w ramach tego programu zostały również bardzo pozytywnie ocenione przez gremia międzynarodowe. Doktor Paul F. Cannon z Wielkiej Brytanii, uznany ekspert w dziedzinie mykologii, napisał w swojej recenzji: „każdy, kto w przyszłości zechce zajmować się ekologią grzybów, powinien najpierw dobrze zapoznać się z tym opracowaniem”. Profesor Mułenko prowadził także badania grzybów w półnaturalnych, kaledońskich lasach sosnowych w Szkocji oraz grzybów pasożytniczych roślin użytkowych w Korei Południowej.

Wynikiem prowadzonych badań jest nie tylko imponujący zbiór materiałów zdeponowanych w zielniku Wydziału Biologii i Biotechnologii UMCS (międzynarodowy akronim LBL), ale też zgromadzona bogata

literatura przedmiotu. Pozwoliło to na przygotowanie zarówno syntetycznych opracowań ogólnopolskich i regionalnych (w tym obszarów transgranicznych), a także opracowań określonych grup taksonomicznych. Pod kierunkiem prof. Mułenki przygotowano dwa ogromne wykazy grzybów Polski – workowców (2006) i grzybów mikroskopijnych (2008) (łącznie ok. 8 tys. gatunków), które traktowane są jako pierwotne źródło informacji o grzybach naszego kraju. W 2015 r., wspólnie z mykologami z Ukrainy, opracowano wstępne listy grzybów całego Roztocza (2 tomy), natomiast w bieżącym roku (2019) ukazało się pełne opracowanie grzybów całej polskiej części Roztocza (1 515 gatunków). Podczas ostatniego Kongresu Europejskich Mykologów w Białowieży ogromnym zainteresowaniem uczestników cieszyła się bardzo praktyczna, „kieszonkowa” wersja przewodnika dotyczącego mikrogrzybów występujących w lasach białowieskich, wydana przez Wydawnictwo UMCS (2019).

W jednostce kierowanej przez prof. Mułenkę pracownicy przygotowali ponadto cztery monografie określonych jednostek taksonomicznych, grupujących w sobie pasożyty roślin, m.in. z rodzaju *Ascochyta* (2002), *Ramularia* (2005), *Septoria* (2013) oraz z grupy grzybów cerkosporoidalnych (2015), z sukcesem przedstawiane jako rozprawy doktorskie lub habilitacyjne. Przedmiotem opracowań syntetyczno-analitycznych były też zagadnienia dotyczące mykocoenologii (2004), pasożytów roślin polskiej części Tatrzańskiego Parku Narodowego (2004) oraz grzybów inwazyjnych Polski (2010).

W chwili obecnej w druku jest ogromne, krytyczne opracowanie (wspólnie z mykologami ze Słowacji) grzybów całego, transgranicznego obszaru Tatr oraz całego Podtatrza (ponad 1 700 gatunków), trwają też przygotowania do publikacji pełnego wykazu grzybów znanych dotychczas z całej polskiej części Puszczy Białowieskiej (liczący ponad 1 600 gatunków).

Zakres wykonanych prac jest imponujący. Publikowane dane cytowane są w światowych bazach (np. USDA), a zbiory wykorzystywane przez specjalistów z całego świata. Nie dziwi więc fakt zauważenia efektów pracy prof. Mułenki przez międzynarodowe gremia.

Panu Profesorowi gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów na polu mykologii!

Małgorzata Wójcik

Nagroda dla prof. Elżbiety Skrzypek

Pani prof. Elżbieta Skrzypek z Katedry Kapitału Intelktualnego i Jakości na Wydziale Ekonomicznym została laureatem Polskiej Specjalnej Nagrody Jakości w XXV edycji konkursu PNJ/Konkurs PNJ-EFQM. Wręczenie nagrody odbyło się 26 listopada 2019 r. w siedzibie Krajowej Izby Gospodarczej w Warszawie podczas krajowej konferencji *Polska jakość w 100-lecie odzyskania niepodległości 1918–1921*. W uzasadnieniu przyznania nagrody podkreślono wkład Pani Profesor w kształtowanie problematyki jakości w obszarze biznesu, szkolnictwa wyższego oraz propagowania problematyki jakości poprzez organizowanie od 1998 r. międzynarodowych konferencji poświęconych problematyce jakości (21 edycji) oraz równoległe konferencji ogólnokrajowych skupiających studentów zainteresowanych problematyką jakości (członkowie kół naukowych) z większości ośrodków naukowych w kraju i z zagranicy.

I ty zostaniesz olimpijczykiem

Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki otrzymał dofinansowanie od Fundacji mBanku na realizację projektu „I Ty zostaniesz olimpijczykiem”. Kwota wsparcia wynosi 28.092,00 zł, a okres realizacji – od chwili obecnej do końca roku 2020. W ramach projektu prowadzone będą różnorodne działania wspierające młodzież zainteresowaną matematyką: kółka olimpijskie dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, konkursy, warsztaty i wykłady popularyzujące matematykę oraz konferencje dla nauczycieli. Szczegółowe informacje podawane będą na stronach internetowych: <http://knmii.umcs.pl> oraz <https://www.mdk.umcs.pl>.

Przemysław Matuła

Laureatki konkursu MNiSW dla wybitnych młodych naukowców

Centrum Badań Naukowych uprzejmie informuje o rozstrzygnięciu konkursu MNiSW na stypendia dla młodych wybitnych naukowców. Wśród laureatów tegorocznej edycji programu Ministra znalazło się dwóch młodych naukowców z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Tym samym Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego doceniło wysoki poziom badań naukowych oraz imponującą dorobek badaczy z naszej uczelni.

Stypendiami Ministra uhonorowane zostały: dr Ilona Bondos – adiunkt w Instytucie Nauk o Zarządzaniu i Jakości Wydziału Ekonomicznego; dr Ewelina Kancik-Kołtun – adiunkt w Instytucie Nauk o Polityce i Administracji Wydziału Politologii i Dziennikarstwa. Laureatkom serdecznie gratulujemy sukcesu!

Paweł Mazurek

Wydział Artystyczny

Wydarzenia

Instytut Sztuk Pięknych Wydziału Artystycznego UMCS, w ramach prowadzonych badań naukowych i działalności artystycznej realizuje projekt *Dotyk sztuki*, skierowany do osób z dysfunkcją wzroku. Wystawa jest częścią projektu, w ramach którego zaprezentowane zostaną obrazy, obiekty i instalacje, które będą poznawane przez dotyk. Na wernisażu pojawiła się młodzież z dysfunkcją wzroku. Dzięki ich otwartości mogliśmy poznać ich sposób percepcji dzieł, co z pewnością pozwoli nam w przyszłości stworzyć jeszcze bardziej wartościową sztukę z myślą o tej grupie docelowej. Instytut Sztuk Pięknych planuje dalsze działania w obszarze sztuki, skierowane do osób niewidomych i niedowidzących, których efekty prezentowane będą w przyszłości na kolejnych wystawach, warsztatach oraz w publikacjach podsumowujących etapy projektu.

15 listopada 2019 r. o godz. 16:30 w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie odbył się wernisaż wystawy jubileuszowej prof. dr hab. Krzysztofa Szymanowicza *Engramy* w związku z 30-leciem twórczości. Podczas wernisażu Jego Magnificencja Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski wręczył Krzysztofowi Szymanowiczowi pamiątkową statuetkę Marii Curie-Skłodowskiej, zaprojektowaną z okazji 75. rocznicy założenia naszego Uniwersytetu. Gratulacje złożyli również wojewoda lubelski oraz prezes okręgu lubelskiego Związku Polskich Artystów Plastyków. Na wystawie prezentowane są nie tylko linoryty, ale również prace malarskie Krzysztofa Szymanowicza. Warto pamiętać, że to właśnie od tej dziedziny profesor Szymanowicz rozpoczął swoją przygodę ze sztuką. W CSK zobaczymy grafiki charakterystyczne dla profesora, składające się z drobnozgowych punktów. Można również dać się zaskoczyć malarstwem na płótnie w jasnych, silnie nasyconych barwach. Dyrektor jest związany z Wydziałem niemal od początków jego istnienia, jeszcze w czasie kiedy był Instytutem Wychowania Artystycznego. O sukcesie Krzysztofa Szymanowicza świadczą

nie tylko przyznane nagrody oraz wspaniałe prace, ale też liczna obecność gości na wernisażu. Spotkać tam można było władze miasta i Uniwersytetu, zaprzyjaźnionych z profesorem wykładowców naszej i innych uczelni oraz wielu studentów, którzy cenią dyrektora jako twórcę i mentora. W imieniu pracowników oraz studentów serdecznie gratulujemy! Dziękujemy za cały trud wkładany w twórczość oraz dzielenie się z odbiorcami jego owocami. Mamy nadzieję cieszyć się nimi przez jeszcze wiele kolejnych lat!

Lubelski Wzór 2019 to piąta jubileuszowa edycja największej we wschodniej Polsce konferencji kreatywnej łączącej design z biznesem. Celem wydarzenia była integracja środowisk twórczych i biznesowych. Dzięki warsztatom, spotkaniom oraz panelom dyskusyjnym projektanci poznali oczekiwania i potrzeby biznesu, a przedsiębiorcy dowiedzieli się, jak branża kreatywna może przyczynić się do wzrostu konkurencyjności ich firmy na rynku. Jednym ze współorganizatorów wydarzenia jest pracownik Instytutu Sztuk Pięknych UMCS, mgr Michał Ćwiek. Tegoroczna edycja odbyła się w dn. 22–23 listopada i była organizowana we współpracy z Centrum Spotkania Kultur w Lublinie oraz przy wsparciu Miasta Lublin.

Przestrzeń otwarta, przestrzeń zamknięta to tytuł wystawy i konferencji w ramach 24. Wschodniego Salonu Sztuki 2019. Na wystawie są prezentowane prace kilkunastu artystów z różnych dziedzin sztuki. Zarówno konferencja, jak i wystawa była poświęcona twórczości, która mimo swej ograniczonej sfery formalnej przekracza ramy tradycyjnej sztuki i zmusza odbiorcę do dopełnienia dzieła w sferze mentalnej. Wydarzenie miało miejsce 28 listopada 2019 r. na Wydziale Artystycznym UMCS oraz w Galerii Wystaw Czasowych w Centrum Spotkania Kultur. W trakcie konferencji zamiarem uczestników była również debata nad rolą sztuki, artyści oraz instytucji kultury jako miejsca, w którym odbiorca, konfrontując się z własnymi emocjami, refleksjami, nie zawsze oczekuje podpowiedzi lub wskazówek interpretacyjnych z tzw. drugiej ręki. Mając prawo odwołania się do własnego doświadczenia i osobistej wrażliwości może czuć się partnerem w odkrywaniu sensów współczesnej sztuki, a nie tylko biernym odbiorcą, czy przedmiotem oddziaływa-

nia kuratorów i krytyków wchodzących często w rolę mentorów.

To było pierwsze wydarzenie z serii muzycznych jamów organizowanych pod patronatem Katedry Muzyki Jazzowej i Rozrywkowej WA UMCS w Lublinie. Do studentów na scenie dołączyli absolwenci i przyjaciele. Jesteśmy szczęśliwi, iż osoby związane z naszym Wydziałem wychodzą z inicjatywą poza godziny zajęć i sale uniwersytetu, bo radość z muzykowania promieniowała od artystów i zarażała słuchaczy. Dziękujemy wszystkim, którzy spędzili z nami tamten listopadowy wieczór.

7 listopada o godz. 19.00 w Inkubatorze Medialno-Artystycznym ACK Chatka Żaka odbył się pierwszy w tym roku akademickim, koncert z cyklu #jazzUMCS. Na koncercie studenci kierunku jazz i muzyka estradowa zaprezentowali piękne, ponadczasowe utwory The Ioniousa Monka – pianisty jazzowego i kompozytora. Znany był on z niepowtarzalnego stylu improwizacji i przyczynił się do znacznego poszerzenia repertuaru jazzowych standardów. Chociaż jest postrzegany jako inicjator bebopu, jego styl grania nie był z tą formą związany.

Sukcesy

Jesteśmy niezmiernie szczęśliwi, mogąc poszczycić się studentką naszego Wydziału, która wygrała konkurs na najbardziej umiędzynarodowionego studenta UMCS. Hanna Popruha zaprezentowała swoje prace graficzne na dziesięciu wystawach międzynarodowych, m.in. na Ukrainie, w Bułgarii oraz Niemczech, gdzie zdobyła nagrodę w konkursie ENTER INTO ART. Hanna wspiera również Wydział Artystyczny w organizacji wydarzeń takich jak wystawy czy Drzwi Otwarte. Warto też dodać, iż w roku akademickim 2018/2019 pełniła funkcję przewodniczącej Rady Wydziałowej Samorządu Studentów. To dla nas wielka radość mieć takie osoby w społeczności studenckiej! 25 listopada 2019 r. odbył się I Dzień Internacjonalizacji UMCS. Wzięli w nim udział przedstawiciele społeczności akademickiej z Polski i zagranicy. Tego dnia został także rozstrzygnięty konkurs na najbardziej umiędzynarodowionego studenta UMCS. Nagrody ufundował Santander Universidades, który był współorganizatorem wydarzenia.

Wydział Biologii i Biotechnologii

Nominacje profesorskie

Postanowieniem z 25 października Prezydent RP Andrzej Duda nadał tytuł naukowy profesora nauk biologicznych dr hab. Monice Janczarek zatrudnionej na stanowisku profesora uczelni w Katedrze Genetyki i Mikrobiologii UMCS.

Habilitacje

Rada Naukowa Instytutu Nauk Biologicznych UMCS na posiedzeniu 6 listopada 2019 r. podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne dr Agnieszce Hanace zatrudnionej na stanowisku adiunkta w Katedrze Fizjologii Roślin i Biofizyki UMCS. Dr Agnieszka Hanaka jako osiągnięcie naukowe zgłosiła cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych pod wspólnym tytułem *Odpowiedź fizjologiczna roślin na nadmiar miedzi oraz czynniki biotyczne (glebowy izolat bakteryjny, owad żerujący na liściach) modyfikowana obecnością cząsteczki sygnałowej – jasmonianu metylu*. Uchwałę popierającą wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr Agnieszce Hanace przedłożyła Komisja Habilitacyjna, powołana przez Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów w składzie: prof. dr hab. Zofia Szwejkowska-Kulińska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) – przewodnicząca, dr hab. Agnieszka Zdybicka-Barabas, prof. UMCS (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) – sekretarz, dr hab. Magdalena Krzymowska, prof. instytutu (Instytut Biochemii i Biofizyki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie) – recenzent, prof. dr hab. Grażyna Kłobus (Uniwersytet Wrocławski) – recenzent, prof. dr hab. Elżbieta Romanowska (Uniwersytet Warszawski) – recenzent, dr hab. Iwona Ciereszko, prof. UwB (Uniwersytet w Białymstoku) – członek komisji, dr hab. Maria Stolarz (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) – członek komisji.

Rada Naukowa Instytutu Nauk Biologicznych UMCS na posiedzeniu 6 listopada 2019 r. podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologicz-

ne dr Małgorzacie Marczał zatrudnionej na stanowisku adiunkta w Katedrze Genetyki i Mikrobiologii UMCS. Dr Małgorzata Marczał jako osiągnięcie naukowe zgłosiła cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych pod wspólnym tytułem *Model kompleksu enzymatycznego odpowiedzialnego za biosyntezę i regulację stopnia polimeryzacji egzopolisacharydu Rhizobium leguminosarum bv. trifolii*. Uchwałę popierającą wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr Małgorzacie Marczał przedłożyła Komisja Habilitacyjna, powołana przez Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów w składzie: prof. dr hab. Ewa Łojkowska (Międzyuczelniany Wydział Biotechnologii Uniwersytetu Gdańskiego i Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego) – przewodnicząca, prof. dr hab. Katarzyna Brzostek (Uniwersytet Warszawski) – recenzent, prof. dr hab. Małgorzata Cytirńska (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) – recenzent, dr hab. Ryszard Koczura (Uniwersytet im Adama Mickiewicza w Poznaniu) – recenzent, dr hab. Magdalena Żuk (Uniwersytet Wrocławski) – członek, dr hab. Grzegorz Janusz, prof. UMCS (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) – członek, dr hab. Sylwia Wdowiak-Wróbel, prof. UMCS (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) – sekretarz.

Wystąpienia

28 listopada w ramach spotkania Lubelskich Oddziałów Polskich Towarzystw Naukowych, Katedry Genetyki i Mikrobiologii, UMCS w Lublinie, Zakładu Biofarmacji, Uniwersytetu Medycznego w Lublinie dr Leopold L. Ilag z Department of Environmental Science and Analytical Chemistry, Stockholm University, Sweden wygłosił referat pt. *Mass Spectrometry based strategies for detecting the neurotoxin BMAA in food and the environment*.

Wyjazdy

Dr Przemysław Grela, mgr Patrycja Horbowicz-Drożdżał w dn. od 24 września do 24 listopada 2019 r. przebywali w Göttingen, Niemcy (Max Planck Institute for Biophysical Chemistry) w celu realizacji projektu naukowego w laboratorium partnerskim.

Mgr Monika Szajwaj w dn. od 1 października do 30 listopada br. przebywała w Johns Hopkins University, Baltimore (USA) w celu realizacji projektu naukowego w laboratorium partnerskim.

Doktoraty

28 października 2019 r. odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Marzeny Dąbrowskiej. Tytuł rozprawy: *Synteza i zastosowanie modyfikowanych materiałów SBA-15 z odwzorowaniem jonowym w analizie wybranych metali szlachetnych*. Promotor: prof. dr hab. Ryszard Dobrowolski. Recenzenci: prof. dr hab. Lucjan Chmielarz (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie) i prof. dr hab. inż. Krzysztof Jan Jankowski (Politechnika Warszawska). Rada Instytutu Wydziału Chemii na posiedzeniu 18 listopada 2019 r. podjęła uchwałę o nadaniu mgr Marzenie Dąbrowskiej stopnia doktora w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki chemiczne.

21 października 2019 r. odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Katarzyny Jędruchniewicz. Tytuł rozprawy: *Nowe zastosowanie elektrod sitodrukowanych w analizie śladowej jonów metali w próbkach wód*. Promotor: dr hab. Katarzyna Tyszczyk-Rotko, prof. UMCS. Recenzenci: prof. dr hab. inż. Bogusław Józef Baś (Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie), dr hab. Sławomir Leszek Michałkiewicz, prof. UJK (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach). Rada Instytutu Wydziału Chemii na posiedzeniu 18 listopada 2019 r. podjęła uchwałę o nadaniu mgr Katarzynie Jędruchniewicz stopnia doktora w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki chemiczne.

Wyjazdy

Prof. dr hab. Stefan Sokołowski z Katedry Chemii Teoretycznej w dn. od 8 listopada do 1 grudnia 2019 r. uczestniczył w badaniach naukowych w ramach kontynuacji współpracy z prof. Orestem Pizio w Universidad Nacional Autónoma de México, Instituto de Química Department, w Meksyku.

Prof. dr hab. Patryk Oleszczuk i dr Patrycja Krasucka z Katedry Radiochemii i Chemii Środowiskowej w dn. 9–15 listopada 2019 r. prezentowali wyniki badań na konferencji IBI Biochar World Congress 2019

w Seulu w Korei Południowej oraz uczestniczyli w konsultacjach naukowych w grupie profesora Yong Sik Ok z Korea University w ramach projektu NCN SHENG1. Mgr Paulina Godlewska – doktorantka z Wydziału Chemii w dn. 9–15 listopada br. prezentowała wyniki badań (poster) na konferencji IBI Biochar World Congress 2019 w Seulu w Korei Południowej oraz uczestniczyła w konsultacjach naukowych w grupie profesora Yong Sik Ok z Korea University w ramach projektu z grantu PRELUDIUM 16 nr 2018/31/N/ST10/01588.

Mgr Marta Goliszek z doktorantka z Wydziału Chemii w dn. 12–15 listopada br. uczestniczyła w COST Meeting w Instituto Politecnico de Braganca w Portugalii.

Prof. dr hab. Anna Deryło-Marczewska z Katedry Chemii Fizycznej oraz dr hab. Piotr Borowski, prof. UMCS, z Katedry Chromatografii w dn. 3–9 listopada br. uczestniczyli w wizycie studyjnej w ramach zadania 14 projektu „Zintegrowany UMCS” w Uniersite de Lorraine, Uniersite du Luxembourg, Institut National de la Recherche Agronomique we Francji.

Wydział Ekonomiczny

Nominacja profesorska

6 listopada 2019 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda wręczył akty nominacyjne nauczycielom akademickim oraz pracownikom nauki i sztuki. Tytuł naukowy profesora nauk otrzymała dr hab. Agnieszka Sitko-Lutek, kierownik Katedry Zarządzania Wydziału Ekonomicznego UMCS. Gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów.

Wydział Filozofii i Socjologii

Wyjazdy

W ramach przygotowań do międzynarodowego projektu na temat studentów krajowych i zagranicznych

w Polsce i na Ukrainie prof. Zofia Kawczyńska-Butrym z Instytutu Socjologii wraz z dr Wiktoria Pantylej z Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej w dn. 11–12 listopada br. przeprowadziły badania wśród studentów wybranych kierunków Uniwersytetu im. Dragomanowa w Kijowie oraz w tym czasie uczestniczyły w międzynarodowym seminarium (Kijów - Ryga) na temat *Kompetencje i kompetencyjność – teorie i praktyki*.

Wydział Humanistyczny

Nominacje profesorskie

Z radością informujemy, że 6 listopada 2019 r. dr hab. Arkadiusz Bałajewski z Instytutu Filologii Polskiej odebrał nominację profesorską z rąk prezydenta Andrzeja Dudy w Pałacu Prezydenckim. Serdecznie gratulujemy!

Doktoraty

Rada Naukowa Instytutu Neofilologii na posiedzeniu 27 listopada 2019 r. nadała stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo mgr Dominice Kozerze. Tytuł rozprawy: *Textual practices in the age of media convergence: transmedia storytelling, multimedia franchising and cross-platform transferring. A study of the post-Matrix narratives and their infinite universes*. Promotor: dr hab. Zbigniew Mazur (UMCS). Recenzenci: dr hab. Elżbieta Rokosz-Piejko, prof. URz, dr hab. Grzegorz Maziarczyk, prof. KUL.

Rada Naukowa Instytutu Neofilologii na posiedzeniu 27 listopada 2019 r. nadała stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo mgr Elżbiecie Perkowskiej-Gawlik (Katedra Anglistyki i Amerykanistyki). Tytuł rozprawy: *The Academic Mystery Novel: A Study in Genre*. Promotor: dr hab. Ludmiła Gruszevska-Blaim, prof. UG. Recenzenci: prof. dr hab. David Malcolm (UG), dr hab. Wojciech Nowicki, prof. UMCS.

Konferencje

W dn. 22–26 lipca 2019 r. w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu odbył się kongres International Association of University Professors of English. W jego

ramach prof. dr hab. Wiesław Krajka (Zakład Studiów Conradoznawczych w Instytucie Anglistyki) zorganizował i przewodniczył (wspólnie z prof. Todd K. Bender z University of Wisconsin, Madison, USA) sekcji *Selves and Identities in Polish and Transcultural Joseph Conrad* (jako jej pomysłodawca). Wygłosił też w niej referat naukowy pt. *The realms of the Self and the Other in Joseph Conrad's 'Amy Foster'*. Oprócz niego w sekcji tej referaty naukowe wygłosili badacze z University of Wisconsin Madison (USA), Tokyo University of Foreign Studies, Uniwersytetu Śląskiego, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego oraz Akademii Ignatianum w Krakowie.

W dn. 10–11 listopada dr Anna Obara z Katedry Historii Starożytnej i Średniowiecznej Instytutu Historii wzięła udział w międzynarodowej konferencji naukowej *The Crusades of Vladislav Varnenich (1443 – 1444) in the Context of the History of Central and Southeastern Europe*, która odbyła się w Warnie. Dr A. Obara wygłosiła tam referat zatytułowany *Remembering the Battle of Varna in Polish Historical Sources until the End of the Sixteenth Century*.

W dn. 3–4 października 2019 r. w Rosyjskim Państwowym Uniwersytecie Humanistycznym w Moskwie odbyła się międzynarodowa konferencja *Dokument. Archiwum. Społeczeństwo informacyjne*, podczas której referaty wygłosili pracownicy Katedry Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii UMCS: dr hab. Artur Górak (*Reformy administracji celnej w Królestwie Polskim w latach 1850–1867*) i dr hab. Tomisław Giergiel (*Materiały fotograficzne – problemy digitalizacji i użytkowania*).

W dn. 21–22 listopada 2019 r. we Wrocławiu odbyła się konferencja naukowa *Publikowanie po przełomie cyfrowym*, której organizatorami były dwa instytuty Uniwersytetu Wrocławskiego tj. Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa oraz Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej. Podczas konferencji zastanawiano się nad wpływem procesów technologiczacji na rynek wydawniczy, obieg informacji i komunikację. W konferencji uczestniczyli pracownicy Katedry Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach. Dr hab. Anita Has-Tokarz, która była członkiem Rady Programowej konferencji, prowadziła sesję panelową *Wokół współczesnego rynku książki*. Podczas pierwszego dnia

obrad, w ramach sesji *Innowacje w dydaktyce*, dr Kamil Stępień wygłosił referat *Książka sieciowa jako narzędzie weryfikacji kompetencji informacyjnych studentów AI*. W drugim dniu konferencji w sesji *Nowe formy komunikowania i nowe wyzwania*, referaty wygłosiły: dr hab. Anna Granat (*Publikowanie w sieci jako reakcja odbiorcy na przekaz masowy w interakcji medialnej*) oraz dr Grażyna Piechota (*CyberDracula... – formy istnienia na rynku wydawniczym i w nowych mediach*).

24 października br. w Instytucie Archeologii UMCS odbyło się trzecie spotkanie *Zespołu Badań nad Zjawiskiem Masowego Deponowania Dóbr*. Zespół ten uformował się w ubiegłym roku z inicjatywy archeologów z Uniwersytetów Jagiellońskiego (prof. Wojciech Blajer) i Wrocławskiego (dr Marcin Maciejewski – obecnie pracownik IA UMCS i mgr Kamil Nowak), a w skład Rady Programowej wchodzi m.in. badacze z większości uniwersyteckich instytutów archeologicznych. Tematem ostatniego spotkania były znaleziska gromadne z Polski środkowowschodniej. Uczestniczyło w nim około 40 osób, reprezentujących Uniwersytety: Jagielloński, Wrocławski i Lubelski, Akademię Górniczo-Hutniczą w Krakowie, Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie oraz muzea regionalne w Sanoku, Kazimierzu Dolnym i w Hrubieszowie, a także Wojewódzkie Urzędy Ochrony Zabytków w Rzeszowie i w Przemyślu.

W programie spotkania, prowadzonego przez dr. Marcina Maciejewskiego, znalazły się także dwa referaty pracowników IA UMCS: dr hab. Haliny Taras, współorganizatorki spotkania, która przygotowała referat otwierający obrady (*Znaleziska gromadne z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza między Wisłą i Bugiem – stan badań*) oraz dr hab. Elżbiety M. Kłosińskiej, prof. Uczelni i dr. Sylwestra Sadowskiego (wspólna prezentacja pt. *Skarb wyrobów brązowych znad Sieniochy: aktualny stan opracowania i potrzeby badawcze*).

Wyjazdy

W dn. 15–30 listopada br. prof. dr hab. Anna Brzozowska-Krajka z Katedry Historii Literatury Polskiej w Instytucie Filologii Polskiej na Wydziale Humanistycznym UMCS przebywała w USA, gdzie uczestniczyła w Chicago w uroczystościach jubileuszowych 70-lecia Koła Literacko-Dramatycznego im. Kazimierza

Przerwy-Tetmajera przy Związku Podhalan Północnej Ameryki. Prof. A. Brzozowska-Krajka jest Honorowym Członkiem tego Koła od r. 1998. Podczas uroczystości wygłosiła referat otwierający pt. *Eviva l'arte: rola słowa artystycznego w warunkach emigracji*. Uczestniczyła też w San Francisco w 51th ASEES Convention (The Association of Slavic, East European and Eurasian Studies), w której wygłosiła referat naukowy pt. *The system „either ... or” or „both ... and”: religious spirituality v. postmodern spirituality from the perspective of Polish digital folklore* w panelu: *Slavic Folklore in the Modern World. In Honor of James Bailey*.

Sukcesy

Podczas posiedzenia Rady Naukowej Instytutu Historii UMCS 6 listopada 2019 r. nastąpiło wręczenie dyplomu laureatowi Stypendium Naukowego im. Profesora Adama Kerstena, którym w roku akademickim 2019/2020 został mgr Jan Gawron. Doktorant pod kierunkiem prof. dr. hab. Grzegorza Jawora przygotowuje rozprawę pt. *Pierwsze pokolenia mieszkańców osad lokowanych na prawie wołoskim w Polsce. Pochodzenie terytorialne, etniczne i społeczne (od drugiej połowy XIV do początków XVII w.)*.

Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki

Doktoraty

11 października 2019 r. odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Nikodema Dymskiego pt. *Conservation laws in the modelling of collective phenomena*. Promotorem rozprawy był dr hab. Massimiliano Rosini, prof. UMCS z Instytutu Matematyki UMCS. Kopromotorem była prof. Paola Goatin z L'Université Nice Sophia Antipolis we Francji. Recenzentami byli: prof. dr hab. Adam Bobrowski z Wydziału Elektrotechniki i Informatyki Politechniki Lubelskiej, prof. Andrea Corli z Dipartimento di Matematica e Informatica Università degli Studi di Ferrara we Włoszech oraz prof. Rinaldo M. Colombo z INDAM Unit Università degli Studi di Brescia we Włoszech. Rada Naukowa Instytutu Matematyki UMCS na posiedzeniu 18 listo-

pada 2019 r. podjęła uchwałę o nadaniu mgr. Nikodemowi Dymskiemu stopnia doktora w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie matematyka. Dr Nikodem Dymski jest absolwentem Studiów Doktoranckich Matematyki na Wydziale Matematyki Fizyki i Informatyki UMCS, a jego przewód doktorski był prowadzony wspólnie przez UMCS oraz L'Université Nice Sophia Antipolis we Francji.

7 listopada 2019 r. odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Moniki Krajewskiej pt. *Zagadnienia egzystencjalne dla nieskończonych układów równań różniczkowych w ciągłych przestrzeniach Banacha*. Promotorem rozprawy był prof. dr hab. Józef Banaś z Wydziału Matematyki i Fizyki Stosowanej Politechniki Rzeszowskiej. Recenzentami byli: prof. dr hab. Kazimierz Nikodem z Wydziału Budowy Maszyn i Informatyki Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej oraz dr hab. Grzegorz Gabor, prof. UMK z Wydziału Matematyki i Informatyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Rada Naukowa Instytutu Matematyki UMCS na posiedzeniu 18 listopada 2019 r. podjęła uchwałę o nadaniu mgr Monice Krajewskiej stopnia doktora w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie matematyka. Dr Monika Krajewska jest zatrudniona w Państwowej Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej w Jarosławiu.

Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej

Konferencje

W dn. 4–7 listopada br. dr hab. Wojciech Zgłobicki (Instytut Nauk o Ziemi i Środowisku) wziął udział w cyklicznej konferencji naukowej poświęconej tematyce zanieczyszczenia środowiska odbywającej się w Portugalii - 3rd International Caparica Conference on Pollutant Toxic Ions and Molecules. W spotkaniu brało udział 170 naukowców z 29 krajów. Dr hab. W. Zgłobicki wygłosił referat zatytułowany *Assessment of short-term changes in street dust pollution with heavy metals in Lublin (E Poland) – levels, sources and risks*. Pełna wersja pracy, której współautorami są dr M. Telecka

oraz mgr S. Skupiński została opublikowana w czasopiśmie *Environmental Science and Pollution Research*.

Wydarzenia

W środę 27 listopada br. na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej odbyło się podpisanie porozumienia o współpracy pomiędzy Instytutem Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej reprezentowanym przez dyrektora Instytutu dr. hab. Wojciecha Janickiego, prof. UMCS. a Gminą Wisznice reprezentowaną przez wójta p. Piotra Dragana. Podpisanie porozumienia jest początkiem wspólnych działań zainicjowanych przez dr. Dagmarę Kociubę z Katedry Gospodarki Przestrzennej, których efektem będzie przeprowadzenie inwentaryzacji urbanistyczno-przyrodniczych i opracowanie projektów zagospodarowania przestrzennego wybranych terenów położonych w gminie Wisznice. W realizację prac aktywnie włączają się studenci ze Studenckiego Koła Naukowego Planistów „Smart City”. Współpraca z gminą Wisznice jest dla Instytutu znakomitą szansą na rozszerzenie działań na rzecz regionu, a dla studentów gospodarki przestrzennej doskonałą okazją do wykorzystania wiedzy w praktyce. W przyszłości współpraca będzie rozszerzona o nowe zagadnienia.

Wydział Pedagogiki i Psychologii

Doktoraty

13 listopada odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Katarzyny Kowalik-Paluch. Tytuł pracy: *Doświadczenie wartości estetycznych w kontaktach z przyrodą uczniów kończących edukację wczesnoszkolną*. Recenzenci: dr hab. Kinga Kuszak, prof. UAM oraz dr hab. Urszula Szuścik, prof. UŚ. Promotor: dr hab. Teresa Parczewska, prof. UMCS; promotor pomocniczy: dr Krystyna Kusiak.

13 listopada odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. Pawła Krasuskiego. Tytuł pracy: *Funkcjonowanie systemu rodzinnego w dzieckiem niepełnosprawnym ruchowo a style radzenia sobie ze stresem*.

Recenzenci: prof. dr hab. Tadeusz Gałkowski oraz dr hab. Piotr Majewicz, prof. UP. Promotor: dr hab. Zofia Palak, prof. UMCS; promotor pomocniczy: dr Anna Prokopiak.

9 października 2019 r. odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Joanny Pluty, zatrudnionej na stanowisku asystenta w Katedrze Psychologii Emocji i Osobowości. Tytuł dysertacji: *Historia i współczesność psychologii mediów. Próba syntezy i prognozy rozwoju*. Promotor: dr hab. Cezary W. Domański, prof. uczelni, promotor pomocniczy: dr Anna Tychmanowicz. Recenzenci: dr hab. Andrzej Pankalla, prof. UKSW oraz prof. dr hab. Czesław Nosal (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Wydział Zamiejscowy we Wrocławiu). Rada Naukowa Instytutu Psychologii na posiedzeniu 9 października 2019 r. podjęła uchwałę o nadaniu mgr Joannie Plucie stopnia doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie psychologia.

Wydarzenia

W dn. 29–30 listopada na Wydziale odbył się XXII Kongres Polskiego Towarzystwa Neuropsychologicznego *Neuropsychologia w medycynie – medycyna w neuropsychologii*. Organizatorami wydarzenia byli: Katedra Psychologii Klinicznej i Neuropsychologii UMCS, Polskie Towarzystwo Neuropsychologiczne, Katedra i Klinika Neurologii UM w Lublinie, I Klinika Psychiatrii, Psychoterapii i Wczesnej Interwencji UM w Lublinie, Zakład Neuropsychiatrii Klinicznej UM w Lublinie. W konferencji udział wzięli przedstawiciele środowiska naukowego oraz praktycy – psycholodzy, neuropsycholodzy, neurologopedzi, lekarze oraz inni specjaliści, których praca skoncentrowana jest na szeroko rozumianym wsparciu osób z dysfunkcjami OUN.

21 listopada w Instytucie Pedagogiki zorganizowany został kolejny warsztat w ramach cyklu „Inspiracje Metodologiczne” realizowanego przez Katedrę Metodologii Nauk Pedagogicznych Wydziału Pedagogiki i Psychologii. Warsztat poprowadził dr hab. Oleg Gorbaniuk prof. KUL. Temat spotkania: *Konstrukcja narzędzi w podejściu eksploracyjnym i konfirmacyjnym oraz analiza równoważności grupowej/ kulturowej narzędzi*.

Wydział Politologii i Dziennikarstwa

Habilitacje

5 listopada 2019 r. Rada Naukowa Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach na podstawie wniosku Komisji Habilitacyjnej w składzie: prof. dr hab. Bogusława Dobek-Ostrowska (przewodnicząca), dr hab. Małgorzata Adamik-Szysiak (sekretarz), recenzenci: dr hab. Dorota Piontek, dr hab. Ewa Marciniak, dr hab. Ilona Biernacka-Ligieża, członkowie: dr hab. Agnieszka Hess, prof. dr hab. Iwona Hofman podjęła uchwałę o nadaniu dr Annie Kalinowskiej-Żeleźnik (Wydział Nauk Społecznych, Uniwersytet Gdański) stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie nauki o mediach. Tytuł osiągnięcia naukowego: cykl publikacji *Event i nowe media w komunikowaniu politycznym*.

Doktoraty

4 października 2019 r. odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Magdaleny Dubis pt. *Starosta i Prezydent Miasta w strukturze powiatów ziemskich i grodzkich*. Promotor: prof. dr hab. Grzegorz Janusz; recenzenci: prof. dr hab. Kazimierz Rajchel (Politechnika Rzeszowska), dr hab. Kinga Machowicz (KUL).

15 listopada 2019 r. odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Piotra Sieńki pt. *Media jako zasoby strategiczne państwa*. Promotor: dr hab. Ilona Biernacka-Ligieża; recenzenci: prof. dr hab. Aleksander Woźny (UWr), dr hab. Katarzyna Pokorna-Ignatowicz (Krakowska Akademia im. A.F. Modrzewskiego).

Konferencje

6 listopada 2019 r. w Sali Rady Wydziału Politologii i Dziennikarstwa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej odbyło się sympozjum naukowe *101 lat niepodległości Polski*. Sympozjum zostało zorganizowane przez Katedrę Myśli Politycznej WPiD UMCS, komisję historyczną Polskiej Partii Socjalistycznej, Stowarzyszenie im. I. Daszyńskiego oraz Stowarzyszenie Porozumienia Socjalistów.

28 listopada 2019 r. w Sali Rady Wydziału Politologii i Dziennikarstwa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

odbyła się prezentacja raportu *Dezinformacja i propaganda w polskim internecie w trakcie kampanii wyborczej 2019*. Raport pokazuje, jakie konta nadawały ton dyskusji w trakcie ostatnich wyborów do Sejmu i Senatu w 2019 r. oraz kluczowe tematy, wokół których pojawiało się najwięcej treści dezinformacyjnych i manipulacyjnych. Gościem specjalnym spotkania była pani dr Martyna Bildziukiewicz z Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych, członkini grupy East StratCom Task Force, która realizuje projekt EUvsDisinfo.

W okresie od 27 września do 14 października 2019 r. prof. Maria Marczevska-Rytko, kierownik Katedry Ruchów Politycznych i Badań Etnicznych w Instytucie Nauk o Polityce i Administracji, przebywała w Uniwersytecie w Klagenfurcie (Austria), gdzie realizowała grant badawczy nt. *The Phenomenon of Populism in the Context of Deliberative Democracy and Constitution Making Process in Austria*. Grant został przyznany przez European Cooperation in Science and Technology (COST). Prof. M. Marczevska-Rytko wzięła także udział w spotkaniu grupy badawczej w Austriackiej Akademii Nauk w Wiedniu.

Wyjazdy

W dn. 23–26 października 2019 r. prof. Maria Marczevska-Rytko przebywała w Uniwersytecie w Glasgow w Wielkiej Brytanii, gdzie wzięła udział w pracach Komitetu Wykonawczego Akcji COST CA 17135 Constitution-making and deliberative democracy European Cooperation in Science & Technology (COST).

W dn. 26–30 listopada 2019 r. prof. Maria Marczevska-Rytko, koordynator grantu Civic Budget in V4 Countries finansowanego przez Fundusz Wyszehradzki oraz dr Dorota Maj, wykonawca w ramach grantu z ramienia Polski, wzięły udział w seminarium naukowym zorganizowanym w Budapeszcie. Podczas seminarium przedstawiono wyniki prowadzonych badań nad budżetem obywatelskim w państwach Grupy Wyszehradzkiej. W spotkaniu uczestniczyli także naukowcy z uczelni wyższych w Budapeszcie, przedstawiciele Węgierskiej Akademii Nauk oraz reprezentanci organizacji pozarządowych.

Sukcesy

19 listopada 2019 r. dr Ewelina Kancik-Kołtun znalazła się w gronie laureatów konkursu MNiSW na stypendia dla młodych wybitnych naukowców. Tym samym Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego doceniło wysoki poziom badań naukowych oraz imponujący dorobek badaczy naszego Wydziału.

8 listopada 2019 r. dr hab. Konrad Pawłowski został nagrodzony nagrodą główną Polskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych za monografię *Państwo-wość Kosowa. Geneza – uwarunkowania – współczesność*, Lublin 2018. Monografia ta przez kapitułę konkursu w tegorocznej jego edycji została uznana za najlepszą monografię naukową. Polskie Towarzystwo Studiów Międzynarodowych, założone w roku 2009, jest prestiżową instytucją, która skupia badaczy zajmujących się problematyką stosunków międzynarodowych. Współpracuje ono na forum międzynarodowym z World International Studies Committee, International Studies Association czy European International Studies Association.

12 listopada 2019 r. mgr Joanna Kukier (doktorantka III roku nauk o mediach) otrzymała stypendium im. Piotra Mroczyka – ostatniego dyrektora Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa. Mgr Joanna Kukier jest również laureatką stypendium im. Leopolda Ungera, w ramach którego odbyła staż w brukselskim dzienniku „Le Soir”, aktualnie przygotowuje rozprawę doktorską w Katedrze Dziennikarstwa pod kierunkiem prof. Ewy Nowak-Teter, na co dzień pasję dziennikarską realizuje w Akademickim Radiu Centrum. Fundusz stypendialny im. Piotra Mroczyka został utworzony z inicjatywy Fundacji „Zacny Uczynek”. Stypendium co roku przyznawane jest studentom oraz doktorantom, którzy zdobywają wykształcenie z zakresu dziennikarstwa, politologii, stosunków międzynarodowych lub filozofii na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. Stypendium uroczyste zostało wręczone laureatce podczas gali 7 grudnia.

25 listopada 2019 r. prof. dr hab. Marek Pietraś został nagrodzony tytułem Najbardziej Umiejędnym Pracownika UMCS. Nagroda została przyznana w ramach I Dnia Internacjonalizacji, organizowanego przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej oraz Santander Universities.

Spotkania

W tym roku mija 185 lat od dnia założenia Kijowskiego Uniwersytecie Narodowym imienia św. Włodzimierza. Obecnie jeden z najstarszych uniwersytetów Ukrainy nosi imię wieszczą narodowego Tarasa Szewczenki i znajduje się w gronie najlepszych uczelni ukraińskich. Na zaproszenie uczelni partnerskiej w obchodach jubileuszowych uczestniczył prof. dr hab. Walenty Baluk, dyrektor CEW UMCS i zastępca dyrektora Instytutu Nauk o Polityce i Administracji. Reprezentując władze UMCS, prof. dr hab. Walenty Baluk w imieniu JM Rektora UMCS prof. dr hab. Stanisława Michałowskiego złożył na ręce JM Rektora KUN im. T. Szewczenki prof. dr hab. Łeonida Huberskiego list gratulacyjny oraz pięknie wydany album o Marii Skłodowskiej-Curie.

21 listopada 2019 r. miało miejsce spotkanie studentów i pracowników WPiD z profesorem Cho Byoung-Se. Dotyczyło ono potencjalnego zjednoczenia obu Korei w porównaniu do zjednoczenia Niemiec. Profesor Byoung-Se jest koreańskim nauczycielem akademickim, ekonomistą i urzędnikiem państwowym. Piastował urząd starszego sekretarza i doradcy premiera Republiki Korei oraz wiceministra w koreańskim rządzie.

26 listopada 2019 na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa gościliśmy Konsul USA w Warszawie, p. Jaime D. Loda. Spotkanie dotyczyło procedur i warunków udziału w programach wymiany kulturowej Polska-USA. Uczestnicy mieli również możliwość zapoznania się z ofertami wyjazdów, częściowo finansowanych przez stronę amerykańską.

Wydział Prawa
i Administracji

Sukcesy

Dr Marcin Gołębiowski, asystent w Katedrze Prawa Konstytucyjnego Wydziału Prawa i Administracji, został nagrodzony za osiągnięcia i wkład w rozwój nauki ukraińskiej w ramach międzynarodowego programu „Naukowiec roku 2019 Ukraina”. Nagroda została

przyznana 8 listopada w Kijowie przez Przewodniczącego Ukrainian Federation of Scientists i członka Ukraińskiej Akademii Nauk – Volodymyra Semynozhenkę za rozprawę doktorską i publikację pt. *Kompetencje Prezydenta Ukrainy wobec Rady Najwyższej*.

Konferencje

8 listopada Koło Naukowe Prawa Medycznego Lex Medica zorganizowało lokalną konferencję naukową nt. *Odpowiedzialność osób wykonujących zawody medyczne*, podczas której przedstawiono m.in. następujące zagadnienia: 1) *Odpowiedzialność prawna ratowników medycznych* – Benjamin Kołodziej, 2) *Prawnokarna odpowiedzialność za leczenie małoletniego dziecka bez zgody Sądu Rodzinnego* – Dominika Filipek, 3) *Odpowiedzialność specjalisty terapii uzależnień* – Martyna Woźniak, Damian Woźniak.

15 listopada Koło Naukowe Prawa Zamówień Publicznych zorganizowało konferencję naukową pt. *Przestępstwa w systemie zamówień publicznych*. Wygłoszone referaty dotyczyły m.in. następujących zagadnień: 1) *Przestępstwo sprzedajności i przekupstwa w postępowaniu o zamówienie publiczne* – Elżbieta Gabryel, 2) *Przestępstwo oszustwa przetargowego w systemie zamówień publicznych* – Maria Ćwir, 3) *Przeciwdziałanie korupcji – regulacje unijne a prawo zamówień publicznych* – Weronika Gumieniak, Ewelina Tyburska.

18 listopada Katedra Prawa Karnego i Kryminologii zorganizowała międzynarodową konferencję naukową pt. *Przestępstwo zniewagi w prawie karnym Polski i Ukrainy*. Referaty wygłoszone przez pracowników WPiA UMCS dotyczyły m.in. następujących problemów: 1) *Ustawowe znamiona przestępstwa zniewagi w typie podstawowym* – dr hab. Aneta Michalska-Warias, prof. UMCS, dr Piotr Poniatowski, 2) *Zmodyfikowane typy przestępstwa zniewagi w polskim kodeksie karnym* – dr hab. Magdalena Budyn-Kulik, prof. UMCS i dr hab. Marek Kulik, prof. UMCS, 3) *Znieważenie pomnika lub innego miejsca publicznego urządzonego w celu upamiętnienia zdarzenia historycznego lub uczczenia osoby (art. 261 k.k.)* – prof. dr hab. Marek Mozgawa, dr Marta Mozgawa-Saj. Patronat honorowy konferencji objęli: AZS Lublin, OIRP Lublin oraz AZS UMCS Lublin, zaś patronat medialny – TV UMCS oraz Radio Centrum.

21 listopada odbyła się I Konferencja Lokalna pt. *Mediacja-aspekty prawne i społeczne*, zorganizowana przez Koło Naukowe Mediacji i Negocjacji, podczas której zaprezentowano m.in. następujące zagadnienia: 1) *Poufność postępowania mediacyjnego* – Jakub Szybajło, 2) *Wady i zalety mediacji* – Adrian Szczyrba, 3) *Mediacja w postępowaniu z nieletnimi* – Paulina Sowińska.

21 listopada Koło Naukowe Prawa Własności Intelektualnej zorganizowało lokalną konferencję naukową pt. *Umowy z zakresu własności przemysłowej*. Uczestnicy zaprezentowali m.in. następujące wystąpienia: 1) *Zbycie praw własności przemysłowej na podstawie umowy licencyjnej* – Benjamin Kołodziej, Aleksandra Bartnicka, 2) *Istota umowy licencyjnej na gruncie prawa własności przemysłowej* – Kinga Działuch, 3) *Prawo ochronne na znak towarowy* – Magdalena Dąbrowska.

22 listopada Koło Naukowe Prawa Sportowego zorganizowało II edycję ogólnopolskiej konferencji naukowej pt. *Zatrudnienie w sporcie – aspekty prawne i społeczne*. Podczas konferencji wygłoszono m.in. następujące referaty: 1) *Kontrakt wizerunkowy a zatrudnienie zawodnika* – Rafał Walczyk (Prezes AZS UMCS Lublin), 2) *Charakterystyka umów zatrudnienia w sporcie* – Dominika Filipek (UMCS), 3) *Zatrudnienie cudzoziemców w polskich klubach sportowych* – Adrianna Wróbel (UMCS).

28 listopada Koło Naukowe Prawa Parlamentarnego zorganizowało międzynarodową konferencję naukową pt. *Współczesne przemiany konstytucyjne w Polsce i na Ukrainie*. W konferencji wzięli udział przedstawiciele polskich i ukraińskich uczelni: Uniwersytetu Narodowego Politechniki Lwowskiej, Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Tarasa Szewczenki, Uniwersytetu w Białymstoku, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Konferencję zainaugurował wykład dr. hab. Sławomira Patyry, prof. UMCS, Prodziekana WPiA, pt. *Wybory prezydenckie w Polsce: tryb wyboru a funkcja Prezydenta RP*. UMCS reprezentowali również: Artem Riasa z wystąpieniem pt. *Europejskie aspiracje Ukrainy a konstytucja: stan obecny i możliwe przemiany* oraz Karolina Więcek i Karolina Walaszek

z referatem pt. *Polityczna prawa człowieka w świetle Konstytucji Ukrainy*.

29 listopada Koło Naukowe Procedur Administracyjnych zorganizowało ogólnopolską konferencję naukową pt. *Korupcja w administracji publicznej*. W konferencji wzięli udział przedstawiciele Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Uniwersytetu Warszawskiego oraz Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Wygłoszone przez przedstawicieli UMCS-u referaty dotyczyły m.in. następujących zagadnień: 1) *Obszary życia publicznego zagrożone korupcją: postacie oraz konsekwencje* – Sebastian Kowalczyk, 2) *Współpraca międzynarodowa Centralnego Biura Antykorupcyjnego* – Klaudia Kulka, 3) *Korupcja w środowisku sportowym w świetle polskich uregulowań prawnych* – Adrian Bodejko, Katarzyna Bednarz.

29 listopada Koło Naukowe Prawa Ochrony Zwierząt zorganizowało lokalną konferencję naukową pt. *Globalne ocieplenie aspekty prawne i pozaprawne*, podczas której wygłoszono m.in. następujące referaty: 1) *Wpływ globalnego ocieplenia na gospodarkę i politykę państw* – Joanna Lyta, 2) *Media jako środek uświadamiania na temat globalnego ocieplenia* – Ewelina Maraszek, 3) *Droga do walki z globalnym ociepleniem na drodze aktów prawa międzynarodowego* – Sebastian Kowalczyk.

Spotkanie z praktykami

14 listopada członkowie Koła Naukowego Prawa Karnego Porównawczego uczestniczyli w spotkaniu w Sądzie Okręgowym w sprawie projektu „Sądownictwo uniwersytet dla szkół”.

18 listopada Koło Naukowe Prawa Karnego Porównawczego zorganizowało spotkanie eksperckie z sędzią Sądu Okręgowego w Lublinie Arturem Ozimkiem pt. *Praktyka w wydziale karnym*.

21 listopada członkowie Koła Naukowego Kryminalistyki i Prawa Policyjnego UMCS wzięli udział w wykładzie na temat pracy i ekspertyz wykonywanych w Laboratorium Kryminalistycznym KWP w Lublinie. Prelek-

cję wygłosiła podinsp. Bożena Lorek, zastępca naczelnika Laboratorium.

26 listopada Rada Wydziałowa Samorządu Studentów WPiA UMCS zorganizowała spotkanie z Jaime D. Loda, konsulem Stanów Zjednoczonych Ameryki na temat wakacyjnej pracy studentów w Stanach Zjednoczonych. 28 listopada Stowarzyszenie Naukowe Pro Scientia Iuridica zorganizowało spotkanie, podczas którego Magdalena Krzyżanowska-Mierzewska przedstawiła wystąpienie pt. *Czy Trybunał w Strasburgu jest nam nadal potrzebny: refleksja po ćwierćwieczu obowiązywania Europejskiej Konwencji Praw Człowieka w Polsce*.

Warsztaty

15 listopada Koło Naukowe Prawa Rzymskiego zorganizowało warsztaty z rzymskiego prawa osobowego, które poprowadził dr Andrzej Chmiel. W czasie warsztatów odbył się konkurs dotyczący problematyki prawa osobowego.

27 listopada Studenckie Koło Naukowe Prawa Medycznego Lex Medica zorganizowało warsztaty medyczne dotyczące błędów medycznych oraz odpowiedzialności prawnej za ten błąd. Warsztaty odbyły się na Uniwersytecie Medycznym i były skierowane do studentów medycyny.

Wydarzenia

5 listopada Koło Naukowe Prawa Parlamentarnego zorganizowało wjazd studyjny do Najwyższej Izby Kontroli w Warszawie. Uczestnicy wyjazdu wzięli udział w lekcji edukacyjnej oraz spotkaniu i wykładzie prowadzonym przez wicedyrektora Departamentu Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli Macieja Berka. Tematem przewodnim spotkania i wykładu były zagadnienia dotyczące współpracy Najwyższej Izby Kontroli z Sejmem.

7 listopada Wydział Prawa i Administracji gościł uczniów klasy VIe Szkoły Podstawowej nr 7 w Lublinie. Goście zostali przyjęci przez Prorektora UMCS dr hab. Arkadiusza Berezę, prof. UMCS, który podczas spotkania przedstawił historię Uniwersytetu i zasady jego funkcjonowania. Dalszą część wizyty obejmowała zwiedzanie gmachu Wydziału Prawa i Administracji UMCS. Rolę gospodarza pełnili: Prodzikan WPiA dr Jarosław Kostrubiec,

dr Agata Grudzińska oraz dr hab. Grzegorz Ławnikowicz, prof. UMCS. Młodzież miała okazję poznać warunki, w jakich pracują nauczyciele akademicy i kształcą się studenci. Ostatni punkt programu obejmował udział uczniów w wykładzie z etyki prawniczej prowadzonym przez dr. hab. Grzegorza Ławnikowicza, prof. UMCS.

8 listopada Studenckie Koło Naukowe Prawników zorganizowało wizytę studyjną w Sądzie Najwyższym oraz w Muzeum POLIN w Warszawie.

8 listopada Studenckie Koło Naukowe Prawa Podatkowego wraz z Katedrą Prawa Finansowego zorganizowało wyjazd studyjny do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Uczestnicy wysłuchali wykładów prof. Mitsuaki Usui, emerytowanego profesora University of Tokyo oraz prof. Toshiyoshi Kashiwazaki, pracownika naukowego Wydziału Nauki i Techniki w Tokyo University of Science. Tematyka wykładów dotyczyła systemu kontroli administracyjnej decyzji podatkowych w Japonii oraz zagadnień prawa finansowego w konstytucji Japonii.

18 listopada Studenckie Koło Naukowe Prawa Podatkowego zorganizowało otwarty wykład pt. *PIT dla młodych – zasady, korzyści, ograniczenia*, który wygłosił mgr Tomasz Woźniak, asystent w Katedrze Prawa Finansowego UMCS. Wykład został przeprowadzony w ramach Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości.

W dn. 18–20 listopada ELSA Lublin zorganizowała XIII Dni Edukacji Prawniczej. Patronat honorowy wydarzenia objęli: prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UMCS oraz prof. dr hab. Andrzej Herbet, Dziekan Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, zaś patronat medialny – Polskie Radio Lublin

W dn. 18–22 listopada Katedra Prawa Karnego i Kryminologii zorganizowała cykl wykładów pt. *Ukraińskie prawo karne*, prowadzonych w ramach „Szkoły prawa ukraińskiego”.

W dn. 20–24 listopada Przewodniczący Rady Samorządu Studentów WPIA UMCS Krystin Jemiołek wraz

z członkami Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów UMCS brał udział w Konwencji Przewodniczących Samorządów Studenckich zorganizowanej w Warszawie przez Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej.

27 listopada ELSA Lublin zorganizowała panel dyskusyjny pt. *#gatetohate – Freedom of expression online*. Patronat honorowy wydarzenia objął Rzecznik Praw Obywatelskich oraz Fundacja Panoptykon, zaś patronat medialny – Portal Organizacji Pozarządowych – ngo.pl oraz portal: praktyki.prawnicze.pl.

27 listopada Rada Wydziałowa Samorządu Studentów Wydziału Prawa i Administracji UMCS we współpracy z Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Lublinie zorganizowała akcję: *Zostań Bohaterem – edycja 4*. Podczas tego wydarzenia można było oddać krew oraz przyłączyć się do zbiórki darów na rzecz dzieci z lubelskiego domu dziecka. Każdy, kto przyłączył się do akcji, mógł wziąć udział w loterii. To wydarzenie, podobnie jak poprzednie edycje, cieszyło się bardzo dużym zainteresowaniem wśród studentów i pracowników uczelni. Patronat honorowy nad tym wydarzeniem objął Prezydent Miasta Lublin – Krzysztof Żuk, JM Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski, Dziekan WPIA UMCS prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak oraz Komendant Wojewódzki Policji w Lublinie.

29 listopada odbyły się uroczyste obchody 60-lecia Studenckiego Koła Naukowego Prawników UMCS. SKNP jest najstarszym kołem naukowym na Uniwersytecie, które może poszczycić się bogatym dorobkiem i bogatą tradycją kształtowaną przez wiele pokoleń studentów. Od 60 lat Koło organizuje międzynarodowe i ogólnopolskie konferencje naukowe, spotkania z udziałem ekspertów, konkursy krasomówcze, wyjazdy naukowe. Prowadzi też działalność wydawniczą, publikując prace studentów w „Studenckich Zeszytach Naukowych” i recenzowanych monografiach naukowych. Podczas uroczystości jubileuszowych zaprezentowano wystąpienia dotyczące historii Koła, jego obecnej działalności i osiągnięć wydawniczych. Zorganizowano też wystawę zdjęć i dokumentów związanych z działalnością Koła.

70-lecie Wydziału Prawa i Administracji UMCS

Rok 2019 jest rokiem jubileuszu 70-lecia Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Wydział został utworzony na podstawie Rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 12 września 1949 r. w sprawie utworzenia Wydziału Prawa w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej oraz Katedr na tym Wydziale (Dz. U. z 1949 r. Nr 53 poz. 411), wydanego na podstawie art. 20 Dekretu z dnia 28 października 1947 r. o organizacji nauki i szkolnictwa wyższego (Dz. U. z 1947 r. Nr 66, poz. 415).

Pierwsze posiedzenie Rady Wydziału odbyło się 23 września 1949 r., a wzięł w nim udział ówczesny Rektor Uniwersytetu prof. dr Tadeusz Kielański i prorektor prof. dr Józef Parnas. Prowadził je prof. dr Aleksander Wolter, pełniący obowiązki dziekana Wydziału Prawa.

Nowo utworzony Wydział stanął w obliczu dwóch zasadniczych wyzwań – po pierwsze – zapewnienia kadry naukowo-dydaktycznej i administracyjnej niezbędnej do jego działalności, po drugie – uzyskania odpowiednich warunków lokalowych. Wydaje się, że z pierwszym wyzwaniem wiązały się poważniejsze problemy. W Rozporządzeniu z września 1949 r. przewidziano utworzenie na Wydziale Prawa czterestu

katedr wraz z połączonymi z nimi zakładami naukowymi. Katedry powstawały stopniowo, w kolejności wynikającej głównie z porządku przedmiotów w programie studiów prawniczych.

W początkowym okresie pracę na Wydziale podjęło kilku profesorów z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego (Leon Halban, Józef Mazurkiewicz, Aleksander Kierek), ale wielu profesorów Wydziału dojeżdżało do Lublina z innych ośrodków uniwersyteckich: Warszawy, Krakowa, Poznania, Łodzi, a po przerwaniu w 1952 r. działalności Wydziału Prawa w Toruniu – także z tego Wydziału, w późniejszym okresie – z Wrocławia. Z kadrowym wsparciem dla Wydziału pospieszyli też lubelscy prawnicy: sędziowie, prokuratorzy, adwokaci oraz pracownicy administracji państwowej, którzy w początkowym okresie funkcjonowania Wydziału stanowili liczną grupę jego niesamodzielnym pracownikom. Zdawano sobie też sprawę z tego, że wykształcenie własnych kadr naukowych będzie wymagało dłuższego czasu.

W pierwszych latach skład kadry nauczającej Wydziału cechowała duża niestabilność. Dotyczyło to zarówno profesorów, jak i asystentów i adiunktów, bowiem niektórzy z nich po pewnym czasie powracali do swoich ośrodków akademickich albo podejmowali lub kontynuowali zatrudnienie w zawodach prawniczych poza Uniwersytetem. Należy jednak podkreślić, że również te osoby, które stosunkowo krótko pracowały na Wydziale, wniosły duży wkład w tworzenie katedr, uruchomienie zajęć z różnych przedmiotów, kompletowanie księgozbiorów. W tym okresie w wielu katedrach był zatrudniony tylko jeden niesamodzielnym pracownik na-

ukowo-dydaktyczny, wypełniający wiele obowiązków organizacyjnych i administracyjnych. Występowało też zjawisko dwu- i wieloetatowości pracowników, związane z otrzymywaniem stosunkowo niskich wynagrodzeń za pracę na Uniwersytecie. Wszystko to spowodowało, że w 1953 r. w uchwale Rady Wydziału stwierdzono, że stan liczbowy kadry niesamodzielnych pracowników Wydziału jest „katastrofalny”. Jeśli przypomni się, że istniały wtedy niewielkie możliwości wyjazdów zagranicznych pracowników, skromne zasoby źródłowe i literaturowe bibliotek, to można na pewno stwierdzić, że początki działalności Wydziału nie były łatwe.

Istotne znaczenie dla poprawy sytuacji kadrowej miało uzyskanie przez Wydział w 1959 r. prawa przeprowadzania przewodów doktorskich i habilitacyjnych. Pierwsze publiczne obrony rozpraw doktorskich odbyły się 20 maja 1959 r., a na ich podstawie stopnie doktorów prawa uzyskali pracownicy Wydziału: Wiesław Skrzydło i Feliks Siemieński. Jeszcze w tym samym roku do grona doktorów Wydziału dołączył Henryk Groszyk. W 1960 r. przeprowadzono pierwszą habilitację dr. Jana Marowskiego, a w 1962 r. – dr. Leszka Kasprzyka. W dniu 5 czerwca 1963 r. uchwały Rady Wydziału

zakończyły postępowania habilitacyjne pracowników Wydziału – ówczesnych doktorów: Wiesława Skrzydło i Jana Malarczyka. Przeprowadzane na Wydziale doktoraty i habilitacje zapoczątkowały zdecydowanie korzystniejszy pod względem rozwoju kadry okres w działalności Wydziału. W pierwszym ćwierćwieczu funkcjonowania Wydziału – przeprowadzono na Wydziale 65 przewodów doktorskich, w tym 36 własnych pracowników i 14 przewodów habilitacyjnych, w tym 11 pracowników Wydziału. Dotychczas na Wydziale przeprowadzono 495 przewodów doktorskich i 130 postępowań habilitacyjnych.

W początkowym okresie działalności Wydziału dokonywano też pewnych zmian w jego strukturze organizacyjnej. Na początku lat 50. ubiegłego stulecia, zgodnie z ministerialnymi wytycznymi ówczesnego Ministerstwa Oświaty, utworzono na Wydziale trzy zespoły katedr, ale już w 1955 r. Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego zrezygnowało z tego rozwiązania organizacyjnego, uznając, że nie przyniosło ono korzystnych efektów. Pod koniec lat 60. szersze zastosowanie uzyskała koncepcja struktury wydziałów oparta na instytutach. Z dniem 1 października 1970 r. na Wydziale rozpoczęły działalność trzy instytuty: Administracji i Prawa Publicznego, Historii i Teorii Państwa i Prawa oraz Prawa Sądowego, w skład których wchodziły zakłady. W instytutach powoływano też zespoły naukowo-badawcze. Na początku 1973 r. nastąpiła zmiana w strukturze instytutowej polegająca na podziale Instytutu Prawa Sądowego na Instytut Prawa Cywilnego i Instytut Prawa Karnego. W ramach czterech instytutów działających na Wydziale następowały później różne zmiany w odniesieniu do wchodzących w ich skład zakładów i katedr, a niektóre z nich znalazły się poza strukturą instytutów. Struktura instytutowa została zastąpiona od 1 października 2019 r. przez jeden Instytut Nauk Prawnych, w ramach którego działa obecnie szesnaście katedr i dwa zespoły badawcze.

Drugie wspomniane wyzwanie dotyczące sytuacji lokalowej Wydziału znalazło na początku jego działalności rozwiązanie dzięki przydzieleniu na siedzibę Wydziału gmachu przy Placu Litewskim 3, zwanego Pałacem Szeptyckich, Sanguszków, a najczęściej Radziwiłłów, który został przekazany Uniwersytetowi przez Dowództwo Okręgu Wojskowego. Można przypomnieć, że z pomieszczeń w tym budynku nie korzystał wyłącznie

Wydział Prawa, ale w różnych okresach pomieszczenia zajmowały też inne jednostki organizacyjne: Biblioteka UMCS, organizacje studenckie, zakłady innych wydziałów, Akademicki Ośrodek Zdrowia, a nawet świetlica dziecięca. Do nowej siedziby, w obecnie zajmowanym gmachu przy placu Marii Curie-Skłodowskiej, Wydział przeprowadził się na początku 1981 r. Był to wówczas jeden z najbardziej nowoczesnych budynków, jakimi dysponowały w Polsce uniwersyteckie wydziały prawa. W późniejszych latach, zwłaszcza w okresie gdy znacznie zwiększyła się liczba osób studiujących na Wydziale, podejmowano starania o budowę nowego lub rozbudowę istniejącego gmachu.

Wydaje się, że kwestie dotyczące spraw personalnych i lokalowych nie powinny przesłonić tego, co wydaje się najbardziej istotne w siedemdziesięcioletniej historii Wydziału, zatem osiągnięć, takich jak: wkład pracowników w tworzenie bogatego i wartościowego dorobku naukowego, sukcesami zakończonych licznych postępowań awansowych, wysokiego poziomu kształcenia studentów na różnych kierunkach studiów, dużego zaangażowania pracowników Wydziału w działalność Uniwersytetu i sprawowanie na nim ważnych funkcji, szerokiego zakresu uczestnictwa kadry naukowej Wydziału w procesach tworzenia i stosowania prawa.

Świadectwem doceniania wysokiego poziomu prac naukowych pracowników Wydziału były liczne nagrody i wyróżnienia otrzymywane w prestiżowych konkursach. Można też wspomnieć o pełnieniu przez nich wielu zaszczytnych funkcji w towarzystwach i komitetach naukowych, w tym w komitetach Polskiej Akademii Nauk oraz radach i komitetach redakcyjnych wielu czasopism, powierzaniu im funkcji redaktorów prac zbiorowych: systemów prawa, encyklopedii, leksykonów. Oczywiście jedną z wielu form aktywności naukowej był też udział pracowników Wydziału w licznych konferencjach krajowych i zagranicznych oraz organizowanie wielu ważnych konferencji i zjazdów naukowych na Wydziale. Niewątpliwie obecnie jednym z najważniejszych zadań staje się takie kształtowanie działalności badawczej, by zachowując wysoki poziom naukowy publikowanych prac, zapewnić dyscyplinie nauk prawnych, w ramach utworzonego Instytutu, jak najwyższe wyniki w procesie ewaluacji. Rada Naukowa Instytutu będzie też przeprowadzała przewody doktorskie i postępowania habilitacyjne.

Pracownicy Wydziału rozwijają i kontynuują współpracę z wieloma ośrodkami naukowymi w kraju i za granicą – z niektórymi zostały zawarte umowy dotyczące różnych form współdziałania: odbywania staży naukowych, wymiany studentów, organizowania wspólnych konferencji.

W całym siedemdziesięcioleciu Wydziału istotną rolę odgrywała jego działalność dydaktyczna, udział w kształceniu studentów i doksztalcaniu absolwentów na studiach podyplomowych. Działalność ta była prowadzona przez wiele lat nie tylko w Lublinie, ale też w punktach zamiejscowych i w Filii Uniwersytetu w Rzeszowie. W Lublinie oprócz studiów prawnych w 1970 r. zostały utworzone studia na kierunku administracja, co miało też wpływ na zmianę nazwy Wydziału i dołączenie do niej drugiego, informującego o tym członu. Oprócz tych dwóch kierunków studiów powstały trzy nowe kierunki: bezpieczeństwo wewnętrzne (studia I i II stopnia), kierunek prawno-biznesowy (studia I stopnia) i prawno-menedżerski (studia II stopnia). Studia na wszystkich kierunkach są prowadzone w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Warto wspomnieć o dalszym poszerzaniu oferty dydaktycznej Wydziału, planowanym rozpoczęciu kształcenia na

kierunkach: kryminologia oraz prawo międzynarodowe i prawo Unii Europejskiej. Ten drugi kierunek będzie prowadzony razem z partnerami zagranicznymi, przede wszystkim wspólnie z Uniwersytetem w Nancy.

Pod względem liczby studentów Wydział Prawa i Administracji zawsze należał do największych wydziałów Uniwersytetu. Jeszcze na początku tego stulecia na Wydziale studiowało nawet około 12 tysięcy osób. Obecnie liczba studiujących zmalała do około 4,5 tysiąca osób. Władze i pracownicy Wydziału starają się doskonalić programy studiów, wprowadzając też nowe metody kształcenia. Studenci mają do wyboru bardzo bogatą i zróżnicowaną pod względem tematycznym ofertę przedmiotów kierunkowych i monograficznych. Dużym zainteresowaniem studentów cieszą się zajęcia prowadzone w ramach szkół prawa obcego. Od wielu lat corocznie odbywają się wykłady z prawa amerykańskiego prowadzone przez sędziego Johna McClellana Marshalla, honorowego profesora UMCS, a cykl wykładów kończy się udziałem słuchaczy w symulowanej rozprawie przed sądem amerykańskim. Coraz więcej studentów odbywa część studiów za granicą w ramach Programu Erasmus Plus. Na Wydziale studiuje też młodzież z zagranicy, zwłaszcza wielu studentów z Ukrainy. Studenci Wydziału Prawa i Administracji są liderami na UMCS-ie pod względem liczby różnych stypendiów i nagród otrzymywanych za osiągnięcia naukowe i działalność organizacyjną. Absolwenci studiów prawniczych uzyskują też dobre wyniki i wysokie lokaty podczas egzaminów na aplikacje prawnicze. Bardzo dynamicznie rozwija na Wydziale studencki ruch naukowy. Oprócz Studenckiego Koła Naukowego Prawników, które w 2019 r. obchodzi jubileusz sześćdziesięciolecia działalności, na Wydziale działa obecnie ponad 20 kół naukowych, nad którymi opiekę sprawują pracownicy różnych katedr. Liczba naukowych konferencji, seminariów, konkursów organizowanych corocznie przez te koła jest naprawdę imponująca. Od wielu lat działa Studencka Poradnia Prawna, w ramach której pod merytoryczną opieką pracowników Wydziału studenci starszych lat studiów prawniczych udzielają nieodpłatnie porad prawnych, zwykle osobom mniej zamożnym, których niekiedy nie stać na płatną pomoc prawną.

Tradycyjnie dużym zainteresowaniem cieszą się prowadzone na Wydziale studia podyplomowe, umożli-

wiające poszerzenie i aktualizację wiedzy zdobytej na odbywanych wcześniej studiach. Przez wiele lat funkcjonowały na Wydziale też studia doktoranckie, od tego roku akademickiego kształcenie doktorantów będzie odbywało się w ramach Doktorskiej Szkoły Nauk Społecznych.

O wysokiej pozycji Wydziału świadczy udział jego pracowników w różnych organach państwa i wymiaru sprawiedliwości. Nasi profesorowie byli posłami, senatorami, zasiadali lub nadal zasiadają w Trybunale Konstytucyjnym, Trybunale Stanu, Sądzie Najwyższym, Naczelnym Sądzie Administracyjnym. Uczestniczyli też w pracach komisji kodyfikacyjnych i Radzie Legislacyjnej.

Profesorowie Wydziału pełnili też najwyższe funkcje na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej: rektorów – Andrzej Burda, Grzegorz Leopold Seidler, Wiesław Skrzydło oraz funkcje prorektorów – Jan Malarczyk, Romuald Kmiecik, Wojciech Witkowski, Ryszard Mojak oraz obecnie – Arkadiusz Bereza. Z Wydziału Prawa wywodzili się prorektorzy do spraw Filii UMCS w Rzeszowie – profesorowie: Jan Szreniawski, Władysław Ćwik, Mieczysław Żołnierczuk, Jan Winiarz, Zbigniew Sobolewski, Marek Kuryłowicz. Warto też przypomnieć, zgodnie z kolejnością sprawowania funkcji dotychczasowych dwunastu dziekanów Wydziału – profesorów: Aleksandra Woltera, Tadeusza Tarasa, Adama Wilińskiego, Józefa Mazurkiewicza, Jan Malarczyka, Henryka Renigera, Henryka Groszyka, Lecha Antonowicza, Marka Kuryłowicza, Tadeusza Bojarskiego, Leszka Leszczyńskiego, Antoniego Pieniążka, obecnie tę funkcję pełni Anna Przyborowska-Klimczak.

Z okazji poprzednich jubileuszy Wydziału ukazywały się okolicznościowe publikacje (m.in. *25 lat Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej*, oprac. J. Malarczyk, R. Tokarczyk, Lublin 1975, trzypomowe opracowanie *Polska lat dziewięćdziesiątych. Przemiany państwa i prawa. 50 lat Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej*, Lublin 1997-1998, *Profesorowie Wydziału Prawa i Administracji UMCS 1949-2009*, red. nauk. A. Przyborowska-Klimczak, Lublin 2009). W celu upamiętnienia 70-lecia Wydziału został wybity medal, który wręczono władzom Uniwersytetu i wieloletnim pracownikom Wydziału podczas uroczystej sesji naukowej, która odbyła się 23 września 2019 r.

Anna Przyborowska-Klimczak

„Dobry bigos robi się bez mięsa i bez tłuszczu”¹, czyli o początkach żywienia na UMCS-ie

Historia żywienia akademickiego w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, jako składnik pomocy materialnej dla studentów i pracowników, sięga korzeniami początków uczelni. Już jesienią 1944 r. powołano Stowarzyszenie „Bratnia Pomoc”², które zajmowało się szeroko rozumianą pomocą studentom, w tym żywnością. Z inicjatywy Stowarzyszenia została zorganizowana, już w maju 1945 r., pierwsza stołówka akademicka³. Początkowo działała w murach

Gimnazjum im. Stanisława Staszica przy Alejach Racławickich⁴, podobnie jak rektorat uczelni oraz zakłady naukowe. Gimnazjum użytkowało tylko jedno piętro.

W listopadzie 1945 r. staraniem „Bratniej Pomocy” powstała druga stołówka akademicka, którą zlokalizowano początkowo w budynku uniwersyteckim przy Alejach Racławickich 21, a następnie w budynku przy ul. Bartosza Głowackiego 2. Tu stołówka działała jedynie przez kilkanaście miesięcy, bo w przygotowanym domu akademickim przy ul. Króla Leszczyńskiego 70 wygospodarowano przestrzeń na jadalnię. Nastąpiło to w lutym 1947 r.⁵

Z obu stołówek studenckich korzystało dziennie ok. 500 studentów; w okresie przerwy wakacyjnej liczba stołujących się spadała do 200 osób. W maju 1946 r. nastąpiła likwidacja pierwszej stołówki, gdyż Gimnazjum im. Stanisława Staszica upomniało się o lokal jadalni. Pierwsze konkretne dane dotyczące ilości wy-

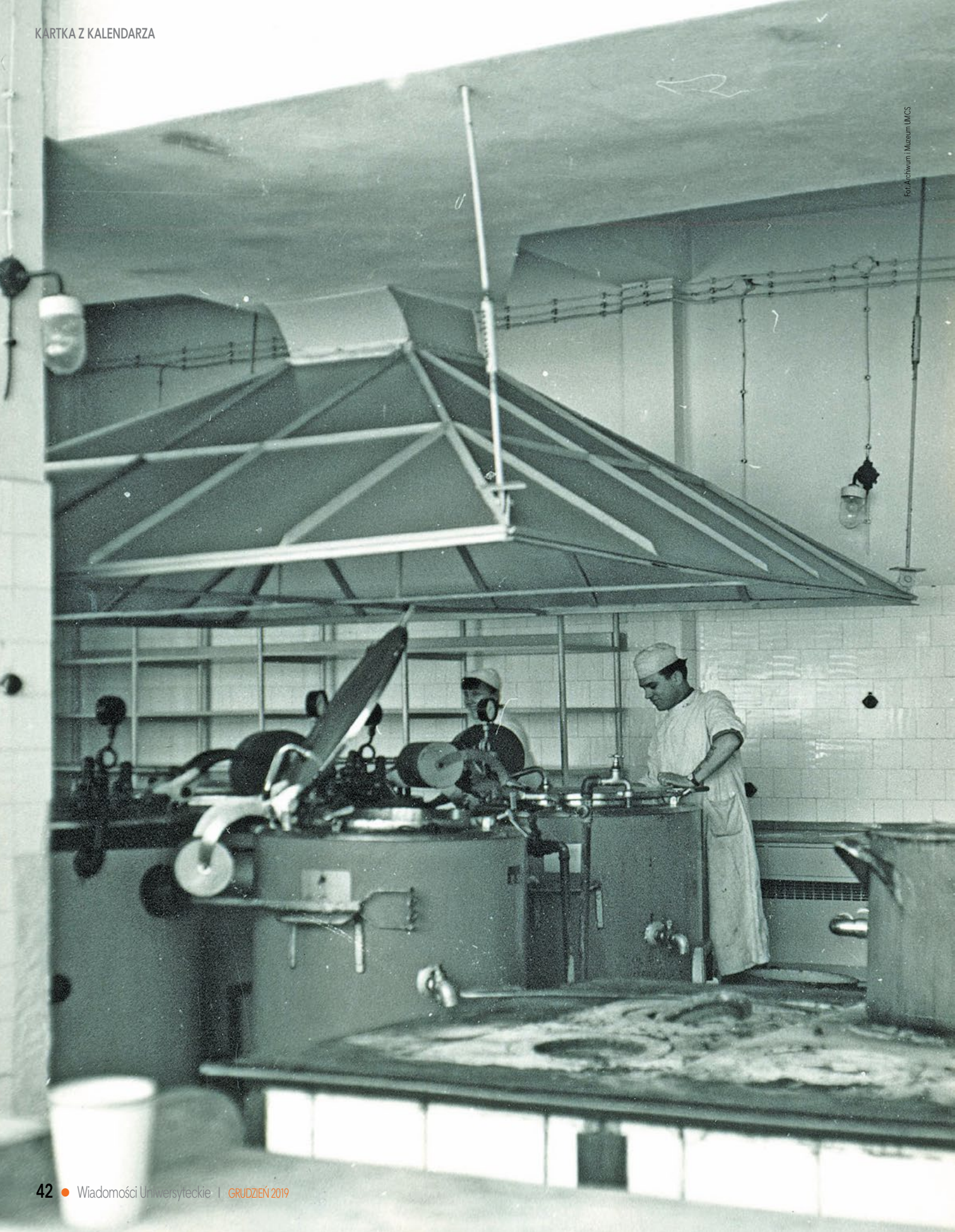
¹ Jest to część anegdoty dotyczącej profesora Janusza Domaniewskiego (zoologa, profesora UMCS w latach 1944–1949), który celnie podkreślił trudności aprowizacyjne w zakresie żywienia akademickiego w pierwszych latach istnienia uczelni. Jak wspomina Alojzy Sroga: „[...] przyzywał kelnerkę i zadawał stereotypowe pytanie: – Powiedz mi dziecko, z czego jest ten bigos? – Normalnie, panie profesorze, z kapusty, mięsa, tłuszczu, – A widzisz, dziecko, powtórz to kucharce, co ci powiem. Dobry bigos robi się bez mięsa i bez tłuszczu”. A. Sroga, *Studenckie lata*, Lublin 1966, s. 31.

² Stowarzyszenia Bratniej Pomocy (Bratniaki) tworzone już w XIX w. przy uniwersytetach w Galicji i Królestwie Polskim. Ich głównym celem było prowadzenie pomocy socjalnej wśród studentów w trudnej sytuacji materialnej. W okresie międzywojennym nastąpił rozwój organizacyjny „Bratniaków”. Po II wojnie światowej wznowiły działalność, by w 1950 r. ulec likwidacji i zastąpieniu przez Zrzeszenie Studentów Polskich. przyp. aut.

³ J. Wrona, Z. Zaporowski, *70 lat Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Studia z dziejów Uczelni*, Lublin 2015, s. 134.

⁴ M. Kruszyński, *Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w latach 1944–1989: zarys dziejów uczelni w warunkach PRL*, Lublin 2015, s. 42.

⁵ Tamże, s. 104.

Fot. Archiwum i Muzeum UMCS

← Wnętrze kuchni stołówki przy ul. Króla Leszczyńskiego 70

danych obiadów dotyczą okresu od 1 stycznia 1946 do 1 kwietnia 1947 r. – 143 194 obiady studenckie (także w ramach stypendium żywnościowego) i 33 701 obiadów dla pracowników stołówek i członków Stowarzyszenia „Bratnia Pomoc”⁶. Do 1 września 1946 r. cena obiadu wynosiła 7,50 zł i 8 zł, by potem wzrosnąć do 15 zł (cena abonamentowa) i 20 zł przy jednorazowym zakupie. Od 1 maja 1947 r. cena obiadu ponownie wzrosła – dekadowe posiłki kosztowały 20 zł, pojedyncze 30 zł a dla osób niebędących członkami Stowarzyszenia – 50 zł⁷. 1 kwietnia 1947 r. wstrzymano wydawanie kart zaopatrzenia studentom⁸.

Stołówka były dotowane z funduszy ministerialnych. Comiesięczne dotacje różniły się w wysokości – przykładowo w 1946 r. kształtowały się na poziomie 150–200 tysięcy zł. Sumy wypłacane były za pośrednictwem Kwestury UMCS. Stołówka akademicka charakteryzowała się zmienną liczbą pracowników – w latach 1946–1948 pracowało w zależności od miesiąca od 9 do 17 osób. Początkowo załogę stołówki stanowili studenci, którzy pełnili funkcje kelnerów, magazynierów, itp. Również kierownictwo jednostki nie było stałe. Tylko w 1946 r. było dwóch kierowników stołówki⁹.

Pierwszą formą kontroli wewnętrznej działalności stołówek akademickich była praca Komisji Rewizyjnej UMCS, która „zwracała uwagę w stołówkach uniwersyteckiej i akademickiej na jakość wydawanych

posiłków, kalkulacje cen oraz na sposób zaopatrywania się w produkty żywnościowe mając na uwadze dobro i zdrowie korzystających ze stołówek pracowników i studentów”¹⁰. Ważnym (choć nie tak dużym jak stołówki) źródłem pomocy żywieniowej dla studentów w latach 40. były paczki żywnościowe przekazywane adeptom za pośrednictwem Administracji Narodów Zjednoczonych do spraw Pomocy i Odbudowy (UNRRA). Forma zagranicznej pomocy żywieniowej nie trwała jednak długo¹¹. Warto wspomnieć o działalności Gospodarstw Rolnych UMCS – część zbiorów przekazywano na potrzeby żywienia zbiorowego studentów i pracowników UMCS-u. Żywność kupowano także na wolnym rynku od rolników oraz przedsiębiorstw handlowo-towarowych i prywatnych handlowców. Zaopatrywanie w ten sposób zakończyło się wraz z nacjonalizacją handlu przez państwo. Od końca lat 40. były to już spółdzielnie państwowe oraz „przemysły” spożywcze.

Pracownicy naukowcy i administracyjni UMCS-u posiadali własną stołówkę, która ulokowana była w budynku ówczesnego Rektoratu przy placu Litewskim 5. Została założona tuż po powstaniu Uniwersytetu. Jednocześnie ze stołówką powołano punkt rozdzielania i odbierania artykułów kartkowych¹², co wynikało z wielkich trudności zaopatrzeniowych powojennego państwa. Początkowo obiady pracownicze (składające się z dwóch dań) wydawane były bezpłatnie (poza członkami rodzin pracowników, którzy musieli opłacić pełny koszt posiłku)¹³. W ten sposób w połowie 1946 r. dziennie produkowano 500 obiadów¹⁴. Cena posiłku pracowniczego wynosiła ok. 25 zł. Do 1947 r. stołówka

6 „Obiady były pojedyncze, czyli na tzw. bloczki i abonamentowe, miesięczne. Te ostatnie były tańsze [...], kto więc tylko miał jako tako uregulowany tryb życia – kupował abonament. Przepadał oczywiście obiad niedzielny, jeśli się pochodziło spod Lublina i miało szczęście lub nieszczęście wyjechać na ów dzień do rodziny”. Wspomnienia z tamtych lat obfitują również w historie szczególnej pomysłowości studentów: „Któryś z wnikliwych badaczy – studentów odrywając numerki ‘9’, odruchowo położył odwrotnie abonament. Obok zaś siedział badacz drugi. – Poczekał! Mam pomysł!, I nim się ten pierwszy spostrzegł – drugi już wyrwał przepadał ‘szóstkę’. Tylko obrócić – i oto następny kotlecik siekany na stole. Pomysł upowszechnił się w mig”. A. Sroga, dz. cyt., s. 75.

7 Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej. 3 lata pracy 1944/45-1946/47, Lublin 1947, s. 134

8 Zarząd Stowarzyszenia „Bratniej Pomocy” przejął wydawanie kart zaopatrzeniowych z rąk administracji Uniwersytetu z dniem 23 maja 1946 r. – pismo Rektora do Zarządu Bratniej Pomocy z 22 maja 1946 r. (znak: 487/46), Archiwum UMCS (dalej: AUMCS), Zespół: Sekretariat Rektora, „Bratnia Pomoc” UMCS – sprawy socjalno-bytowe studentów: świadczenia socjalne, domy studenckie, stołówka, opieka lekarska, wczasy (1945–1950).

9 Tamże.

10 Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej. 3 lata pracy, s. 121

11 J. Wrona, Z. Zaporowski, dz. cyt., s. 131–132.

12 „Przez pewien czas wydawano studentom kartki żywnościowe. Nie były to wprawdzie najwyższej, pierwszej kategorii dla ciężko pracujących, ale też stanowiły oparcie o stosunkowo tani wikt. Potem, jakiś geniusz w Ministerstwie Aprowizacji (było wtedy takie) doszedł do wniosku, że student to właściwie nie wiadomo jaka profesja. Pracujący czy pasożyt? Robotnik czy inicjatywa prywatna? [...] No więc, mówiąc językiem naszego wielkiego pobratymca, „dla bolszej jasności” – cofnięto studentom kartki. Oczywiście, jeśli nie było się jednocześnie gdzieś pracownikiem, choćby woźnym, choćby palaczem.” A. Sroga, dz. cyt., s. 76.

13 Jak wspomina Alojzy Sroga: „Dwa dziennie! To był ów magnes przyciągający do pracy, to była – jakże skromniutka zapłata – za kilka godzin ogromnej harówki”. A. Sroga, dz. cyt., s. 79.

14 Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej. 3 lata pracy, s. 93.

korzystała ze znacznych przydziałów artykułów żywnościowych rozdzielanych przez władze aprowizacyjne dla stołówek po cenach przydziałowych. Podobnie jak w przypadku stołówek studenckich dotacje na prowadzenie żywienia pochodziły z funduszy Ministerstwa Oświaty (późniejszego Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego) oraz sporadycznie ze strony Towarzystwa Przyjaciół UMCS. Sytuacja stołówki pracowniczej zmieniła się w lipcu 1947 r. z powodu wyczerpania się zapasów artykułów spożywczych i wzrostu cen rynkowych. Skutkowało to zwiększeniem kosztów wyprodukowania obiadu, co z kolei zmusiło władze do wprowadzenia dopłat do obiadów pobieranych przez pracowników.

Na przełomie lat 40. i 50. w ramach ideologizacji życia studenckiego zlikwidowano Towarzystwa „Bratniej Pomocy”, które zostały zastąpione przez Zrzeszenie Studentów Polskich. Równocześnie dokonano zmian w organizacji żywienia akademickiego na UMCS-ie. Stołówki zostały włączone do Lubelskiej Spółdzielni Spożywców „Społem” i w tym kształcie organizacyjnym przetrwały do 1957 r.

Rada Okręgowa Zrzeszenia Studentów Polskich w Lublinie na posiedzeniu w dniu 28 listopada 1957 r. zdecydowała o powołaniu do życia Przedsiębiorstwa Stołówek Studenckich (pełna nazwa brzmiała: Zrzeszenie Studentów Polskich Rada Okręgowa w Lublinie Przedsiębiorstwo Stołówek Studenckich). Zakładano przejęcie stołówek akademickich z rąk LSS „Społem” i podjęcie współpracy na płaszczyźnie trzech lubelskich uczelni – UMCS, Wyższej Szkoły Rolniczej i Akademii Medycznej. Celem była chęć polepszenia jakości żywienia studentów¹⁵. Wprawdzie LSS „Społem” zadeklarowało wycofanie się z prowadzenia żywienia studentów z dniem 30 czerwca 1958 r., ale Przedsiębiorstwo miało przejąć stołówki już z dniem 1 stycznia tego roku. Ostateczna decyzja przypadła Rektorowi UMCS-u.

¹⁵ Projekt Regulaminu Przedsiębiorstwa z grudnia 1957 r. określał cele: „Celem przedsiębiorstwa jest prowadzenie akcji zbiorowego żywienia studentów wszystkich uczelni istniejących na terenie m. Lublina. Dla zrealizowania tych zadań Przedsiębiorstwo Stołówek Studenckich organizuje Zakłady Zbiorowego Żywienia bądź w drodze przejęcia już istniejących i działających tego rodzaju Zakładów bądź w drodze organizowania nowych Zakładów w ramach zachodzących potrzeb i konieczności właściwego wykonywania podjętych zamierzeń”, AUMCS, Zespół: Sekretariat Rektora, Przedsiębiorstwo Stołówek Studenckich przy Radzie Okręgowej ZSP (1958–1960).

Sposób rozliczania się Przedsiębiorstwa z Uniwersytetem miał wyglądać tak jak czyniła to dotychczas LSS. Kredyty na żywienie studentów miały pozostać w dyspozycji UMCS-u, który zdecydował się finansować stołówki na dotychczasowych zasadach¹⁶. Po uzgodnieniu formalności, 25 stycznia 1958 r. podpisano umowę pomiędzy UMCS-em (zleceniodawcą) a Zrzeszeniem Studentów Polskich w Warszawie reprezentowanym przez Radę Okręgową w Lublinie (wykonawcą).

Rada Okręgowa ZSP podejmowała się prowadzenia stołówki przy ul. Sowińskiego 5 (baraki)¹⁷ według zarządzenia Ministerstwa Handlu Wewnętrznego z 28 lipca 1955 r. w sprawie trybu i warunków uruchamiania oraz zasad prowadzenia stołówek studenckich. Uniwersytet miał wyposażić lokal w sprzęt i urządzenia, którym jako jedyny miał prawo dysponować. Za stan sprzętu i urządzenia stołówkowego odpowiadała RO ZSP. Naprawy, remonty pomieszczeń i urządzeń technicznych miał przeprowadzać UMCS, a także uzupełniać urządzenia i wyposażenie lokalu. Prąd, wodę, wywóz śmieci, czyszczenie kominów itd. zapewniał nieodpłatnie Uniwersytet. Posiłki zamierzano wydawać w godzinach: śniadania – 6.30–9, obiady – 12–16 i kolacje – 18–21, na zasadach samoobsługi ze strony studentów na specjalne karty abonentów. Zaopatrywał w nie kierownik stołówki na podstawie wydanych przez uczelnię kart stołówkowych. Dla konsumentów bez kart stołówkowych ustalono ceny: śniadania – 3,24 zł, obiady – 5,50 zł i kolacje – 3,76 zł. Całkowite zaopatrzenie stołówki w surowiec należało do obo-

¹⁶ Pismo Departamentu Finansów i Administracji Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego do Rektora UMCS z 28 grudnia 1957 r. (znak: DAS/DS-46a/11/57), tamże.

¹⁷ Mirosław Derecki (absolwent UMCS-u) tak wspomina stołówkę: „Kilkadziesiąt metrów dalej, stał po prawej stronie ul. Sowińskiego długi, murywany parterowy budynek, z dachem krytym papą. Była to stołówka akademicka. Wchodziło się do niej po betonowych stopniach: najpierw do holu z szatnią, a stąd, przez duże, przeszkłone drzwi, do wielkiej sali zastawionej stolikami i krzesłami. Na końcu jadalni ciągnął się rząd okienek kuchennych, w których wydawano posiłki”. Stołówka była nie tylko miejscem spożywania posiłków. „Kulminacja nastąpiła podczas karnawałowej zabawy w stołówce studenckiej przy ul. Sowińskiego, w roku 1958. Wtedy to doszło do pamiętnej, wielogodzinnej bójki między weterynarzami i prawnikami, starcia, w którym uczestniczyły liczne »posiłki« z obu stron, sprowadzone z domów akademickich, na hasło »naszych biją!«. M. Derecki, *Na studenckim szlaku*, Lublin 1995, s. 51, 54.

Fot. Archiwum Muzeum UMCS

wiązków RO ZSP, które może prowadzić bufet z odrębną gospodarką finansową.

Kontrolę społeczną nad działalnością stołówki sprawować miała Studencka Komisja Stołówkowa, mająca prawo „prowadzenia kontroli produktów na posiłki, kontroli sposobu przyrządzania i wydawania posiłków, zachowania higieny i czystości w stołówkach i pomieszczeniach pomocniczych oraz współpracy z kierownictwem stołówki w sprawie właściwego sporządzania jadłospisów oraz kontroli nad prawidłowym zużyciem surowca”¹⁸.

W lutym 1958 r. UMCS przydzielił Zarządowi Przedsiębiorstwa jeden pokój na parterze w Domu Studenckim „A” przy ul. Langiewicza 17.

W zasobie archiwum UMCS-u zachowało się sprawozdanie z działalności stołówki nr 2 za okres dwóch miesięcy (styczeń-luty) 1958 r. W porównaniu z rokiem ubiegłym nastąpiła poprawa organizacji pracy,

jakości posiłków i czystości zarówno w pomieszczeniach produkcyjnych, jak i sali jadalnej. Stwierdzono, że nowy kierownik nawiązał właściwy kontakt z Komisją Stołówkową. Istniały natomiast problemy z personelem (przypadki kradzieży mienia, lekceważenie pracy, brak umiejętności). Był problem z usuwaniem uszkodzeń, niszczeniem naczyń i utrzymaniem porządku na sali¹⁹.

Historia Przedsiębiorstwa Stołówek Studenckich w Lublinie nie trwała długo, gdyż już w połowie 1960 r. podjęto decyzję o likwidacji jednostki²⁰. UMCS miał ze swej strony powołać komisję do przejścia stołówki studenckiej z chwilą opracowania przez ZSP jej bilansu. Rada Okręgowa zobowiązała się do protokolarnego przekazania stołówki władzom UMCS-u.

mgr Adam Borkowski
Archiwum i Muzeum UMCS

↑ Stołówka akademicka przy ul. Sowińskiego 5

¹⁸ Umowa pomiędzy UMCS-em w Lublinie (Zleceniodawca) reprezentowanym przez Rektora prof. dr Adama Paszewskiego i dyrektora administracyjnego mgr Stanisława Bienię a Zrzeszeniem Studentów Polskich w Warszawie (Wykonawca) reprezentowanym przez RO ZSP w Lublinie z dnia 25 stycznia 1958 r., tamże.

¹⁹ Pismo Rady Uczelnianej ZSP do Oddziału Gospodarczego UMCS z 28 lutego 1958 r. (znak: 155/2/58), tamże.

²⁰ Informacja o likwidacji Przedsiębiorstwa Stołówek Studenckich w piśmie RO ZSP do Dyrektora Administracyjnego UMCS z 27 czerwca 1960 roku (znak: 592/KE/60), tamże.

DNA – cudowny pamiętnik życia w starożytności

—

Współczesna archeologia z wizerunku popularnego Indiany Jonesa zachowała niewiele, ale z bliższego naszym realiom obrazka osobnika rażno wywijającego łopatą czy pochylonego z nosem przy ziemi okularnika omiatającego tajemniczy przedmiot pędzelkiem – też właściwie zaledwie cząstkę. Współczesny poszukiwacz tajemnic z odległych dziejów ludzkości nie wyzbył się rzecz jasna swoich „herbowych” atrybutów w postaci szpachelki, wspomnianych łopaty i pędzelka, ale dozbroił się narzędziami do tej pory zupełnie dlań niewyobrażalnymi, nadającymi jednak zupełnie inną jakość badaniom archeologicznym.

Po wielokroć głosiłem tezę, że archeologia jest nauką permanentnie i immanentnie interdyscyplinarną; i nie ma w tym krzty przesady. Po prostu współczesny warsztat badacza starożytności wymaga pilnego śledzenia rozwoju innych dyscyplin naukowych (dzisiaj z racji „reformy” nauki jest to proces znacznie utrudniony) i umiejętności wyławiania odkryć istotnych dla poszerzenia pola naukowego możliwości rekonstrukcji wiedzy o starożytnych kulturach. Nie wystarcza nam już antropologia i nauki o ziemi, ze związanymi z badaczami starożytności „od zawsze” geologią i geomor-

fologią. Dzisiaj naszymi partnerami są właściwie wszyscy – od fizyków po językoznawców; od chemików po filozofów. Każdy może zaoferować nowe narzędzie, które przybliży nam prawdę o czasach odległych, wydarzeniach zapomnianych, elementach kultury niezrozumiałych. Warunek – archeolog musi wiedzieć jak je użyć, czego odeń oczekiwać i jak opisać skutek jego zastosowania w rekonstruowanym obrazie historycznym.

Są całe, szerokie i głębokie przestrzenie mroków wiedzy o starożytności, których nie wypełnią już najstarszyniejsze skorupki naczyń czy najdokładniej opisane i wydatowane przedmioty krzemienne. Zawsze pozostanie w naszych rękach tylko fragment tzw. kultury materialnej, który jest wierzchołkiem wiedzy o kulturze duchowej, społecznej i... całym galimatiasie prawdy o walce o przeżycie w trudnych warunkach czasów pozbawionych atrybutów współczesnej cywilizacji. Słuchaczom moich wykładów powtarzam zawsze – chcecie zrozumieć starożytność, to wyobraźcie sobie siebie nad środkową Huczwą 2000 lat temu bez zegarka, komórki, rozkładu jazdy autobusów, budki z hot dogami, bankomatu, „doradczego” szczekania wszechwiedzących polityków i wiedzy o tym, co cię czeka trzy dni marszu od punktu, w którym się znajdujesz. To właśnie nakręca naszą, nowożytną ciekawość!

Gdybym miał wyłożyć tutaj listę pytań, które nurtują badaczy starożytności, to Redakcja musiałaby zarezerwować podwójny numer wyłącznie do mojej dyspozycji; ale i tak bym miał wątpliwości, czy to wystarczy.

Niemniej nawet te akademickie, podstawowe problemy, których rozumienie jest zmorą studentów, świadczą o skali naszej bezradności. Oto, na przykład, archeolodzy

← Pobieranie próbek z jednej ze starożytnych czaszek gockich

układają obraz pradziejów w ciąg następujących po sobie kultur archeologicznych. Ich odrębność wyróżnia się m.in. na podstawie innego sposobu (modelu) lepienia garnków, stopnia przyswojenia innowacji technicznych i technologicznych (np. z zakresu umiejętności obróbki kamienia) i charakterystyki obrzędowości grzebalnej. Zazwyczaj każda następna kultura jest bogatsza w doświadczenie techniczne i technologiczne, skuteczniejsza w wykorzystaniu środowiska naturalnego, sprawniejsza i sprytniejsza w podporządkowaniu sobie obszarów pod nowe siedliska. Zdarzają się zjawiska w naszym rozumieniu regresywne. Na przykład obraz kultury plemion z okresu rzymskiego (I–IV w. po Chr.) jest ponad miarę bogatszy od tej, z jaką przyszli na ziemie polskie najstarsi Słowianie. Ci ostatni, mimo „prymitywnej” kultury materialnej, byli jednak skuteczniejszymi kolonizatorami – czego do dzisiaj nie bardzo potrafimy wyjaśnić.

O ile dla młodszych odcinków starożytności (III w. przed Chr. – V w. po Chr.) potrafimy przyporządkować kulturom archeologicznym opisane przez starożytnych historyków ludy (plemiona), o tyle w przypadku czasów sprzed tego okresu pozostajemy z pytaniem, czy następująca w czasie inna kultura archeologiczna jest wynikiem „technicznej” ewolucji tej samej grupy ludzi, czy dokumentem pojawienia się zupełnie innych, którzy przyszli na ich miejsce. Nie ma na to pytanie odpowiedzi. A dociekanie tego, co w takim razie stało się z tymi, którzy musieliby ewentualnie ustąpić przed nosicielami nowej kultury – właściwie nie znajduje odważnych do dyskusji nad taką alternatywą.

W przypadkach odkryć dokonywanych na gockich cmentarzyskach w Kotlinie Hrubieszowskiej pytania archeologów są daleko celniej wymierzone. Interesuje nas na przykład, czy rządy dla lokalizacji grobów, jakie wyznaczono na cmentarzach, przypisane zostały wspólnotom rodowym bądź nawet konkretnym rodzinom. To samo pytanie stawiamy, jeżeli chodzi o przywilej pogrzebania zmarłego na obrzeżu jednego z trzech kręgów wyznaczonych przez mogiły w Gródku nad Bugiem. Intryguje nas pytanie, czy włożone do grobu jednej zmarłej trzy głowy innych kobiet należały do spokrewnionych z nią, czy może do zupełnie obcych (może nawet obcych etnicznie). To samo pytanie pojawia się, kiedy w jednej jamie grobowej natrafiamy na kilka spoczywających obok siebie szkieletów. Ale też w przypadkach, kiedy w grobach dzieci znajdujemy towarzyszące im pojedyncze, duże kości osobników dorosłych. To też niewyczerpana składnica zagadek, wywołująca przypuszczenia, domniemania i zwykle spekulacje.

Dzisiaj wiemy, że na wiele z tych pytań możemy już odpowiadać. O kiedy nauka potrafi wygenerować starożytne DNA, popłynęła nieprawdopodobna struga nowych informacji i pojawił się niepojęty dotąd obszar możliwości budowania wiedzy o życiu naszych przodków: ich pochodzeniu, kondycji fizycznej, związkach etnicznych, upodobaniach kulinarnych itd. itp.

W 2019 r. zespół kierowany przez prof. dr. hab. Piotra Węgleńskiego, znakomitego biologa, genetyka z Uniwersytetu Warszawskiego, wygrał konkurs na grant Narodowego Centrum Nauki zatytułowany „The ge-

Fot. Andrzej Kokowski

↑ Masłomęcz – kobieta złożona do grobu na brzuchu była „cudzoziemką”

Fot. Andrzej Kokowski

↑ Masłomęcz – pochówek pokawałkowanej kobiety z kończynami ułożonymi w stos

netic history of Poland” (Genetyczna historia Polaków – 2018/31/B/HS3/01464). Miałem zaszczyt uczestniczyć w kreowaniu tego projektu i wprowadzić doń lubelską archeologię. Potężna próba materiałów kostnych od neolitu po wczesne średniowiecze pochodzących z wykopalisk, głównie Instytutu Archeologii UMCS, odsłonił tym samym genetyczne tajemnice sprzed tysięcy lat. Jako że w moje ręce złożono odpowiedzialność za historyczną ocenę i interpretację wyników – w ten sposób uniknie się dyletanckiej interpretacji historycznej na temat Gotów jak w podobnym przedsięwzięciu, opublikowanym na łamach, wydawałoby się, perfekcyjnie recenzowanego czasopisma „Scientific Reports”, w każdym razie wysoko punktowanego¹. Zaprosiłem do współpracy naszych absolwentów z Muzeum im. Stanisława Staszica w Hrubieszowie, mgr Annę Hyrchałę i mgr. Bartłomieja Bardeckiego. Dysponują oni nie tylko znakomitym materiałem kostnym z własnych wykopalisk, ale mają również doświadczenie udziału w takich projektach. O znakomitej wiedzy o starych epokach nie wspomnę.

Tak więc 20–21 listopada spotkaliśmy się z zespołem warszawskich specjalistów, którzy przybyli w składzie: dr Martyna Holak-Tomsia, dr Mateusz Baca, dr Danijela Popović i mgr inż. Michał Golubiński. Pobrali oni próbki z blisko 70 czaszek, które poddane zostaną skomplikowanym badaniom w poszukiwaniu odpowiedzi również na nurtujące nas – archeologów pytania.

Może nie każdy wie, ale 20 listopada „światowa” historia badań DNA zatoczyła koło! Pierwszą w historii próbę ekstrahowania reliktu DNA ze starego materiału kostnego podjęto bowiem w 1994 r. w Getyndze, wykorzystując do tego celu 17 próbek z cmentarzyska gockiego w Masłomęczu!² Oczywiście inne były wtedy możliwości, inna aparatura i inna wiedza i inne wyniki. Niemniej to również UMCS wmurowywał „kamień węgielny” pod coś, co dzisiaj zaczyna być w archeologii badawczą rutyną. Myślę, że ważne, aby o tym przypomnieć w kontekście jubileuszu uczelni, który obchodzimy w tym roku.

Andrzej Kokowski

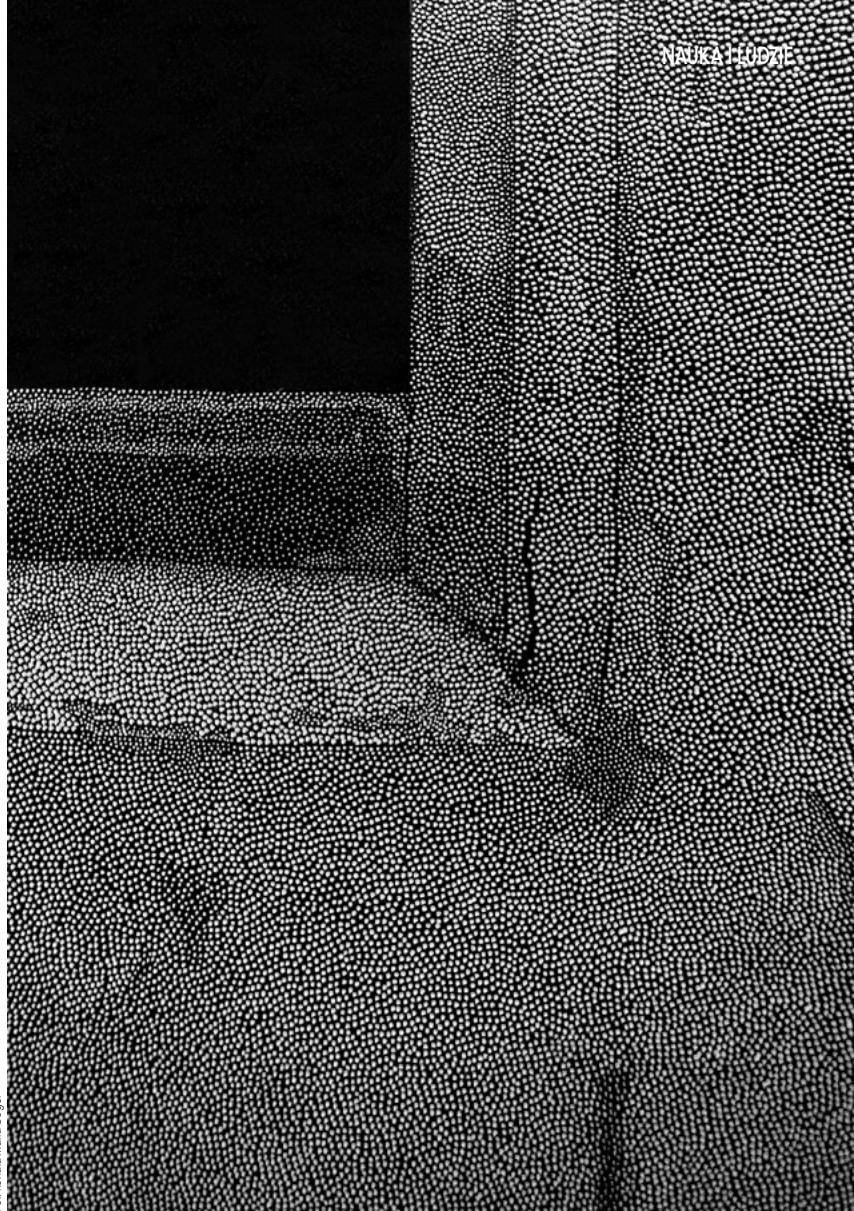
¹ *Goth migration induced changes in the matrilineal genetic structure of the central-east European population* autorstwa: I. Stolarek, L. Handschuh, A. Juras, W. Nowaczewska, H. Kóčka-Krenz, A. Michałowski, J. Piontek, P. Kozłowski, M. Figlerowicz (<https://www.nature.com/articles/s41598-019-43183-w.pdf>).

² S. Hummel, H. Baron, *PCR-gestützte DNA-Analyse an Knochenfragmenten (Zwischenbericht)*, [w:] A. Kokowski, *Schätze der Ostgoten*, Stuttgart 1995, s. 111-113.

Prosto w punkt

15 listopada 2019 r. w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie odbył się wernisaż wystawy jubileuszowej prof. dr hab. Krzysztofa Szymanowicza *Engramy* w związku z 30-leciem twórczości. Dyrektor jest związany z Wydziałem Artystycznym niemal od początków jego istnienia, jeszcze w czasie kiedy był Instytutem Wychowania Artystycznego.

Fot. Renata Maria Gogol

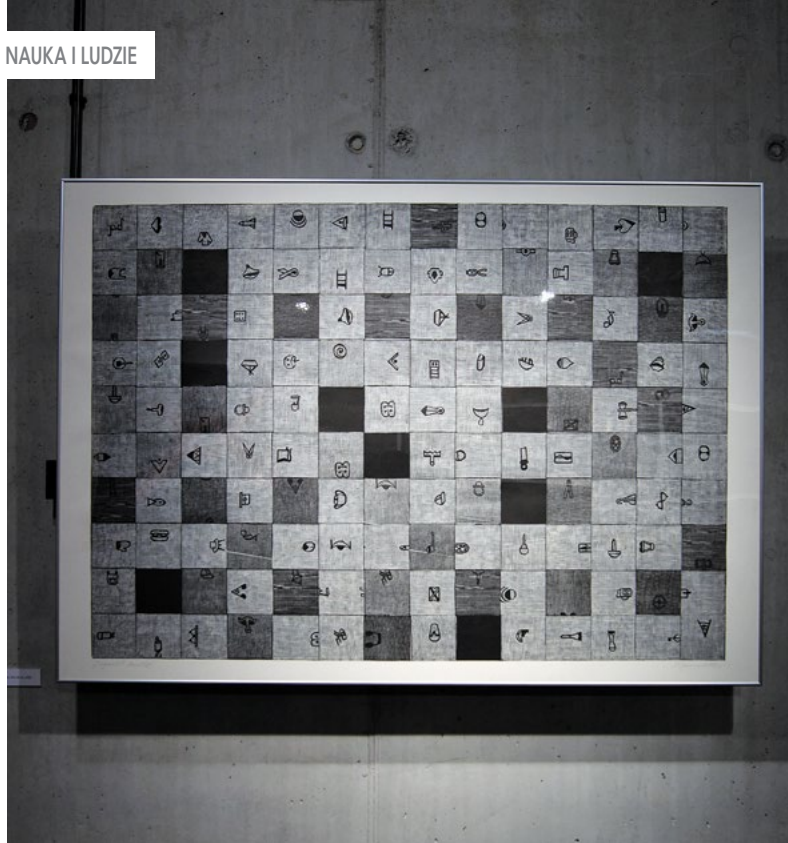

Choć tak naprawdę zaczęło się jeszcze wcześniej...

Twórczość artystyczna jako kariera zawodowa nie zawsze była oczywistym wyborem, mimo że już w piątej klasie szkoły podstawowej uwidoczniły się zainteresowania profesora w tym kierunku. Chęć podjęcia nauki w Liceum Plastycznym w Nałęczowie spotkała się z dezaprobatą rodziny bez tradycji artystycznych. Szkoła typowo techniczna nie była w stanie zabić zainteresowań nastolatka, który odnalazł sposób, by rozwijać je na własną rękę pod okiem Jana Łazorka. Krzysztof Szymanowicz kilkakrotnie towarzyszył mu podczas sesji malarstwa w plenerze w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą. Po zaledwie kilku spotkaniach wspólne malowanie pejzaży niestety zostało przerwane przez konieczność podjęcia nauki w liceum. Było to jednak wystarczająco dużo, by rozwinąć umiejętności malarskie oraz zmotywować do dalszej nauki. Szczęśliwie w Lublinie Krzysztof Szymanowicz również znalazł osobę, która podtrzymała jego artystyczne pasje. Codzienna

pomoc sąsiadka zaowocowała znajomością z Fominem, osobliwą postacią rozpoznawalną w lokalnym środowisku artystycznym. Prymus szkoły lwowskiej, specjalizujący się w technice akwareli, zachęcał Szymanowicza do dorywczej pracy malarza. On sam utrzymywał się, sprzedając odwzorowywane przez siebie reprodukcje popularnego wówczas Vincenta van Gogha, jednocześnie tworząc własne, humorystyczne kompozycje. Na jednej z nich przedstawił siebie samego jako Don Kichota ściganego przez otyłych milicjantów z pałkami, co oczywiście przysparzało mu konfliktów z władzami, niejednokrotnie posuwających się do użycia wobec niego siły. W czasach bez komputerów i aparatów cyfrowych znajomość z Fominem była nieocenionym źródłem wiedzy z zakresu historii sztuki. Odbывая podróż do Paryża, stał się właścicielem pokaźnej liczby kartek pocztowych z reprodukcjami wielkich dzieł. Kolejną ważną postacią mającą wpływ na ukształtowanie Krzysztofa Szymanowicza jako dojrzałego arty-

↑ Krzysztof Szymanowicz w dużej mierze posługuje się punktem

Fot. Renata Maria Cegiół

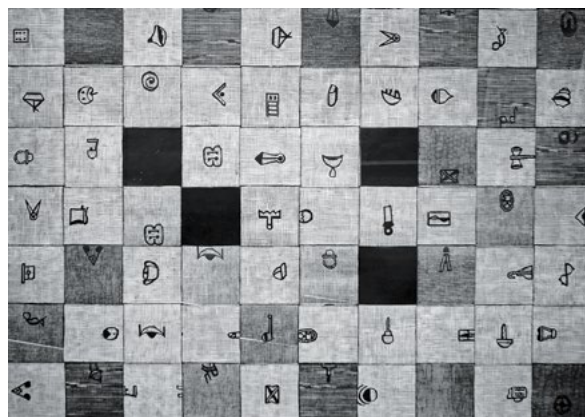
łożona na linoleum odciska się na papierze, ukazując wycięty rysunek. Proces nakładania farby i odbijania grafiki na papierze można powtarzać wielokrotnie. Skupienie i refleksja są elementami towarzyszącymi nie tylko w procesie tworzenia grafiki na etapie kreowania koncepcji, ale również podczas wycinania matrycy. Niezwykła drobiazgowość detalu i nieodwracalność procesu w momencie posługiwania się dłutem wymusza odcięcie się od bodźców świata zewnętrznego. Konieczną jest pełna kontrola nad swoimi ruchami podczas rycia. Taka praca ma wręcz medytacyjny charakter.

Dzisiejsze dzieła o dniu wczorajszym

Znaczna część dzieł Krzysztofa Szymanowicza powstaje na bazie pamięci autobiograficznej. Artysta powołuje się na słowa świętego Augustyna, który identyfikuje swoją pamięć z duchowością i całym swoim jestestwem. Pamięć jest częścią człowieka i poszukiwania jego miejsca na świecie, budowania własnej tożsamości przez samotną refleksję na temat przeżytych doświadczeń. Jego linoryty składają się z zastanych fragmentów codzienności, które tworzą miraż między rzeczywistością a wspomnieniami, światem faktu i marzeń. Krzysztof Szymanowicz dzieli się z widzem przemyśleniami przetłumaczonymi na język plastyczny. Wspomnienia nie są jednak bezpośrednimi kadrami z rzeczywistości nie są portretami osób, o których opowiadają. Celem artysty nie było odtworzenie dosłownych sytuacji, ale śladów, jakie po nich zostały w jego pamięci. Widz zostaje postawiony przed przedmiotami użytku codziennego, które pozostawiają mu szerokie możliwości interpretacji, niosąc jednocześnie silny ładunek emocjonalny. Dzięki temu grafiki stają się bardzo intymne. Podczas obcowania z dziełem odbiorcy towarzyszy mocne uczucie wstępowania do prywatnej sfery sacrum artysty, dzięki czemu osiąga on wyciszenie. Jest to najlepszym możliwym zabiegiem, jaki grafik mógł osiągnąć, by stworzyć widzowi atmosferę konieczną do odbioru jego prac, niosących wiele treści filozoficznych, nasyconych melancholią. Zamiast podejmować popularne w sztuce aktywistyczne kwestie, które wzbudzają kontrowersję, artysta kieruje nasze myśli na tory niejednokrotnie bolesnych przeżyć wewnętrznych, które widz dla własnego komfortu chciałby pogrzebać pod warstwa-

Fot. Renata Maria Cegiół

↑ Jedna z prac prezentowanych w CSK

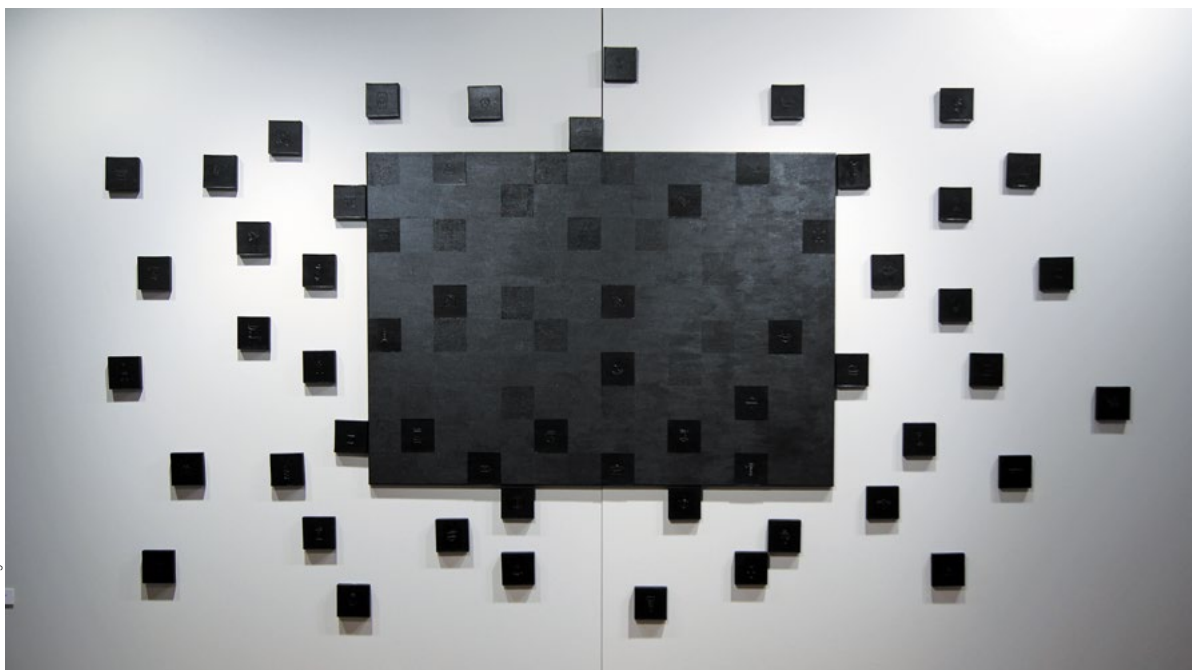
Zbliżenie na Engramy →

sty był świętej pamięci Maksymilian Snoch. Miało to miejsce w Instytucie Wychowania Plastycznego UMCS, gdzie Krzysztof Szymanowicz podjął studia w 1984 r.

A na studiach się nie skończyło

Obecnie profesor Szymanowicz zajmuje się głównie linorytem. Technologicznie przypomina to drzeworyt, którego przed wiekami używano m.in. do wykonywania ilustracji książkowych. Pozwala on bowiem na powielanie obrazu w wielu kopiach. W kawałku linoleum, który nazywamy matrycą, artysta wycina rysunek za pomocą dłuta. Następnie używając gumowego wałka, nanosi farbę, która jest nakładana tylko na wypukłe części matrycy. Te, które wcześniej wycięto dłutem, pozostaną białe. Na tak przygotowaną matrycę kładzie się kartkę papieru, po czym całość trafia pod prasę, gdzie farba na-

Fot. Renata Maria Gogol

← Jedna z mniej licznych prac malarskich profesora

mi codzienności. Postawieni przed obrazem w galerii nie mamy drogi ucieczki. Koniecznym jest skonfrontowanie się z dziełem, uczuciami artysty oraz własnymi demonami.

Opierając się na słowach Pierre'a Vernanta, mówi, iż wspomnieniami nie tylko odtwarza się wydarzenia z przeszłości, ale przypominając je sobie, stara się dotrzeć do ich istoty, głębi bytu. Ma więc to wartość podobną do procesu poznawczego. Zdystansowane spojrzenie odkrywa pierwotnie zatajone treści. Tworząc grafiki, artysta bada ten proces, poddając niejako siebie pod eksperyment. Dzięki wolności, jaką daje sztuka, nie czuje się skrupowany koniecznością prezentowania wizji zgodnej ze sztywnymi książkowymi definicjami. Artysta szuka powiązań, prezentuje swój wkład w tę dziedzinę, nie musząc jednocześnie ograniczać swojej wypowiedzi poprawnością naukową.

Nie tylko artysta musi pomyśleć

W pracach Krzysztofa Szymanowicza odnaleźć można wielką ilość symboliki i poetyckości. Wyczuwalne są już przy pierwszym spojrzeniu, jednak by dotrzeć do istoty przekazu, koniecznym jest dłuższe zastanowienie. Według artysty trudność w przekazaniu treści grafiki polega na konieczności zaprezentowania wszystkiego na jednej kartce papieru. Nie ma tu do dyspozycji kilku stron tekstu, jak byłoby to w przypadku pisarza. Stosuje nawet określenie, iż problematykę należy „przemycić”, podając ją w formie czytelnej, lecz nie oczywistej. Stosując symbo-

le oraz zestawiając je ze sobą, tworzy konteksty. Daje nam tajemniczą pracę, jednocześnie niosącą zrozumiałe treści, z którymi widz będzie mógł się zidentyfikować. Ilość symboliki w grafikach sięga apogeum w serii *Engramy*. Choć bardzo proste w formie, bo składające się z ciągów piktograficznych znaków, nie są łatwe w odbiorze. Proste formy nadrukowywane na sobie przesłaniają się nawzajem lub wzmacniają siłę oddziaływania, tak jak gromadzenie kolejnych wspomnień wypiera z pamięci błahostki, a uwydatnia istotę ogółu. Profesor nie stara się ukazać przedmiotów w sposób fotograficzny. Pamięć wydobywa najważniejsze cechy rzeczy, wzbogacając je dodatkowo o refleksję i ładunek emocjonalny.

Była, jest, a czy będzie?

Pokolenia młodych adeptów sztuki podejmujących studia w zakresie grafiki warsztatowej dają niepodważalny argument w dyskusji z osobami wieszczącymi nadchodzący koniec tradycyjnych technik, które rzekomo mają przegrać w wyścigu z cyfryzacją. Profesor porównuje jednak tę sytuację do muzyki – elektronicznie generowane kompozycje przez DJ-ów nie uśmierciły muzyki klasycznej. Choć pokazy mappingu cieszą się wysoką frekwencją, grafika warsztatowa nadal funkcjonuje, znajdując inną grupę odbiorców. Jedno jest pewne – odbiorców tej niszowej dziedziny nie zabraknie tak długo, jak będą tworzone dzieła na poziomie linorytów Krzysztofa Szymanowicza.

Renata Maria Gogol

Renata Maria Gogol

absolwentka kierunku grafika na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Dyplom obroniła z wyróżnieniem w 2019 r. Uczestniczyła 39 wystaw, w tym 24 prezentacji zagranicznych m.in. w Niemczech, Francji, Włoszech, Wielkiej Brytanii, Argentynie, Rosji czy Turcji. Obecnie koordynator ds. promocji na Wydziale Artystycznym. Po godzinach zajmuje się linorytem, grafiką cyfrową oraz instalacją.

Udział historyków i archiwistów z UMCS-u w naukowej konferencji w Pradze

W dn. 7–8 listopada br. w stolicy Czech odbyła się konferencja naukowa dla uczczenia setnej rocznicy utworzenia w stolicy Czechosłowacji Państwowej Szkoły Archiwalnej, która stała się pierwszą uczelnią zawodową kształcąca archiwistów. Funkcjonowała w latach 1919–1949, z krótką przerwą w okresie okupacji (1944–1945) i wykształciła nie tylko wykwalifikowanych archiwistów, ale również badaczy zagadnień nauk pomocniczych historii oraz historyków zajmujących się w swojej praktyce badawczej innymi problemami, którzy po uzyskaniu wykształcenia nigdy nie pracowali w archiwach. Powołanie tej szkoły spowodowało, że do archiwów zaczęli trafiać historycy posiadający już przygotowanie do zawodu.

Do tej pory pracowali w nich historycy, którzy poznawali profesję dopiero po zatrudnieniu w archiwach, co czyniło ich pracę mniej efektywną. Dlatego organizatorzy tego sympozjum upamiętnili przełomowy moment, czyli założenie tej szkoły, w pytaniu *Domena dilettante?* stanowiącym motto tego ważnego i bardzo dobrze zorganizowanego naukowego spotkania. Jego głównymi organizatorami były Katedra Nauk Pomocniczych Historii i Studiów Archiwalnych Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Karola oraz Archiwum Narodowe w Pradze. Jest to największa placówka archiwalna w kraju naszych południowych sąsiadów, posiadająca również największy dorobek w zakresie opracowania i udostępniania zasobu, badań naukowych z zakresu archiwistyki oraz na polu popularyzacji zasobu i wiedzy archiwalnej. Personalnie sprawami organizacyjnymi zajmowały się panie: prof. Marie Bláhová, będąca już na emeryturze dawna kierowniczka tej katedry, ale ciągle z nią związana naukowo i organizacyjnie, doc. Ivana Ebelová, kierująca katedrą obecnie oraz Zdeňka Kokošková, zastęp-

ca dyrektora Archiwum Narodowego. I trzeba to wyraźnie stwierdzić, że ze swoich obowiązków wywiązały się wzorowo.

Obrady konferencji odbywały się w sali konferencyjnej Archiwum Narodowego. Posiada ono potężny kompleks nowoczesnych budynków w dzielnicy Chodov, znajdującej się poza centrum stolicy Czech, ale bardzo dobrze z nim skomunikowanej (metro, autobus). Archiwum to przechowuje wieczyście wielką ilość dokumentacji, ponieważ służą one również dwóm innym archiwom: obwodowemu oraz miejskiemu Pragi, do którego trafiają akta instytucji tego szczebla, a nie tylko urzędów centralnych jak w przypadku Archiwum Narodowego. Część pomieszczeń tego kompleksu służy do celów konferencyjno-wystawienniczych, co mieliśmy okazję stwierdzić naocznie. Pracownicy Archiwum przygotowali bowiem wystawę poświęconą sylwetce V. Havla, doskonałą pod względem merytorycznym i technicznym.

W czasie obrad tego sympozjum wygłoszono w sumie 20 referatów, które przedstawili badacze czescy, a także goście z Polski i Niemiec. Na uwagę zasługują najważniejsze z nich. Referenci czescy (prof. M. Bláhová, doc. M. Ryantová) skupili się na przedstawieniu problemów organizacyjnych szkoły oraz sukcesów jej profesorów i uczniów, w tym także ogólnie charakteryzowali sylwetki kierowników Szkoły. Ukazano też sylwetki Gustawa Friedricha, sprawującego funkcję jej dyrektora przed wojną, Bedřicha Jenšovského oraz Jaroslava Prokeša, kierujących Szkołą w czasie okupacji niemieckiej oraz Václava Vojtíška, będącego ostatnim dyrektorem szkoły w okresie powojennym.

W referatach wygłoszonych w trakcie trwania tej konferencji nie pomijano problemów kontrowersyjnych, analizując dokonania wymienionego wyżej Jaroslava Prokeša (1895–1951) (dr Milada Sekyrková). Kierował on w latach 1943–1945 archiwum Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a w latach 1941–1942 sprawującego funkcję dyrektora Szkoły. Po wojnie został oskarżony o kolaborację z okupantem i chociaż nie dowiedziono mu winy, to jego kariera naukowa została przerwana. Powojenna historiografia bardzo krytycznie oceniała jego działalność w okresie okupacji, jednak od lat 80. ubiegłego wieku zaczęto czynić to w sposób bar-

Pracownicy UMCS-u (M. Konstankiewicz pierwszy z lewej i J. Łosowski pierwszy z prawej) razem z czeskimi organizatorami konferencji. →

dziej wyważony i ta tendencja utrzymuje się do czasów współczesnych, czego dowodziły wystąpienia na tym sympozjum.

Niektórzy absolwenci Szkoły nie tylko nie dali cienia podejrzeń w czasie swojej działalności naukowej, społecznej czy też politycznej, ale nawet stali się ofiarami okupacyjnego reżimu. Taką osobą był docent Josef Matoušek (1906–1939), absolwent Szkoły z roku 1931 i profesor nadzwyczajny Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Karola, którego sylwetkę przedstawili mgr Kristýna Ansorgová i mgr Jan Hanousek. W latach 30. XX w. prowadził ożywioną działalność polityczną, a w roku 1939 uczestniczył w przygotowaniu programu partii Zjednoczenia Narodowego, jedynej partii działającej w Protektoracie Czech i Moraw i popierającej okupacyjne władze niemieckie. Po strajku studentów praskich został aresztowany przez niemieckie organy okupacyjne i 17 XI tego roku stracony.

Szkołę ukończyło wielu przyszłych wybitnych historyków. W roku 1940 jej absolwentem stał się Josef Polišenský (1915–2001), którego dokonania przedstawili doc. Zdeněk Hojda i jego doktorant mgr Martin Kindl. Należał on do najwybitniejszych historyków czeskich. Oprócz historii studiował również anglistykę na Uniwersytecie Karola w Pradze. Jego pozycję naukową ugruntowały studia na temat rewolucji czeskiej z lat 1617–1621, zaś popularność w kręgach historyków Europy Zachodniej dała mu wydana po angielsku praca o stosunkach Czech z Hiszpanią i Niderlandami w tym okresie, stanowiąca analizę międzynarodowego kontekstu rewolucji czeskiej. Zajmował się też dziejami Europy Łacińskiej oraz Wielkiej Brytanii. W roku 1969 wykładał gościnnie w Uniwersytecie Kalifornijskim w Berkeley.

Natomiast referenci polscy prof. I. Mamczak-Gadkowska z poznańskiego UAM oraz dr L. Harc z Uniwersytetu Wrocławskiego, a także doc. Robert Meier, reprezentujący renomowaną Szkołę Archiwalną w Marburgu, ukazywali podstawowe fakty w kształceniu przyszłych archiwistów w swoich uczelniach oraz ważniejsze osiągnięcia na tym polu. Drugi gość z Niemiec prof. Thomas Vogtherr, reprezentujący Uniwersytet w Osnabrück, scharakteryzował zasługi Johanna Michaela Heinecciusa (1674–1722) znanego teologa lu-

terańskiego w dziedzinie badań sfragistycznych. Publikując w Lipsku w roku 1710 klasyczne dzieło *De veteribus Germanorum aliarumque nationum sigillis*, stał się założycielem sfragistyki, czyli dyscypliny pomocniczej historii zajmującej się badaniem pieczęci.

Pracownicy Katedry Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii Instytutu Historii UMCS wygłosili na konferencji praskiej dwa referaty. Dr hab. M. Konstankiewicz w referacie *Elementy prawne w przygotowaniu zawodowym archiwisty – uwagi z polskiej perspektywy* przedstawił polski punkt widzenia w tej kwestii. Stwierdził, że od dawna w programach studiów specjalizacji archiwalnych lub studiów archiwistycznych występowały zagadnienia historii ustroju. Obecnie są w nich zagadnienia ochrony archiwaliów jako dóbr kultury, dostępu do informacji i jej wykorzystywania, a także ochrony danych osobowych zawartych w archiwaliach. Niżej podpisany w referacie *Archiwistyka jako odrębna nauka? Polskie spojrzenie* uzasadniał potrzebę utrzymania statusu tej dyscypliny jako części nauki historycznej. Jest to szczególnie potrzebne w sytuacji umacniania się także w polskim środowisku archiwalnym tendencji do uznawania tej dyscypliny za odrębną naukę. Tego rodzaju podejście jest nieuzasadnione i w praktyce przynosi szereg negatywnych skutków.

Janusz Łosowski

Inwestycje alternatywne a tradycyjny rynek światowy

W dn. 26–27 listopada 2019 r. w Trybunale Koronnym w Lublinie odbyła się I Konferencja Naukowa *Inwestycje Alternatywne*. W wydarzeniu wzięli udział naukowcy z 17 ośrodków z całego kraju. Wygłoszono 26 referatów w ramach 6 sesji referatowych. Ponadto zorganizowano panel dyskusyjny. Organizatorami byli: Wydział Ekonomiczny UMCS, Narodowy Bank Polski O/Lublin i Urząd Statystyczny w Lublinie.

Celem konferencji *Inwestycje Alternatywne* była wymiana poglądów i doświadczeń naukowców oraz praktyków w zakresie szeroko rozumianego funkcjonowania rynku inwestycji alternatywnych. W dyskusjach wzięli udział ekonomiści, finansiści, inwestorzy, prawnicy, obserwatorzy oraz badacze zainteresowani tą tematyką. Według referentów biorących udział w konferencji inwestycje alternatywne to bardzo szerokie pojęcie. Obejmuje m.in.: rynek nieruchomości, rynek towarowy, kryptowaluty.

W swoim wystąpieniu profesor Krzysztof Jajuga z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu jeszcze bardziej rozszerzył zakres inwestycji alternatywnych. Zaliczył do nich m.in. własność intelektualną, podkreślił też wagę segmentu inwestycji emocjonalnych (np. sztuka) jako inwestycji alternatywnych.

Na konferencji ogłoszono wyniki konkursu naukowego na najlepszy referat. Kapituła konkursowa nagrodziła jeden referat oraz wyróżniła pięć referatów. Prace te zostaną opublikowane w monografii, która będzie wydana przez Wydawnictwo UMCS.

Patronat nad konferencją *Inwestycje Alternatywne* objęły Polskie Towarzystwo Ekonomiczne i Polskie Towarzystwo Statystyczne.

Konferencję przygotowali:

Rada naukowa:

- dr hab. Zbigniew Pastuszek, prof. UMCS (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej) – przewodniczący rady naukowej,
- prof. dr hab. Krzysztof Jajuga (Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu),
- prof. dr hab. Waldemar Tarczyński (Uniwersytet Szczeciński, Polskie Towarzystwo Statystyczne),
- prof. dr hab. Jerzy Węclawski (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej),
- dr hab. Teresa Bednarczyk, prof. UMCS (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej),
- dr hab. Elżbieta Bukalska, prof. UMCS (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej),
- dr hab. Paweł Churski, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu),
- dr hab. Jacek Łaszek, prof. SGH (Szkola Główna Handlowa, Narodowy Bank Polski),
- dr hab. inż. Artur Paździor, prof. PL (Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Politechnika Lubelska),
- dr Krzysztof Markowski (Urząd Statystyczny w Lublinie),
- dr Dominik Rozkrut (Główny Urząd Statystyczny, Uniwersytet Szczeciński),

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

- dr Ilona Skibińska-Fabrowska (Narodowy Bank Polski, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej),
- dr Agnieszka Wójcik (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej),
- Andrzej Matacz (Urząd Statystyczny w Lublinie, Polskie Towarzystwo Statystyczne);

Komitet organizacyjny:

- dr Agnieszka Wójcik (WE UMCS) – przewodniczący komitetu organizacyjnego,
- dr Roman Asyngier (WE UMCS) – członek komitetu organizacyjnego,
- Michał Caban (WE UMCS) – członek komitetu organizacyjnego,
- dr Anna Kasprzak-Czelej (WE UMCS) – członek komitetu organizacyjnego,
- dr Katarzyna Królik-Kołtunik (WE UMCS) – członek komitetu organizacyjnego,
- Renata Kwiatkowska (NBP) – członek komitetu organizacyjnego,
- Paweł Nakonieczny (NBP) – członek komitetu organizacyjnego,
- Małgorzata Czuchryta (NBP) – członek komitetu organizacyjnego
- Elżbieta Łoś (Urząd Statystyczny) – członek komitetu organizacyjnego,

Fot. Bartosz Prohl

- Magdalena Rosołowska (Urząd Statystyczny) – członek komitetu organizacyjnego.

W skład kapituły konkursowej weszli: dr hab. Elżbieta Bukalska, prof. UMCS (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej) – przewodniczący kapituły, dr hab. Joanna Błach (Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu) – członek kapituły, dr hab. Marta Kuzek, prof. UEP (Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu) – członek kapituły, dr Ilona Skibińska-Fabrowska (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, NBP) – członek kapituły, dr Agnieszka Wójcik (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej) – członek kapituły.

Tomasz Walaszczyk

↑ Warsztaty z zarządzania projektami międzynarodowymi badawczymi

Fot. Diana Szwaryńska

Program szkoleniowy INTER_PRO_UMCS

W listopadzie zakończył się program szkoleniowy INTER_PRO_UMCS realizowany w projekcie „Zintegrowany UMCS” finansowanym w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Dzięki programowi 30 pracowników kadry zarządzającej, naukowej oraz administracyjnej UMCS miało możliwość podniesienia swoich kompetencji w zakresie pozyskiwania, realizacji oraz ewaluacji międzynarodowych projektów badawczych, budowania konsorcjów czy współpracy ze środowiskiem biznesowym.

W trakcie projektu uczestnicy wzięli udział w dwóch wizytach studyjnych, szkoleniu z budowania konsorcjów projektowych oraz warsztatach z zarządzania międzynarodowymi projektami badawczymi z trenerem krajowym oraz zagranicznym. Pierwsza wizyta odbyła się w czerwcu br. w następujących instytucjach: Fraunhofer Center for International Management and Knowledge Economics, Fraunhofer Institute for Cell Therapy and Immunology, Helmholtz Centre for Environmental Research, Institute for Applied Informatics oraz Leibniz Institute for Tropospheric Research. Treści poruszone podczas warsztatów, szkoleń i wykładów

dotyczyły działalności instytucji goszczących z zakresu modeli biznesowych organizacji, komunikacji i strategii w obszarze badań, w tym w projektach badawczych i badawczo-rozwojowych, zagadnień związanych z transferem wiedzy i technologii, standardów zarządzania w projektach, czy wsparcia w pozyskiwaniu grantów z Unii Europejskiej. Podczas wizyty poznaliśmy także koordynatorów projektów finansowanych z programu Horyzont 2020, którzy przedstawili swoje przedsięwzięcia. Odwiedziliśmy nowoczesne laboratoria, w których prowadzone są badania, np. dotyczące troposfery, zmian klimatycznych, ekonomii, urbanizacji czy biomedycyny.

Podczas drugiej wizyty w listopadzie br. odwiedziliśmy: Université de Lorraine, French National Institute for Agricultural Research oraz University of Luxembourg. Przez pięć dni uczestnicy mieli możliwość wymiany kontaktów naukowych, zagranicznych doświadczeń w zakresie realizacji projektów badawczych międzynarodowych oraz współpracy zagranicznej, a także poznania specyfiki organizacji europejskich ośrodków naukowych. Analogicznie do pierwszej wizyty naukowcy zwiedzili także nowoczesne laboratoria oraz instytuty badawcze. Wizytę zwińczyło spotkanie w merostwie miasta Nancy, z którym UMCS ściśle współpracuje, m.in. poprzez działalność Centrum Europejskiego UMCS. Miasto Nancy jest również miastem partnerskim Lublina.

Podczas dwudniowych warsztatów i szkoleń uczestnicy poznali najlepsze metody poszukiwania partnerów do realizacji międzynarodowych projektów badawczych,

↑ Spotkanie w merostwie miasta Nancy

Fot. Diana Skwarzyńska

Fot. Diana Skwarzyńska

jak również efektywne sposoby zarządzania konsorcjum w projektach badawczych międzynarodowych, finansowanych głównie z programu Horyzont 2020. Zarówno warsztaty, jak i szkolenie poprowadziła Joanna Bosiacka-Kniat, Kierownik Działu Innowacji i Przedsiębiorczości Poznańskiego Parku Naukowo-Technologicznego oraz Kierownik Regionalnego Punktu Kontaktowego Programów UE w Poznaniu. Warsztaty z zarządzania projektami międzynarodowymi poprowadził także Jan Andersen z Duńskiego Uniwersytetu Technicznego, który podzielił się dobrymi praktykami z zakresu wnioskowania o projekty badawcze oraz efektywne sposoby ich realizacji. Jako przedstawiciel sektora administracyjnego na swoim Uniwersytecie przekazał uczestnikom dobre praktyki w zakresie wsparcia naukowców w pozyskiwaniu grantów jak również podkreślił ważność każdego z etapów cyklu życia projektu. Jan Andersen był również członkiem sieci w ramach akcji COST: BESTPRAC, w której to pracownicy kadry administracyjnej dzielili się swoim doświadczeniem w zakresie wsparcia naukowców w pozyskiwaniu i realizacji grantów finansowych głównie z Unii Europejskiej. Podczas warsztatów Jan Andersen podzielił się z grupą wypracowanymi podczas długoletniej dzia-

łalności sieci rozwiązaniami w zakresie administracyjnego wsparcia międzynarodowych projektów badawczych.

Program szkoleniowy został skonstruowany w taki sposób, aby jego uczestnicy uzyskali jak najwięcej praktycznych i przydatnych informacji. Pracownicy uczestniczący w działaniach otrzymali wskazówki jak skutecznie pozyskiwać fundusze na badania, w jaki sposób odpowiadać na potrzeby zawarte w specyfikacji danego projektu, mogli nawiązać realną współpracę pomiędzy laboratoriami i konkretnymi jednostkami działającymi w ramach instytucji goszczących, a także wymienić się doświadczeniami z zagranicznymi naukowcami i szkoleniowcami.

Wierzmy, że aktywny udział w pełnej ścieżce wsparcia, zarówno w wizytach studyjnych, jak i warsztatach oraz szkoleniach przełoży się na jakość składanych wniosków projektowych. Życzymy powodzenia w wykorzystaniu i dalszym szerzeniu pozyskanej wiedzy oraz w rozwijaniu współpracy międzynarodowej na szczeblu badawczym.

Diana Skwarzyńska

↑ Warsztaty z zarządzania projektami międzynarodowymi badawczymi

Fraunhofer Center for International Management and Knowledge Economics ↓

Fot. Ewelina Łukowska

O ludowości z różnych perspektyw... Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej *Ludowość w sztuce, muzyce, literaturze i teatrze*

29 listopada 2019 r. w Akademickim Centrum Kultury UMCS „Chatka Żaka” odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa *Ludowość w sztuce, muzyce, literaturze i teatrze*, która współtworzyła trzydniowy XXIX Międzynarodowy Festiwal Muzyki Ludowej „Mikołajki Folkowe”. Członkami komitetu honorowego tego wydarzenia zgodzili się zostać prof. dr hab. Jerzy Bartmiński oraz dr hab. prof. UMCS Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska. W gronie organizatorów znalazły się instytucje kulturalne i ośrodki akademickie wspierane przez grupy i inicjatywy studenckie: Instytut Filologii Polskiej UMCS, Studenckie Koło Naukowe Etnolingwistów UMCS, Akademickie Centrum Kultury UMCS „Chatka Żaka”, „Pismo Folkowe” i Stowarzyszenie Animatorów Ruchu Folkowego. Nad przebiegiem spotkania, poświęconego pogłębionej refleksji nad przejawami i wymiarami ludowości w szeroko pojętej sztuce, czuwał komitet organizacyjny w składzie: dr hab. Joanna Szadura, dr Agata Kusto, mgr Damian Gocół oraz sekretarz konferencji mgr Sylwia Gierczak.

Spotkanie naukowe rozpoczęło się o godzinie 9:00. Zebranych w Sali Widowiskowej ACK UMCS „Chatka Żaka” serdecznie powitała dr hab. Joanna Szadura. Wydarzenie otworzyły przemówienia władz: Prorektor ds. Kształcenia UMCS dr hab. prof. UMCS Aliny Orłowskiej, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej UMCS prof. dr hab. Małgorzaty Karwatowskiej, dyrektor Instytutu Nauk o Kulturze UMCS dr hab. prof. UMCS Ewy Głazewskiej, Dziekana Wydziału Humanistyczne-

go UMCS prof. dr. hab. Roberta Litwińskiego, dyrektor Akademickiego Centrum Kultury UMCS „Chatka Żaka” mgr Edyty Karczmarskiej-Greguły, z-cy dyrektora ACK UMCS „Chatka Żaka” mgr Izabeli Pastuszko oraz Honorowego Kuratora Studenckiego Koła Naukowego Etnolingwistów UMCS prof. dr. hab. Jerzego Bartmińskiego.

W swojej przemowie prof. dr hab. Jerzy Bartmiński, jeden z najwybitniejszych i najbardziej znanych polskich etnolingwistów i badaczy folkloru, zainicjował dyskusję na temat wielowymiarowości ludowości i zaprezentował najnowszy zeszyt *Słownika stereotypów i symboli ludowych* poświęcony roślinom. Dla organizatorów spotkania oraz uczestniczących w nim studentów Instytutu Filologii Polskiej UMCS i członków Studenckiego Koła Naukowego Etnolingwistów UMCS wystąpienie Pana Profesora, autorytetu w dziedzinie językoznawstwa polskiego, było także okazją do uczczenia jego 80. urodzin. Skorelowane z tematyką i klimatem konferencji były życzenia złożone prof. Jerzemu Bartmińskiemu przez przedstawiciela organizatorów festiwalu „Mikołajki Folkowe” i Orkiestry św. Mikołaja mgr. Bogdana Brachę, który zainspirował zebranych do wspólnego odśpiewania pieśni na cześć Pana Profesora:

*Jedzie, jedzie Mazureczek,
Wiezie, wiezie mój wianeczek.
Jedzie, jedzie Mazureczek
Rozmarynowy.
Rozpocznę opowieść w Lublinie tymi słowy,
To tutaj zrobiliśmy ten Festiwal Folkowy.
Zaczęliśmy skromnie, na polanie, na błoniu
I znalazł nas Rektor Jerzy
Z wachnolem na koniu.*

Bezpośrednio po zakończeniu uroczystej części spotkania rozpoczęła się pierwsza sesja panelowa, której przewodniczyli prof. dr hab. Jerzy Bartmiński oraz dr hab. prof. UMCS Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska.

W obradach konferencyjnych czynnie uczestniczyli naukowcy i eksperci z Lublina, Warszawy, Łodzi, Krakowa,

Fot. Patrycja Szura

Fot. Patrycja Szura

↑ Dr Agata Kusto, reprezentująca Instytut Nauk o Kulturze UMCS, wygłasza referat pt. *Uludowane życie artystyczne czy artystyczna ludowość? Kilka dygresji na przykładzie lubelskiego międzywojnia*

Katowic, Poznania, Przemyśla, Grudziądza, Rzeszowa, ponadto swoją obecnością zaszczylicili goście spoza granic kraju reprezentujący Uniwersytet Federalny w stanie Paraíba oraz Narodową Akademię Nauk Białorusi w Mińsku. W dwóch sesjach panelowych oraz prowadzonych równolegle obradach w sekcjach A i B zaprezentowano łącznie 25 referatów, w których kluczowe dla tej refleksji naukowej pojęcie ludowości zostało przedstawione wielopłaszczyznowo,

z różnych perspektyw i punktów widzenia. Słuchacze mieli możliwość zapoznania się z poglądami przedstawicieli wielu dyscyplin badawczych: etnolingwistów, etnomuzykologów, etnologów, etnografów oraz literaturoznawców, którzy w swoich prezentacjach podjęli problematykę zogniskowaną między innymi wokół: przejawów socrealizmu w sztuce, różnic między folklorem, folkloryzmem i folkiem, ludowych inspiracji w sztuce współczesnej (na przykład etnodizajnu i muzyki folkowej), literatury chłopskiej i literatury o chłopstwie czy ludowego obrazu świata w sztuce. Każdy blok referatów zwieńczyła twórcza dyskusja dotycząca kwestii podjętych w prezentacjach uczestników.

Obrady konferencyjne zakończyły się podsumowaniem. Do zebranych ponownie przemówił prof. dr hab. Jerzy Bartmiński, który zwrócił uwagę, że wygłoszone referaty ujawniły różne profile ludowości, powodując tym samym, iż jednoznaczne, proste zdefiniowanie tego terminu okazuje się bardzo trudne. Organizatorzy konferencji złożyli prelegentom podziękowania za aktywny udział w spotkaniu oraz inspirującą wymianę poglądów, jednocześnie serdecznie ich zapraszając na koncert polsko-ukraińskiego zespołu „Dagadana” do Sali Operowej Centrum Spotkania Kultur w Lublinie.

Sylvia Gierczak
Szkoła Doktorska Nauk Humanistycznych UMCS

↑ Prof. dr hab. Jerzy Bartmiński prezentuje najnowszy zeszyt *Słownika stereotypów i symboli ludowych*

Projekt „PIT dla młodych”

18 listopada 2019 r. w godzinach 15:50–17:20 w sali nr 2 na WPiA UMCS odbył się wykład otwarty pt. *PIT dla młodych – zasady, korzyści, ograniczenia* zorganizowany przez Studenckie Koło Naukowe Prawa Podatkowego w ramach Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości. Wydarzenie odbyło się w konwencji mieszanej. Część wykładową poprowadził mgr Tomasz Woźniak (asystent w Katedrze Prawa Finansowego UMCS), natomiast część warsztatową poprowadzili mgr Patryk Wajs (członek SKNPP UMCS), Agata Balička (wiceprezes SKNPP UMCS) oraz Mateusz Muszyński (członek SKNPP UMCS).

Spotkanie otworzył Artur Pierzchała (prezes SKNPP UMCS), który powitał licznie zgromadzonych studentów, przedstawił idee wydarzenia oraz jego organizatorów. Następnie głos zabrał mgr Tomasz Woźniak, który wprowadził zgromadzonych studentów w tematykę zwolnienia z podatku dochodowego od osób fizycznych dla osób do 26 roku życia. Krótki i pozornie prosty przepis znajdujący się w art. 21 pkt. 1 ust. 148 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1387 ze zm.) generuje w praktyce wiele wątpliwości oraz problemów związanych z jego stosowaniem. Pierwszy z nich dotyczy określenia, z jakich stosunków prawnych osiągnane dochody podlegają zwolnieniu. Należy pamiętać, że w polskim systemie prawa podatkowego nie można stosować wykładni rozszerzającej do instytucji zwolnienia. Katalog zawarty w omawianym przepisie jest natomiast zamknięty.

↑ Od lewej: Artur Pierzchała (prezes SKNPP UMCS), mgr Patryk Wajs (członek SKNPP UMCS), mgr Tomasz Woźniak (asystent w Katedrze Prawa Finansowego UMCS), Agata Balička (wiceprezes SKNPP UMCS), Mateusz Muszyński (członek SKNPP UMCS)

← mgr Tomasz Woźniak

Pani Agata Balicka przedstawiła kasus poruszający problematykę uznania przychodów z działalności nierejestrowanej za objęte zwolnieniem *PIT dla młodych*. Studenci dowiedzieli się, że wyłącznie przychody z ustawowo wskazanych źródeł może uwzględniać wspomniana ulga, a działalność nierejestrowana do nich nie należy. Zwrócono także uwagę, że nie można stosować wykładni rozszerzającej odnośnie do wszystkich źródeł przychodów pominiętych w ustawie. Mgr Tomasz Woźniak wyjaśnił krótko przyczynę pomyłek pomiędzy przychodami z działalności nierejestrowanej i przychodami z umowy zlecenia, które są objęte omawianym zwolnieniem.

Kolejną kwestią poruszoną podczas części wykładowej było wskazanie momentu, do którego można skorzystać ze zwolnienia. Jest to sytuacja nietypowa w polskim systemie prawa podatkowego, ponieważ ostatnim dniem, w którym można skorzystać z omawianej ulgi jest dzień urodzin podatnika. Równie istotny jest moment otrzymania wynagrodzenia przez pracownika. Te dwa czynniki decydują o tym, czy zwolnienie będzie miało zastosowanie w konkretnym przypadku. Szczególne zainteresowanie audytorium wzbudziła problematyka związana z wynagrodzeniem określonym w kwocie brutto oraz netto. W tym zakresie można bowiem wskazać pole do potencjalnych nadużyć ze strony pracodawców i zleceniodawców, którzy nie będą już zobowiązani odprowadzać zaliczek na podatek dochodowy od wynagrodzenia pracowników do 26 roku życia.

Pan Mateusz Muszyński przygotował dla zgromadzonych zadanie sytuacyjne, które dotyczyło problematyki związanej z mocą wiążącą oświadczeń o niepobieraniu zaliczek na podatek dochodowy przez pracowników do 26 roku życia w 2019 r., zaliczek, które już zostały odprowadzone do Urzędu Skarbowego, oraz obowiązku pracodawcy do wypłacania pracownikom wynagrodzenia powiększonego o równowartość zaliczki na podatek dochodowy w przypadku złożenia stosownego oświadczenia. Problematyka zawarta w kasusach stanowiła bezpośrednio nawiązanie do części wykładowej. Studenci z większością zadań poradzili sobie bez większych problemów. Spotkanie zakończyło się pytaniami, na które odpowiadali mgr Tomasz Woźniak oraz Artur Pierzchała.

Artur Pierzchała

mgr Tomasz
Woźniak ↓

Część warsztatowa rozpoczęła się od wystąpienia mgr Patryka Wajsa, który zaprezentował kasus poruszający tematykę związaną z uzyskiwaniem przychodów ze źródeł niewymienionych w art. 21 ust. 1 pkt. 148 omawianej ustawy. Studenci dowiedzieli się, że zwolnieniu nie podlegają m.in. przychody uzyskiwane na podstawie umów zlecenie o wartości poniżej 201 zł, umów zlecenie zawartych pomiędzy osobami fizycznymi nieprowadzącymi działalności gospodarczej, przychody osiągnięte z własnej działalności gospodarczej oraz przychody osiągnięte z realizacji zleceń w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Mgr Patryk Wajs zwrócił również uwagę, że zwolnieniu podlegać będą przychody uzyskiwane na podstawie umowy zlecenie, w których wynagrodzenie jest określone poprzez stawkę godzinową, nawet jeśli łączny przychód z tego tytułu nie przekroczy 201 zł. Opodatkowaniu nie będą podlegały również przychody ze zleceń realizowanych poza działalnością gospodarczą.

Projekt dydaktyczny Katedry Nauczania Matematyki i Informatyki UMCS

W sobotę 9 listopada na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki UMCS odbyło się spotkanie inauguracyjne Koła Olimpijskiego dla uczniów szkół podstawowych z terenu województwa lubelskiego. Uroczystego otwarcia dokonała Prorektor dr hab. Alina Orłowska, prof. UMCS.

Wydarzenie rozpoczęło cykl 15 spotkań w ramach projektu dydaktycznego, którego celami są zainteresowanie dzieci matematyką, zwiększenie liczby finalistów Olimpiady Matematycznej Juniorów w województwie lubelskim oraz promocja Uniwersytetu i wydziału MFil.

Pomysłodawcą projektu jest dr Eliza Jackowska-Boryc. Jest on realizowany w ramach działalności Katedry Nauczania Matematyki i Informatyki, której kierownikiem jest dr hab. Monika Budzyńska, prof. UMCS. Projekt składa się z dwóch części. Pierwszą z nich jest Koło Olimpijskie dla uczniów szkół podstawowych z terenu województwa lubelskiego. Zajęcia odbywają się w soboty zgodnie z harmonogramem spotkań umieszczonym na stronie katedry. Uczniowie, którzy zarejestrowali się do projektu, samodzielnie rozwiązują zadania na poziomie Konkursu kuratorskiego z matematyki oraz Olimpiady Matematycznej Juniorów. Na spotkaniach koła uczniowie sprawdzają wyniki oraz dowiadują się, jakie są wzorcowe rozwiązania zadań, z którymi nie byli sobie w stanie poradzić. Zajęcia prowadzone

są w dwóch grupach: Math Monster (uczniowie klas 4,5 i 6) oraz Mega Math Monster (uczniowie klas 7 i 8).

Drugą część projektu stanowi Liga Zadaniowa, która również skierowana jest do uczniów z klas 4–8 szkoły podstawowej. Ma ona formę konkursu matematycznego. Uczniowie samodzielnie rozwiązują zadania w domu, po czym wysyłają je na adres elektroniczny lub pocztowy Katedry Nauczania Matematyki i Informatyki UMCS.

Projekt dydaktyczny cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem. Do współpracy zgłosiło się aż 115 szkół podstawowych z terenu województwa lubelskiego. W pierwszych zajęciach Koła Olimpijskiego wzięło udział około 400 uczniów oraz 200 opiekunów. Aby wziąć w nich udział, niektórzy uczestnicy przejechali ponad 100 km. Wciąż docierają pytania dotyczące zapisów do Koła Olimpijskiego.

Naszym projektem jest zainteresowany Komitet Główny Olimpiady Matematycznej Juniorów. W najbliższym czasie planujemy zorganizować warsztaty dla nauczycieli matematyki ze szkół podstawowych pod kątem przygotowania do Olimpiady Matematycznej Juniorów. Głównym prowadzącym zajęcia będzie dr Arkadiusz Męcel, przewodniczący Komitetu Głównego OMJ.

Wszystkie informacje dotyczące projektu dydaktycznego można znaleźć pod adresem <http://knmii.umcs.pl/projektydydaktyczne.html>. Projekt wspierany jest finansowo z dotacji Fundacji mBanku.

Katedra Nauczania Matematyki i Informatyki UMCS planuje w najbliższym czasie zrealizować inne projekty o charakterze dydaktycznym przeznaczone dla uczniów szkół ponadpodstawowych. W minioną sobotę 23 listopada odbyło się pierwsze spotkanie koła dla przyszłych olimpijczyków z matematyki, którego głównym organizatorem jest dr Agnieszka Kozak-Prus. Na spotkaniu pojawiło się około 80 uczniów z lubelskich szkół. Liczba miejsc dla uczestników koła była ograniczona. Natomiast 29 listopada odbyło się pierwsze spotkanie w ramach innego projektu *Zrozum. Zalicz. Zostań Matematykiem*, którego celem jest promocja matematyki wśród młodzieży ze szkół ponadpodstawowych. Koordynatorem tego projektu jest dr Małgorzata Cudna.

Więcej informacji na temat wspomnianych projektów można znaleźć na stronie <https://www.mdk.umcs.pl/>.

dr Eliza Jackowska-Boryc

Konferencja *Symbolika roślin w polskiej tradycji ludowej (na tle porównawczym)*

W dn. 21–22 listopada 2019 r. w Instytucie Filologii Polskiej UMCS odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa pn. *Symbolika roślin w polskiej tradycji ludowej (na tle porównawczym)*, zorganizowana przez Katedrę Tekstologii i Gramatyki Języka Polskiego oraz Pracownię Etnolingwistyczną.

Celem konferencji było zaprezentowanie częściowych wyników grantu pn. *Świat roślin w polskiej tradycji ludowej i potocznej (drzewa, zboża, kwiaty, zioła, grzyby itp.)*. Słownik etnolingwistyczny, realizowanego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki na lata 2015–2020. Z tego względu uczestnikami konferencji byli głównie autorzy haseł pochodzący z różnych ośrodków naukowych (Kijów, Warszawa, Olsztyn, Kielce, Lublin), biorący udział w przygotowaniu *Słownika stereotypów i symboli ludowych*, t. II *Rośliny*, którego pomysłodawcą i redaktorem jest prof. dr hab. Jerzy Bartmiński, a zastępcą redaktora dr hab. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska.

Konferencji towarzyszyła promocja trzeciego zeszytu słownika pt. *Kwiaty*, wydane w listopadzie tego roku (po *Zbożach*, 2017, *Warzywach, przyprawach i roślinach przemysłowych*, 2018). Konsultantem botanicznym ludowego „kwietnika” był dr hab. Robert Gruszecki, adiunkt z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. On również dostarczył wielu zdjęć definiowanych kwiatów zamieszczonych w *Słowniku*. Autorami zdjęć byli też m.in. dr hab. Piotr Sugier, prof. UMCS z Wydziału Biologii i Biotechnologii UMCS, mgr inż. Jacek Jachuła z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie oraz pracownicy Ogrodu Botanicznego UMCS – dr Agnieszka Dąbrowska i dr Mykhaylo Chernetsky. Dr hab. Robert Gruszecki oraz pracownicy Ogrodu Botanicznego wraz z jego dyrektorką dr Grażyną Szymczak byli też uczestnikami konferencji, dzięki czemu nabrała ona charakteru interdyscyplinarnego i skonfrontowano ze sobą odmienne spojrzenia na rośliny – językoznawczo-kulturoznawcze i botaniczne.

Konferencja została uroczystie otwarta przez prof. dr hab. Małgorzatę Karwatowską – dyrektorkę Instytutu

Filologii Polskiej UMCS i prof. dr hab. Jerzego Bartmińskiego, kierownika Zespołu Etnolingwistycznego UMCS/IS PAN. Pierwszego dnia wygłoszono referaty prezentujące rolę etymologii w słowniku etnolingwistycznym w relacji do znaczeń symbolicznych (prof. dr hab. Jerzy Bartmiński), symboliczny kod w tekstach folkloru (dr hab. Dejan Ajdaczić, prof. UG), rolę kontekstu kulturowego w ustalaniu znaczeń symbolicznych (dr hab. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, prof. UMCS), symbolikę ziół (dr Ewa Hrycyńska), symbolikę poszczególnych drzew – dębu (dr hab. Marzena Marczevska, prof. UJK), jawora (dr hab. Joanna Szadura) i jodły (dr hab. Katarzyna Smyk, prof. UMCS) oraz symbolikę kwiatów – goździka, konwalii i niezapominajki (dr Lidia Nepop-Ajdaczić). Pierwszy dzień obrad zamknął dr hab. Robert Gruszecki, pokazując, czym różni się opis roślin w *Słowniku stereotypów i symboli ludowych* od opisu botanicznego. Drugiego dnia konferencji zaprezentowano referaty dotyczące symboliki malin (dr Olga Kielak), grzybów (dr Agata Bielak), kąkolu (dr Anna Kaczan) i sadu (dr Katarzyna Prorok).

Międzynarodowa konferencja naukowa pokazała, że symbolika roślin jest niezwykle bogata i temat ten może połączyć nie tylko naukowców z różnych ośrodków polskich i zagranicznych, ale też językoznawców, kulturoznawców i botaników.

dr Anna Kaczan

Fot. Joanna Szadura

← Prof. dr hab. Jerzy Bartmiński, red. *Słownika stereotypów i symboli ludowych* wręcza dr hab. Robertowi Gruszeckiemu, konsultantowi botanicznemu tomu *Rośliny* część pt. *Kwiaty*.

Pomiar widowni mediów – seminarium eksperckie

22 listopada br. w Ecotech Complex UMCS odbyło się seminarium pt. *Przyszłość pomiaru mediów. Polskie i zagraniczne praktyki*. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Instytut Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS oraz Związek Pracodawców Mediów Publicznych.

Seminarium miało na celu podjęcie interdyscyplinarnej i wieloaspektowej dyskusji o przyszłości pomiaru mediów. Prelegenci starali się odpowiedzieć na pytania: Czy możliwe jest stworzenie rzetelnego jednoźródłowego pomiaru telewizji, radia i internetu oraz mierzenie konsumpcji mediów poza domem i na urządzeniach przenośnych? Jakie zmiany na rynku mediów determinuje pomiar oglądalności? Jaki wpływ na rynek mediów mają wyniki pomiaru mediów? Jakie praktyki i rozwiązania stosowane są na rynkach zagranicznych? Jakie wnioski płyną z analizy wyników pomiarów tele- i audiometrycznych?

Seminarium było podzielone na trzy panele. W pierwszej części wystąpili przedstawiciele Telewizji Polskiej, Polskiego Radia, Auditorium 17 (grupa rozgłośni regionalnych), tj. Tomasz Mielczarczyk, Paweł Kwieciński, Paweł Paluch, którzy wypowiedzieli się na temat obecnego stanu badań pomiaru mediów w Polsce oraz nakreślili najważniejsze problemy. W dalszej kolejności głos zabrali członkowie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji – Michał Wigurski i Andrzej Garapich wraz z przewodniczącym Witoldem Kołodziejskim. Przedstawili założenia oraz etapy projektu Telemetryja Polska, którego celem jest wprowadzenie jednoźródłowego pomiaru mediów. Podkreślili potrzebę wypracowania nowych standardów akceptowanych przez rynek. Wskazali także na znaczenie zastosowania nowoczesnych technologii do pomiaru widowni aktywnej w internecie. Następną część seminarium dotyczyła doświadczeń zagranicznych. Głos zabrali eksperci tworzący i koor-

Fot. Bartosz Proń

Fot. Bartosz Proń

dynujący pomiary oglądalności mediów z Wielkiej Brytanii (Jeroen Verspeek), Francji (David Chaillot), Niemiec (Bernhard Engel) i przedstawiciel Europejskiej Unii Nadawców (Dmytro Petruk). Opisać narzędzia badawcze, charakter rynków krajowych, odnieśli się do zagadnienia przyszłości badań widowni. W ostatnim panelu wystąpienia zaprezentowali przedstawiciele środowiska naukowego: prof. Robert Szwed (KUL), prof. Radosław Mącik (UMCS) oraz prof. Krzysztof Gurba (UP im. KEN). Poruszyli kwestie zmian w obszarze metod badań mediów w nawiązaniu do przemian technologicznych i specyfiki publiczności medialnych, możliwości i ograniczeń pomiaru przekazu medialnego oraz wyzwania zastosowania urządzeń przenośnych do pomiaru konsumpcji mediów.

Seminarium było ważnym wydarzeniem, podczas którego konfrontowano problemy i oczekiwania nadawców z wiedzą ekspertów i refleksją naukową. Wzbudziło duże zainteresowanie przedstawicieli mediów lokalnych i ogólnopolskich. Patronat nad seminarium objął Jego Magnificencja Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski oraz Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji Witold Kołodziejski. Ze strony Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach osobami zaangażowanymi w przygotowanie spotkania były: prof. dr hab. Iwona Hofman, dr hab. Ewa Nowak-Teter, prof. UMCS i dr Justyna Maguś oraz Koło naukowe medialno-popkulturowe „Produktywni”.

Justyna Maguś

Źródło: archiwum Studenckiego Koła Naukowego Geoinformatyków „GeoIT”

GIS Day 2019

Wśród 13 listopada na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej naszego Uniwersytetu odbyła się XI edycja GIS Day, czyli Międzynarodowego Dnia Systemów Informacji Geograficznej (GIS). W tym roku wydarzenie odbyło się pod hasłem „Smart City – Miasto Przyszłości”. Organizacji przedsięwzięcia podjęło się Studenckie Koło Naukowe Geoinformatyków „GeoIT” (SKNG GeoIT) wraz z pracownikami wydziału przy finansowym wsparciu UMCS i partnerów uczelni.

Wydarzenie rozpoczęło się o godzinie 9:00 w Auli im. E. Romera, gdzie zgromadziła się społeczność akademicka, partnerzy uczelni oraz licznie przybyli uczniowie szkół średnich. W czasie sesji referatowej, która stanowiła pierwszą część programu, prelegenci zaprezentowali m.in. innowacyjne rozwiązania, jakie zosta-

ły wprowadzone w różnych dziedzinach życia dzięki zastosowaniu narzędzi GIS. Podczas sesji referatowej, decyzją walnego zebrania SKNG GeoIT nadane zostało Honorowe Członkostwo dr. Łukaszowi Chabudzińskiemu. Inicjatywa ta miała na celu wyrażenie podziękowania za ogromne wsparcie oraz pomoc w rozwoju Koła w pierwszych latach jego istnienia.

W ramach wydarzenia uczniowie szkół ponadpodstawowych uczestniczyli w przygotowanych specjalnie dla nich warsztatach i grach terenowych. Dzięki takim aktywnościom mogli w sposób praktyczny zapoznać się ze specyfiką GIS.

Lubelskie Święto Geoinformacji cieszyło się w tym roku rekordową popularnością. W zajęciach uczestniczyli uczniowie z 14 szkół średnich. Przeprowadzono łącznie 12 warsztatów i 9 gier terenowych. Całe wydarzenie nagłośniło również Radio Centrum, Polskie Radio Lublin, Telewizja UMCS oraz TVP3. Serdecznie dziękujemy wszystkim uczestnikom i zapraszamy na kolejną edycję.

Marcin Bajczyk

Źródło: archiwum Studenckiego Koła Naukowego Geoinformatyków „GeoIT”

Źródło: archiwum Studenckiego Koła Naukowego Geoinformatyków „GeoIT”

Listopad w samorządzie

Ten miesiąc w samorządzie minął pod znakiem wielu wyzwań i mnóstwa pracy. W listopadzie pomagaliśmy, szerzyliśmy aktywność fizyczną i uczyliśmy studentów działalności samorządowej. Teraz pozostało nam odliczanie do świąt Bożego Narodzenia, zamykanie starego roku kalendarzowego i nabieranie energii do kolejnych zadań.

W dn. 12–13 listopada odbył się *Akademicki Turniej League of Legends*. Turniej ten był pierwszą częścią ligi, która składa się z pięciu etapów. Zakończenie rozgrywek ligowych zaplanowane jest na kwiecień 2020 r.

14 listopada zorganizowaliśmy na Wydziale Ekonomicznym Międzynarodowy Dzień Studenta. Daliśmy tym samym żakom możliwość zdobycia atrakcyjnych nagród. Aby wygrać, trzeba było wykazać się wiedzą na temat naszej Alma Mater, ale pytania nie były trud-

ne. Każdy przecież wie, kto jest rektorem naszego Uniwersytetu albo gdzie mieści się miasteczko akademickie. Wystarczyło podejść, a nagrody same wpadały w ręce naszych zdolnych studentów.

Nieraz pokazywaliśmy już, że lubimy pomagać, więc w tym miesiącu postanowiliśmy zostać świętymi miłkołajami. Co więcej, daliśmy taką możliwość wszystkim studentom. W dn. od 18 do 29 listopada zorganizowaliśmy wielką zbiórkę dla dzieci z Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego. Włączyliśmy się w akcję *Mikołajkowy zawrót głowy* przygotowaną przez Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci z Chorobami Krwi. Zbieraliśmy mnóstwo rzeczy: od zabawek przez książki po ubranka. Studenci nas nie zawiedli. Z radością przekazaliśmy fanty Stowarzyszeniu i mamy nadzieję, że wywołały tym uśmiechy na twarzach podopiecznych.

Nie dość, że pomagamy i wspieramy, to jeszcze szerzymy aktywność fizyczną. W tym roku zadbaliliśmy o kondycję studentów nie tylko pierwszego roku i zorganizowaliśmy Spartakiadę dla wszystkich roczników. Wydarzenie to miało na celu przetestowanie ich sił i zdolności do pracy zespołowej. Do wyboru były następujące

konkurencje: futsal, siatkówka, tenis stołowy oraz badminton. Przez dwa dni Centrum Kultury Fizycznej zamieniło się w istne igrzyska olimpijskie. Pot, zmęczenie, rywalizacja (zdrowa)... to wszystko z pewnością przygotowuje naszych studentów na kolejne miesiące studiowania.

Dbamy także, aby w mieszkaniach i akademikach studenci mieli porządek. Każdy z nas ma jakieś niepotrzebne rzeczy, dlatego wyszliśmy naprzeciw oczekiwaniom studentów i zorganizowaliśmy *SWAP – jesienne porządki*. 20 listopada w Chatce Żaka mogliśmy wymienić książki, płyty, filmy i gry planszowe, które już się nam znudziły, na nowe. W ten sposób wiele zakurzonych i nieużywanych już przedmiotów zyskało nowe życie w nowym domu. Po ciężkich decyzjach i wymianach uczestnicy mogli rozsiąść się w fotelach i zagrać w gry planszowe oraz napić się pysznej kawy i herbaty.

Ostatnio pisaliśmy o rekrutacji do samorządu studenckiego. W listopadzie mogliśmy zobaczyć pierwsze efekty ciężkiej pracy nowych członków. Pierwsza z grup projektowych przygotowała wydarzenie pod nazwą *Śladami świętego Mikołaja*. 21 listopada na terenie miasteczka akademickiego odbyła się gra miejska z zadaniami wymagającymi zarówno sprawności fizycznej, jak i wiedzy ogólnej. 26 listopada odbyła się *MiTofaza*, która miała na celu sze-

czenie wiedzy studentów na temat mitów, tradycji i kultury różnych krajów między innymi Japonii, Irlandii czy Szwecji. *Studencka gra miejska* to kolejna inicjatywa osób, które chcą działać w samorządzie. 28 listopada na terenie Lublina odbyła się gra, która miała na celu pokazanie studentom miasta i jego historii oraz ciekawostek związanych ze Starym Miastem oraz Placem Litewskim. W ten sposób organizatorzy zachęcili studentów do odkrywania miasta. Serdecznie gratulujemy zespołom podjęcia się zorganizowania tak kreatywnych wydarzeń. Czekamy na więcej!

W dn. 20–24 listopada delegacja samorządu studenckiego UMCS uczestniczyła w XXVI Konwencji Przewodniczących Parlamentu Studentów RP. Nasz Uniwersytet reprezentowali: Maciej Bień, Mateusz Kisielewski, Magdalena Sobiesiak oraz Krzyszpin Jemiołek. Wydarzenie trwało pięć dni. Dwa dni szkoleniowe poświęcone były warsztatom uczącym negocjacji i kontaktu zarówno z władzami uczelni, jak i z osobami z zewnątrz. Przedstawiciele brali również udział w panelach poświęconych implementacji ustawy o Szkolnictwie Wyższym i Nauce, na których obecny był Przewodniczący Polskiej Komisji Akredytacyjnej prof. dr hab. Krzysztof Diks oraz dyrektor Departamentu Szkolnictwa Wyższego – Marcin Czaja. Zwieńczeniem Konwentu była Gala Nagród Środowiska Studenckiego Pro Juvenens, na której przekazano nagrody w 24 kategoriach.

↑ *SWAP - jesienne porządki*

Anita Keler

← Posiedzenie Zarządu Uczelnianego Samorządu UMCS

Program dwutorowej kariery UMCS

Na naszej uczelni powstał *Program dwutorowej kariery UMCS* przeznaczony dla studentów wykazujących się wybitnymi osiągnięciami artystycznymi lub sportowymi bądź aktywnie działających społecznie, którzy ze względu na rozwijanie dodatkowych zainteresowań i pasji często przebywają poza Lublinem (np. na zgrupowaniach sportowych, plenarach, akcjach, wydarzeniach, wizytach studyjnych itp.). Udział w programie umożliwia zwolnienie z części zajęć i/lub zdawanie egzaminów i uzyskiwanie zaliczeń za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej. Każdego studenta wspiera specjalnie wyznaczony opiekun. Poniżej prezentujemy rozmowę z Michałem Kitlińskim – jednym z beneficjentów programu.

Jaki kierunek studiów pan wybrał i dlaczego?

Interesowałem się matematyką, czułem się w niej dobrze, więc nie było dziwne, że pisałem jej rozszerzenie na maturze. Jednak pomimo że byłem w klasie matematyczno-fizycznej, nie chciałem kształcić się dalej w kierunku fizyki. Dlatego zainteresowałem się finansami, czego następstwem było wybranie kierunku finanse i rachunkowość. Urodziłem się w Lublinie i zawsze reprezentowałem go jako zawodnik. Cieszę się, że mogłem rozpocząć ten kierunek na UMCS-ie i nadal reprezentować moje rodzinne miasto.

Jakie aktywności poza studiami pan podejmuje?

Poza studiami jestem przede wszystkim zawodnikiem AZS UMCS Lublin. Trenuje lekkoatletykę, a moim koronnym dystansem jest 800 m. Udało mi się na przestrzeni ostatnich lat zdobyć m.in. tytuł wicemistrza Polski na 800 m juniorów w roku 2017 i zdobyć brązowy medal na Młodzieżowych Mistrzostwach Polski

Fot. z archiwum M. Kitlińskiego

na 800 m w 2019 r. Na ostatnich Mistrzostwach Polski Seniorów w Radomiu otarłem się natomiast o podium, zajmując ostatecznie 4 miejsce. Wraz z moimi kolegami klubowymi zdobywałem tytuł mistrza polski w sztafecie 4x400 m w poszczególnych kategoriach wiekowych w latach 2015, 2017 i 2019.

Nasz klub w ostatnich latach zajmuje bardzo wysokie miejsca w Drużynowych Mistrzostwach Polski w lekkoatletyce. W roku 2019 – 2 miejsce, 2018 – 1 miejsce, 2017 – 2 miejsce. Jestem dumny, że za każdym razem mogłem być elementem tej drużyny. Dodatkowo od roku 2017 jestem w składzie ACSS Lublin, co bardzo pomogło mi w rozwinięciu mojej kariery sportowej.

Jak pan godzi naukę z działaniami pozauczelnianymi? Co jest największym wyzwaniem?

W mojej sytuacji zdecydowanie najtrudniejsze jest spełnienie terminów zaliczeń w momencie, gdy wyjeżdżam

Fot. z archiwum Mi. Kilirskiego

Fot. z archiwum Mi. Kilirskiego

Fot. z archiwum Mi. Kilirskiego

na obozy. Na szczęście na Wydziale Ekonomicznym wykładowcy i prowadzący rozumieli moją sytuację jako sportowca, dlatego mogłem poprosić w wyjątkowo niedogodnych terminach zaliczeń o ich przesunięcie. Dodatkowo trudnym zadaniem jest też zaliczenie zajęć, na których w dużej części się nie było. Jednak dzięki internetowi jestem w stanie uzupełniać braki w moich notatkach na bieżąco. Nie da się też ukryć, że przy moim trybie życia przy okazji „zaprzyjaźniłem się” z biblioteką.

Dlaczego zgłosił się pan do Programu dwutorowej kariery UMCS?

Zgłosiłem się do tego programu przede wszystkim ze względu na liczne obozy w okresie przygotowawczym do sezonu 2020, których będzie znacznie więcej niż w poprzednich latach. Chciałem w pełni skupić się na przygotowaniach, a za główny cel postawić bardzo dobry wynik w sezonie.

Co panu umożliwia ten program i jakie są jego zalety? Jak korzystanie z niego wygląda w praktyce?

Przede wszystkim program ten dał mi możliwość pełnego skupienia się na treningach. W razie potrzeby mogę ustalić dogodny termin zaliczenia, co jest niezwykle pomocne, gdy jestem w Lublinie zaledwie na kilka dni w przerwie pomiędzy obozami. Uczestnictwo w tym programie mocno przyczynia się do jakości, z jaką mogę przygotowywać się do sezonu 2020, który uważam za najważniejszy w mojej dotychczasowej karierze sportowej, gdyż będę stratał ostatni rok w kategorii młodzieżowca.

Komu poleciłby pan skorzystanie z Programu?

Zdecydowanie polecam ten program osobom, które czynnie rozwijają się w aktywnościach pozauczelnianych. Jako sportowiec mogę powiedzieć, że jest to świetna opcja dla sportowców. Jednak artyści, którzy poświęcają swoim zajęciom równie dużą ilość czasu, także bardzo skorzystaliby, uczestnicząc w programie.

Studencka Grupa Promocyjna na rusycystyce

Przed ponad dwoma laty, na początku roku akademickiego 2017/2018, z inicjatywy dr Katarzyny Oszust-Polak oraz mgr Weroniki Markowskiej i przy wydatnym współdziałaniu mgr Elwiry Michalskiej (Centrum Języka i Kultury Rosyjskiej UMCS), wśród studentów utworzona została w istniejącym wtedy Instytucie Filologii Słowiańskiej nieformalna grupa, której zadaniem było promowanie rusycystycznego kierunku studiów w szeroko rozumianym otoczeniu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Fakt ten jednocześnie łączył się z powołaniem przez dyrekcję jednostki Zespołu ds. współpracy z otoczeniem zewnętrznym, na którego koordynatora wyznaczony został dr Leszek Mikrut.

Promowanie przez tę grupę lubelskiej rusycystyki działającej na UMCS-ie ma swój namacalny wymiar w postaci roboczych wizyt studentów rusycystów wraz z opiekunem w szkołach patronackich i stowarzyszonych na terenie województwa lubelskiego oraz świętokrzyskiego, jak również w przyjmowaniu młodzieży i nauczycieli z tychże jednostek na Wydziale Humanistycznym. Goście Instytutu Filologii Słowiańskiej (obecnie dwóch katedr nowego Instytutu Neofilologii – Katedry Literaturoznawstwa Słowiańskiego i Katedry Językoznawstwa Słowiańskiego) zawsze goszczą w Lublinie w czynnie biorącym udział w poczynaniach promocyjnych gabinecie CJKR UMCS.

Każdorazowo Grupa Promocyjna zapoznaje słuchaczy z prezentacją ilustrującą rusycystykę UMCS na tle całokształtu działalności dydaktyczno-pedagogicznej, badawczej i administracyjnej zarówno Wydziału Humanistycznego, jak i Uniwersytetu. Ale poczesne miejsce w takim wydarzeniu zajmuje życie studenckie – jego

Fot. mgr Elwira Michalska

atrakcje i różnorodność w kampusie akademickim. Przystępnie i barwnie opowiedziane zaś ustami samych żaków jest o wiele bardziej wiarygodne niż zaczerpnięte z folderów, informatorów i stron internetowych. Drugą część spotkań promocyjnych stanowią również prowadzone przez studentów warsztaty językowe. Ich akcent to ciekawostki językowe np.: „fałszywi przyjaciele tłumacza”, perturbacje fonetyczne, inność cyrylicy, zja-

Fot. mgr Elwira Michańska

Fot. mgr Elwira Michańska

wisko pozytywnej i niejednokrotnie kłopotliwej negatywnej interferencji językowej. Ale także z dużym zainteresowaniem uczniów spotykają się prezentowane ciekawostki kulturoznawcze oraz realioznawcze. Wystąpienia studentów zawsze wzbogacane są minikonkursami dla słuchaczy, z których najlepsi otrzymują niewielkie upominki – gadżety uniwersyteckie, za każdym razem fundowane przez Centrum Promocji UMCS

lub kupowane ze środków pozyskanych z przyznanych grantów. Niejednokrotnie wystąpienia studentów krótką prelekcją wzbogaca towarzyszący im wykładowca.

W ciągu dwóch lat działalności Grupy Promocyjnej większą lub mniejszą częstotliwością działania w niej wykazało się prawie 25 osób ze wszystkich lat I i II stopnia studiów rusycystycznych. W okresie tym członkowie Grupy odbyli w sumie 20 spotkań wyjazdowych i przyjazdowych. Dodatkowo uczestniczyli w akcji Drzwi Otwarte UMCS, w finałach regionalnych Olimpiady Języka Rosyjskiego oraz w charakterze imprezy towarzyszącej Konkursowi Piosenki Rosyjskiej w jednej ze szkół w regionie.

Kierownik Katedry Literaturoznawstwa Słowiańskiego Instytutu Neofilologii UMCS prof. dr hab. Siergiej Kowalow, koordynator Zespołu ds. Współpracy z Otoczeniem dr Leszek Mikrut, wykładowcy zaangażowani w działalność Grupy spotkali się 6 listopada br. ze wszystkimi członkami tej nieformalnej struktury, aby podziękować im za dwa lata ofiarnej pracy na rzecz reprezentowania Instytutu, Wydziału i Uczelni, jak również po to, aby prosić o kolejne miesiące wytężonej pracy. Wszyscy studenci oprócz słów uznania i listów gratulacyjnych, podpisanych przez szefa Centrum Promocji UMCS oraz dotychczasowego dyrektora Instytutu Filologii Słowiańskiej otrzymali również upominki – wszystkie z logotypem swojej Alma Mater.

Najbardziej wyróżniły się osoby, które tylko w ostatnim roku uczestniczyły po 8 razy w imprezach promocyjnych: Dominika Kość i Karolina Rafalska, ale także: Yana Nevidomska, Paulina Białek, Monika Kaluźna, Aleksandra Głaz, Jurij Seniuta, Kamila Głęb, Natalia Jabłońska, Wojciech Czajka. Bez współpracy również i pozostałych studentów (Magdalena Litwak, Katarzyna Bogdańska, Anastasiya Bur, Agnieszka Kwaśniak, Piotr Gontaruk, Władysława Żmakina, Adrianna Dreła) nie byłoby jednakże mowy o sukcesie Grupy Promocyjnej, której bardzo pozytywne wyniki pracy, jak zaznaczył prof. S. Kowalow, najlepiej widoczne były podczas tegorocznej rekrutacji na studia rusycystyczne.

Obecnie Studencka Grupa Promocyjna już opracowuje nową prezentację związaną ze zmienioną strukturą organizacyjną Wydziału Humanistycznego i przygotowuje się do nowych kolejnych wizyt w szkołach regionu oraz do przyjęć gości na naszym Wydziale.

*dr Leszek Mikrut
Instytut Neofilologii UMCS*

Jestem RAD, że studiuję POLONistykę, czyli humanistyczne spojrzenie na Marię

Nadszedł czas na podsumowanie projektu edukacyjno-promocyjnego *Maria Skłodowska-Curie – kobietą XIX wieku*, realizowanego przez Studenckie Koło Naukowe Miłośników Kultury i Literatury Wieku XIX UMCS. W roku obchodów 75-lecia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie studenci z Instytutu Filologii Polskiej zaprosili szkoły partnerskie do wzięcia udziału w warsztatach poświęconych Patronce naszej uczelni. Inicjatywa ta była realizowana od marca do października 2019 r. w ramach konkursów grantowych Biura Promocji UMCS oraz Dziekana Wydziału Humanistycznego UMCS.

Projekt *Maria Skłodowska-Curie – kobietą XIX wieku* powstał we współpracy z Muzeum Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie, mieszczącym się w domu rodziny Skłodowskich. 29 marca 2019 r. studenci z Koła wybrali się na ul. Freta 16, do miejsca, gdzie wychowywała się pierwsza polska noblistka. Wizyta w muzeum pozwoliła twórcom projektu zgłębić tajemnice młodości Marii i zrozumieć, jakie wartości wyniesione z rodzinnego domu ukształtowały wybitną polską uczoną. Materiały pozyskane dzięki uprzejmości dyrekcji i pracowników muzeum posłużyły do stworzenia prezentacji multimedialnej ze zdjęciami archiwalnymi.

Studenci Koła odwiedzili siedem szkół ponadpodstawowych zaprzyjaźnionych z UMCS-em. W sumie chęć udziału w projekcie wyraziło około 230 uczniów. Byli to podopieczni m.in.: I Liceum Ogólnokształcącego im. A. J. ks. Czartoryskiego w Puławach, III LO im. Unii Lubelskiej w Lublinie, Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Pawła II w Radzynie Podlaskim, I LO im. M. Skłodowskiej-Curie w Rykach, I Liceum Ogólnokształcącego im. B. Prusa w Siedlcach. Uczniowie obejrzeni prezentację i wysłuchali prelekcji przygotowanej przez studentów pod merytoryczną opieką pracowników naukowych Instytutu, prze-

de wszystkim opiekuna naukowego Koła Miłośników Kultury i Literatury Wieku XIX dr hab. Elżbiety Flis-Czeriak. Uczestnicy warsztatów mieli nie tylko okazję poznać Marię Skłodowską-Curie z „humanistycznej” strony, ale mogli również sprawdzić swoją wiedzę, rozwiązując test. Zdobywcy największej liczby punktów otrzymali nagrody, którymi były gadżety promujące UMCS, upominki przekazane przez warszawskie muzeum oraz koszulki z wizerunkiem polskiej uczoney wykonane specjalnie na potrzeby projektu.

W przygotowanej dla uczniów prelekcji wyeksponowano odebrane przez Marię Skłodowską-Curie humanistyczne wychowanie. Dla przyszłej wielkiej uczoney bardzo ważnym doświadczeniem formacyjnym były lata 80. XIX w. Naczelne wartości znajdujące się na sztandarach warszawskich pozytywistów – wiedza i praca – stały się drogowskazami w życiu Marii. Pierwsza pol-

↑ Plakat projektu *Maria Skłodowska-Curie – kobietą XIX wieku*

Fot. z archiwum SKN Miłośników Kultury i Literatury Wieku XIX

← Warsztaty
w ILO w Rykach

ska noblistka wychowała się w środowisku, w którym żywe były hasła pracy u podstaw, emancypacji kobiet, tolerancji wyznaniowej i etnicznej. W jej najbliższym otoczeniu pielęgnowano także patriotyczne tradycje narodowe. Wzrastanie wśród takich idei wpłynęło na uformowanie się charakteru i postaw patronki naszej uczelni, a w konsekwencji przyczyniło się do osiągnięcia międzynarodowego sukcesu przez Polkę.

Warto wspomnieć, że celem studenckiego przedsięwzięcia było również zwiększenie zainteresowania młodzieży kierunkami humanistycznymi na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej, szczególnie – filologią polską. Z tej okazji studenci zaprojektowali koszulki z napisem: „Jestem RAD, że studiuję POLONistykę”. Hasło, popularyzujące kierunek studiów i zawierające nazwy dwóch pierwiastków chemicznych odkrytych przez polską noblistkę, zostało wymyślone przez członkinię Koła, Paulinę Majek. W ten sposób studenci, wyjeżdżając do szkół, zarówno popularyzowali wiedzę o życiu i dokonaniach bohaterki projektu, jak również promowali swoją Alma Mater. Na koniec należy podkreślić, że nie tylko przedstawiciele nauk ścisłych mogą szczerzyć się patronką naszej uczelni. Maria Skłodowska-Curie jest niewątpliwym wzorem także dla humanistów.

Paulina Majek

Fot. z archiwum SKN Miłośników Kultury i Literatury Wieku XIX

← Członkowie
Koła w projekto-
wych koszulkach

Fot. z archiwum SKN Miłośników Kultury i Literatury Wieku XIX

← Wyjazd
do Muzeum
Marii Skłodow-
skiej-Curie
w Warszawie

UMCSport

Fot. Michał Piat

↑ Rafał Walczyk – prezes Zarządu KU AZS UMCS

Nowy prezes Zarządu! Zmiany w Klubie

Po ośmiu latach sprawowania funkcji prezesa Zarządu AZS UMCS Lublin Dariusz Gawęł nie kandydował na kolejną kadencję. Jego miejsce zajął dotychczasowy zastępca – Rafał Walczyk. To najistotniejsza informacja z Walnego Zebrania Sprawozdawczo-Wyborczego, które 14 listopada odbyło się w hotelu Hampton by Hilton.

Nowy prezes Zarządu – Rafał Walczyk ma świadomość, że poprzeczka została zawieszona wysoko, ale – jak sam przyznaje – dalej chce iść ścieżką obraną przez Dariusza Gawęła. W Klubie nie zamierza robić rewolucji, a raczej chce jego ewolucji. Porozmawialiśmy z nowym prezesem Zarządu:

Po pierwsze gratuluję! Do tej pory pełniłeś funkcję wiceprezesa Zarządu. Ta rola przygotowała cię do objęcia sterów w Klubie. Dużym przeskokiem będzie zmiana stanowiska czy może wiele z rzeczy, z którymi przyjdzie Ci się mierzyć, już robiłeś jako wiceprezes?

Dziękuję bardzo! Zawsze starałem się jak najlepiej wykonywać swoje obowiązki i wiele zadań (w moim odczuciu) będzie się pokrywało. Jednak na pewno przede mną ogrom wyzwań. Z pewnością przeskok z funkcji wiceprezesa na prezesa to duża zmiana. Jak duża? Odpowiem za jakiś czas.

Jakie masz plany na tę właśnie rozpoczynającą się kadencję? Stawiasz sobie konkretne cele, które chcesz zrealizować?

Planów jest wiele i mam nadzieję, że w większości uda się je zrealizować. A cele? Przede wszystkim idzie rok olimpijski i tu najważniejszym celem będzie zabezpieczenie wszelkich potrzeb naszych olimpijczyków. Muszą mieć jak najlepsze warunki, aby móc optymalnie przygotować się do najważniejszej imprezy czterolecia. Aktualnie natomiast trwa sezon Basket Ligi Kobiet, 1. Ligi Piłki Ręcznej Kobiet, 1. Ligi Futsalu, 2. Ligi Koszykówki Mężczyzn, 2. Ligi Piłki Ręcznej Mężczyzn oraz 2. Ligi Siatkówki Kobiet, gdzie cele zostały już określone przed rozpoczęciem rozgrywek. Wierzę, że zostaną osiągnięte. Ponadto wkraczamy w nową edycję Akademickich Mistrzostw Polski, w których od tego roku wszystkie dyscypliny będą punktowane drużynowo. To stawia przed nami wiele wyzwań. Myślę też, że w dużej mierze będę chciał się skupić na rozwoju szkolenia dzieci i młodzieży. Tak, by zachęcać młode osoby do studiowania na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej i kontynuowania swojej kariery w naszym Klubie.

Nie jest wykluczone, że w najbliższej kadencji będziemy organizatorami kilku ciekawych i prestiżowych wydarzeń sportowych, które mam nadzieję pozytywnie zapiszą się w historii naszego miasta.

Trudno będzie przeskoczyć poprzeczkę, którą zawiesił poprzedni prezes? Pod wodzą Dariusza Gawła klub wspiął się tam, gdzie wcześniej nie był. To bardziej motywuje czy stresuje?

Poprzeczka zawieszona jest naprawdę wysoko, ale jestem osobą, którą stres i presja jeszcze bardziej motywują do działania. Z mojej strony mogę zapewnić 100% zaangażowania w rozwój Klubu. Mamy w biurze naprawdę fajny zespół. Są to ludzie, na których mogę liczyć każdego dnia. Jest Zarząd, więc myślę, że będzie dobrze. Ponadto jestem po wielu rozmowach z Darkiem Gawłem i wiem, że na pewno cały czas będzie nas wspierał i pomagał w budowaniu marki, jaką jest AZS UMCS Lublin. To, ile dobrego zrobił, zostanie już na zawsze w historii tego Klubu. Wierzę że jeszcze wiele dobrego zrobi. Jestem przekonany, że dzięki współpracy z uczelnią, Miastem Lublin, Województwem Lubelskim czy innymi partnerami mamy możliwość kontynuowania rozwoju, jaki był zauważalny w ostatnich latach. Już dziś chciałbym podziękować przede wszystkim partnerowi strategicznemu, czyli miastu Lublin oraz UMCS-owi za dotychczasowe wsparcie. Bez niego zadanie, jakie jest przede mną, byłoby o wiele trudniejsze.

Czy przewidujesz jakieś zmiany w funkcjonowaniu Klubu?

Chciałbym, aby moja kadencja była ewolucją, a nie rewolucją. Jeżeli pojawią się jakieś zmiany, to naprawdę kosmetyczne.

Powoli dojrzywałem do tej decyzji – rozmowa z Dariuszem Gawłem

Po ośmiu latach pełnienia funkcji prezesa Zarządu, zdecydowałeś się nie kandydować w kolejnych wyborach. To była trudna decyzja?

Początkowo tak, ale z każdym dniem utwierdzałem się w przekonaniu, że to dobra decyzja. Jestem w AZS od

15 roku życia, czyli już pełne 18 lat. W tym aż osiem na stanowisku prezesa Zarządu. To szalenie dużo. Miałem wystarczająco dużo czasu, by wdrożyć swoje pomysły. W tym czasie Klub rozrósł się do niebotycznych wężych rozmiarów, o których kilka lat temu nawet nie

Fot. Michał Piat

↑ Dariusz Gawel – były Prezes Zarządu KU AZS UMCS Lublin

marzyliśmy. Ocena obecnej sytuacji jest taka, że tak ogromna odpowiedzialność nie może spoczywać na barkach jednej osoby. Dlatego postanowiliśmy oddzielić działalność sportową Klubu od działalności komercyjnej.

Kiedy w twojej głowie zaczęła kiełkować taka myśl, że może pora nieco zmienić obszar działań?

Nie potrafię podać dokładnej daty. Myślę jednak, że już dwa lata temu rozważałem każdy scenariusz. Jednak wówczas kilka projektów nie było jeszcze dokończonych. Niedawno w wywiadzie dla „Dziennika Wschodniego” powiedziałem: „Wiem, że ten moment kiedyś nadejdzie, być może całkiem nie-

długo”. Uważam, że powoli dojrzewałem do tej decyzji.

Ale jednak w Klubie dalej zostajesz. W jakiej roli? Czym teraz będziesz się zajmował?

Klub Uczelniany AZS Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie powołał swoją Fundację. Będzie ona zajmowała się pozyskiwaniem zewnętrznych środków finansowych, wspieraniem Klubu, prowadzeniem działalności komercyjnej. Mam tu na myśli Siłownię Fit&Gym AZS, Szkołę Tańca AZS, Legię Paintballową, a także wkrótce otworzymy własną klubokawiarnię, której nazwy jeszcze nie zdradzę. Do tego dochodzi Lubelski Nurt Basketu Akademickiego oraz Fotobud-

ka. W planach mamy już dwa, trzy kolejne projekty, na realizację których potrzebujemy dwóch lat. Oto moje obecne wyzwanie.

Wróćmy jeszcze do początku twojej prezesury. Pamiętaj, jakie towarzyszyły ci wtedy emocje? W 2011 r. byłeś młodym chłopakiem wrzuconym na głęboką wodę...

Może trudno w to uwierzyć, ale w 2011 r. Klub miał drobne problemy, z których na szczęście szybko udało się wy dostać. Każdy nowy dzień był dla nas wyzwaniem. Budowaliśmy pozycję AZS UMCS krok po kroku. Zostaliśmy Organizacją Pożytku Publicznego, potem Klub został VAT-owcem. Pamiętam również dzień, kiedy podpisywałem pierwsze kontrakty. Z perspektywy czasu tamte chwile wywołują uśmiech na twarzy.

Przez te wszystkie lata Klub bardzo się rozwinął i nawet będąc skromnym, nie da się nie powiedzieć, że olbrzymia w tym twoja zasługa. Dużo pracy kosztowało, żeby AZS UMCS Lublin był w takim miejscu jakim jest? A jest czołowym klubem lekkoatletycznym, pływackim w kraju, ma drużynę w ekstraklasie koszykówki kobiet.

Zasługa w tym wielu osób. Zawsze powtarzam, że biuro poukładało sprawy organizacyjne, stworzyło możliwe najlepsze warunki, by trenerzy i zawodnicy mogli myśleć tylko i wyłącznie o sporcie. Bez wątplenia kosztowało nas to dużo pracy, ale nie żałujemy.

Co uważasz za swój największy sukces, jaki udało się zrealizować w tych czterech kadencjach?

Myślę, że największym moim sukcesem było znalezienie młodych, ambitnych pasjonatów, trenerów, działaczy, studentów, którzy razem ze mną budowali sport akademicki na UMCS-ie. Nie pokuszę się na wymienienie ani jednego nazwiska, ponieważ to naprawdę długa lista, mógłbym kogoś teraz pominąć.

Było w tym czasie także wiele emocji sportowych. Zawodnicy sięgali po różne tytuły, wygrywali różne puchary. Jakie trzy osiągnięcia sportowe zdobyte podczas twojej prezesury najbardziej utkwiły ci w pamięci? Każdy sukces cieszysz. Wydaje mi się jednak, że brązowy medal Mistrzostw Świata Malwiny Kopron z Londynu oraz złoty medal Mistrzostw Europy Pauliny Guby

z Berlina to dwa momenty, które zapamiętam do końca życia. Pamiętam też wywalczony w Lublinie Puchar Polski naszych Pszczółek. W każdym z tych przypadków sprawiliśmy niespodziankę, nie byliśmy faworytem, ale jednak się udało.

Z boku wszystko wygląda łatwo: są sukcesy, Klub działa, organizuje zawody. Jednak pewnie nie raz było ciężko. Masz w bagażu swoich doświadczeń taką sytuację, w której było naprawdę trudno pociągnąć „ten wózek”?

Nie przypominam sobie żadnego momentu zwątpienia. Miałem to szczęście, że trafiłem na mądrych i pracowitych ludzi, a wokół nas było mnóstwo życzliwości i zrozumienia.

Teraz na fotelu prezesa zasiądziesz Twój dotychczasowy zastępca Rafał Walczyk. Zostawiasz Klub w dobrych rękach...

Tak, sam rekomendowałem delegatom tę kandydaturę. Rafał jest szalenie ambitny, zdolny, a do tego skromny i pełen pokory. Ciągłe chce się uczyć, słucha. Jego dotychczasowa praca jest świetnie oceniana przez trenerów. Rafał Walczyk jest najlepszą gwarancją płynnego przejścia władzy w AZS UMCS, odpowiedniego wejścia w nową kadencję, dalszego budowania sportu akademickiego na UMCS-ie.

Co jako starszy kolega możesz powiedzieć Rafałowi? Jakich wskazówek udzielić na początku tej nowej drogi w jego karierze zawodowej? Na pewno będzie czytał tę rozmowę.

Rafał doskonale zna specyfikę pracy w AZS UMCS. Jak my wszyscy zaczynał od rozwieszania banerów na meczach, wyrabiania legitymacji. Ostatnio zajmował się rozliczaniem dotacji i jak my to nazywamy „gaszeniem pożarów”. Świetnie sprawdził się też jako swoisty „dyrektor sportowy” Klubu. Bez wątplenia Rafał zasłużył na swoje pięć minut. Jestem przekonany, że sobie poradzi. Zawsze może na mnie liczyć, ale o tym akurat nie muszę go zapewniać.

A tobie czego teraz życzyć?

Sukcesów AZS UMCS. Nic bardziej mnie nie ucieszy jak dalszy rozwój Klubu.

Kamil Wojdat

Studenci UMCS-u z wizytą w „Gaudium”

Wydawnictwo Archidiecezji Lubelskiej „Gaudium” w trosce o edukację młodzieży współorganizuje z dr hab. Anną Granat dwa razy w roku spotkania w swojej siedzibie dla studentów celem zapoznania ich z procesem wydawniczo-produkcyjnym. Takie spotkania w formie oprowadzenia grupy słuchaczy po wydawnictwie i drukarni odbywają się w ramach umowy o współpracy pomiędzy UMCS-em i Wydawnictwem „Gaudium”.

18 i 19 listopada 2019 r. do Wydawnictwa zawitali studenci z Instytutu Nauk Komunikacji Społecznej i Mediów z Wydziału Politologii i Dziennikarstwa UMCS. Zapoznali się z przebiegiem prac w działach redakcji oraz składu i przygotowania do druku publikacji, a także w drukarni. Przyjrzeni się pracy pracowników obsługujących maszyny drukarskie oraz introligatorskie. Poznali główne aspekty jakości druku, różnice między drukiem cyfrowym i offsetowym oraz niuanse działania introligatorki maszynowej i ręcznej.

Ponadto dowiedzieli się, że Wydawnictwo „Gaudium” wydaje książki omawiające nauczanie Kościoła katolickiego, zgłębiające tematykę biblijną i pogłębiające duchowość chrześcijańską. W tym nurcie mieści się również duży obszar pracy wydawniczej związany z przygotowaniem i rozpowszechnieniem podręczników do nauki religii oraz pomocy dla katechetów. Innym nurtem wydawniczego zaangażowania Wydawnictwa jest publikowanie pozycji z dziedzin humanistycznych, gdzie można znaleźć literaturę poświęconą zabytkom miasta Lublina, sylwetkom pisarzy czy duchowym autorytetom. Aby przybliżyć sztukę czytania najmłod-

szym i wzbudzić w nich zainteresowanie książkami, w wydawniczym asortymencie znajdują się książeczki dla dzieci wraz z kolorowankami.

Studentom przekazano również informacje na temat funkcjonowania drukarni, a odnoszące się do procesu technologicznego druku. W trosce o środowisko proces produkcji został w ostatnich latach unowocześniony przez m.in. zakup nowych maszyn z zoptymalizowanym poborem energii elektrycznej oraz bezprocesowym wywoływaniem płyt offsetowych. Dołożono starań, by zwiększyć zużycie papieru ekologicznego w procesie druku, a także usprawniono wewnętrzną gospodarkę odpadami produkcyjnymi.

Przewodnik grupy studentów, będący doświadczonym pracownikiem Wydawnictwa, przedstawił również zakres usług wydawniczych i poligraficznych dla podmiotów zewnętrznych, takich jak: urzędy, firmy, instytucje, stowarzyszenia, fundacje, organizacje pozarządowe itp. Z usług poligraficznych „Gaudium” korzystają m.in.: Urząd Miasta Lublin, Uniwersytet Medyczny, Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Lublinie, Warsztaty Kultury, Muzeum na Majdanku, kopalnia „Bogdanka” i inne. Wydają tu i drukują swoje publikacje, czasopisma, ulotki i gazetki reklamowe, plakaty, zaproszenia oraz kalendarze.

Studenci szczególnie zainteresowani pogłębieniem informacjami na temat aktywności Wydawnictwa zostali skierowani na stronę www.gaudium.pl oraz na Facebooka.

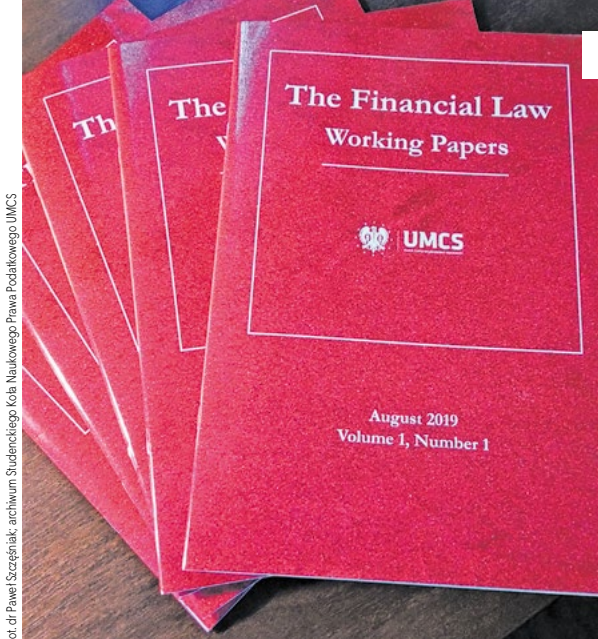
*Marzena Kosmala
specjalista ds. marketingu
Wydawnictwo „Gaudium”*

The Financial Law Working Papers

Czasopismo zostało stworzone z myślą o studentach oraz młodych badaczach, którzy znajdują się na początku swojej kariery naukowej. Przedmiotowo obejmuje ono prawo finansowe, w tym finanse publiczne, prawo podatkowe, postępowanie podatkowe, prawo rynków finansowych, a także prawo rachunkowości. W skład międzynarodowej rady naukowej wchodzi przedstawiciele ośrodków naukowych m.in. ze Słowacji, Czech, Szwecji, Rumuni, Rosji oraz Rwandy. Przewodniczącym rady jest prof. zw. dr hab. Antoni Hanusz z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Redaktorem naczelnym jest dr Paweł Szczęśniak. Zespół redakcyjny tworzą członkowie Studenckiego Koła Naukowego Prawa Podatkowego.

„The Financial Law Working Papers” ukazuje się drukiem oraz w wersji elektronicznej. Autorzy mają możliwość publikowania opracowań naukowych zarówno

Fot. dr Paweł Szczęśniak, archiwum Studenckiego Koła Naukowego Prawa Podatkowego UMCS

w języku angielskim oraz polskim. Wydawcą jest Studenckie Koło Naukowe Prawa Podatkowego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, które znajduje się pod stałą opieką merytoryczną Katedry Prawa Finansowego wspomnianego uniwersytetu. Wersją podstawową czasopisma jest wersja papierowa. Czasopismo jest także dostępne w formule otwartego dostępu na stronie internetowej Studenckiego Koła Naukowego Prawa Podatkowego.

Artur Pierzchała

Warsztaty w Katedrze Germanistyki UMCS

20 listopada 2019 r. odbyła się w Katedrze Germanistyki UMCS seria warsztatów, których idea przewodnią było upamiętnienie 30-lecia upadku Muru Berlińskiego. Warsztaty dla studentów germanistyki zostały zorganizowane przez mgr Marion Koppitz i Koło Naukowe Germanistów UMCS, prowadzone przez dr Beatę Kasperowicz-Stążkę. Zajęciom dydaktycznym towarzyszyła wystawa ilustracji Henninga Wäggrenbrentha oraz pokaz filmu dokumentalnego *This ain't California* (reż. Marten Persiel). Na piątym piętrze Wydziału Humanistycznego stanęła styropianowa replika Muru, ozdobiona przez studentów Koła rysunkami i hasłami, których inspiracją były autentyczne graffiti. W ramach warsztatów studenci czytali i interpretowali hi-

Fot. Anna Pastuszka

↑ Marion Koppitz prezentuje prace studentów

storie o murach i ich przezwyciężaniu, wydane w antologii tekstów literackich *Mauern. Zehn Geschichten, um sie zu überwinden* (wyd. polskie ukazało się pod tytułem *1989. Dziesięć opowiadań o burzeniu murów*). Zebrane w antologii teksty Olgi Tokarczuk, Heinricha Bölla, Maxa Frischa i innych pisarzy europejskich ilustrują rozmaite aspekty podziałów politycznych czy etnicznych i ich złośliwy wpływ na życie zwykłych ludzi.

Opowiadania stały się impulsem do kreatywnej pracy studentów, którzy wykonali w małych grupach kolaże o tematyce granic w podzielonej na polityczne bloki Europie. W plakatach wybrzmiały towarzyszące upadkowi Muru idee wolności, tolerancji, swobody podróżowania i wolności słowa.

Anna Pastuszka

Nowy teatr w Głogowie (z lubelskim akcentem)

Powstały w 1799 r. Teatr Miejski w Głogowie jest drugim chronologicznie, po Wrocławiu, teatrem miejskim na Śląsku. Od 1863 r. nosi imię Andreasa Gryphiusa – głogowianina, najwybitniejszego poety i dramaturga niemieckiego obszaru językowego w XVII w., twórcy, którego rola dla kultury niemieckiej jest porównywalna ze znaczeniem Jana Kochanowskiego dla Polaków. Klasycystyczny budynek przebudowano wewnątrz w okresie międzywojennym w stylu Bauhaus, działał w nim zespół teatralny i operowy. Ale najnowsza historia obeszła się z teatrem okrutnie. W lutym 1945 r. Hitler ogłosił Głogów twierdzą, Armia Czerwona w wyniku sześciotygodniowego oblężenia, trwającego do 1 kwietnia, niemal doszczętnie zburzyła miasto, w tym budynek teatru. Leżał on w gruzach, na rynku Starego Miasta, przez 74 lata...

Dopiero od lat 80. ubiegłego wieku głogowskie Stare Miasto zaczęło podnosić się z ruin, a stało się to możliwe dzięki środkom z podatków (w Głogowie działa jeden z największych polskich koncernów – KGHM) i determinacji władz miasta. Co roku odbudowywano, w stylu historyzującym, kilka, kilkanaście kamienic, wzruszającym był coroczny zwyczaj stawiania miejskiej choinki bożonarodzeniowej na końcu odbudowywanej właśnie staromiejskiej ulicy. A przecież w końcu lat 40. głogowskie morze ruin służyło za scenę filmów o powstaniu warszawskim, trzy dekady później wymarłe serce miasta otoczyły gierkowskie bloki, w których zamieszkali pracownicy tutejszej huty miedzi.

Przedsięwzięta w 2017 r. odbudowa teatru kosztowała 28 milionów zł, z czego połowa pochodziła z dotacji państwa, a połowa z budżetu gminy. Uroczyste otwarcie Teatru Miejskiego im. Andreasa Gryphiusa nastąpiło 22 listopada 2019 r., ale budynek udostępniono publiczności do zwiedzania tuż przed premierą. Entuzjazm głogowian przeszedł najsmielsze oczekiwania: w ciągu dwu dni budynek zwiedziło aż pięć tysięcy osób (a Głogów liczy ok. 65 tys. mieszkańców).

Zgodnie z decyzją prezydenta Rafała Rokaszewicza i ludzi kultury Głogowa otwarcie teatru miało wiązać się z jego patronem. Wybór padł na sztukę *Piast*, napisaną przez Gryphiusa w 1660 r. z okazji urodzin ostatniego (jak się okazało 15 lat później) męskiego potomka

dynastii Piastów śląskich. Autor, który bardzo dobrze znał Polskę i naszą kulturę, wyzyskał w fabule dramatu legendę dynastyczną najstarszego polskiego rodu panującego, aby umocnić tożsamość ówczesnych Ślązaków, którzy swoją odrębność od władających na tych ziemiach austriackich Habsburgów widzieli właśnie w tradycji piastowskiej. Znana z kronik m.in. Anonima zw. Gallem i Jana Długosza legenda o okrutnym Popielu, który wypędził obcych z Kruszwicy i o gościnnym Piaście – oraczu, udzielającym schronienia tym anonimowym wędrowcom (w rzeczywistości dwóm Aniołom, którzy odwzięczyli się potem hojnie za wielkoduszność prostego kmiecia, czyniąc go następcą tyrana) i dziś nieśie wartości uniwersalne. Otwarcie własnego domu dla obcych przybyszów błogosławi sam Bóg – takie jest przesłanie i legendy piastowskiej, i dramatu Gryphiusa.

W tym miejscu zaczyna się „lubelski” wątek odbudowanego teatru i jego premiery. Aby można było wystawić *Piasta* potrzebna była edycja krytyczna tego utworu – zawierająca i jego tłumaczenie, i objaśnienia dotyczące realiów średniowiecznych czy barokowych, i wstęp – będący wprowadzeniem do lektury tak dla przyszłego reżysera, aktorów, jak i widzów, czytelników. Zaproszony do pracy nad edycją krytyczną dramatu przez Prezydenta Głogowa byłem wspomagany przez dr. Wienieczysława Niemirowskiego, znakomitego germanistę z UMCS-u, który na potrzeby tego wydania tłumaczył wybraną literaturę przedmiotu. Przekładu dramatu dokonał dr Marcin Błaszowski – wydawca barokowych niemieckich tekstów śląskich i leszczyńskich. Tak powstała pierwsza w Polsce, wydana przez prestiżowe warszawskie wydawnictwo „Neriton”, kompletna edycja dramatu Andreasa Gryphiusa w ogóle; z powodów, o których pisałem wyżej, wybór padł na *Piasta*.

Inscenizacji – znów była to prapremiera w języku polskim i prapremiera w ogóle (*Piastus* był wcześniej wystawiony w Niemczech tylko przez zespół amatorski) – dokonał zielonogórski reżyser Robert Czechowski, autorem bardzo ciekawej i zapewne bardzo kosztownej scenografii był Piotr Tetlak. W roli demonicznego Popiela znakomicie wystąpił Jan Peszek, który w stroju apokaliptycznej niezręczności babilońskiej wjechał na scenę na koniu czterometrowej wysokości by miotać przekleństwa (ale zduszoną głosem!) i wadzić się z Bogiem. Grupie uchodźców – tak reżyser zmultiplikował dwóch Aniołów Gryphiusa – przewodził aktor warszawskiego Teatru Żydowskiego

Jan Szurmiej. Nie była to jedyna ingerencja Czechowskiego w tekst i w intencję autora dramatu. Przepiękny hymn do mądrości, najbardziej liryczny fragment sztuki głogowskiego autora, aktorzy śpiewali ze sceny przebrani w stroje... klaunów; Piast i Rzepicha byli na deskach teatru hybrydami mumii egipskich i turystów z Hurgady (mieli założone okulary przeciwsłoneczne). Była to więc sztuka Czechowskiego, nie największego XVII-wiecznego dramaturga niemieckiego, zielonogórski reżyser potraktował i tekst, i przesłanie *Piasta* Gryphiusa jako pretekst do snucia własnych pomysłów. Pozostaje nadzieja, że, mówiąc słowami Mickiewicza, „pieśń ujdzie cała” i barokowy dramaturg z Głogowa obroni się sam, w edycji, którą czytelnik może wziąć do ręki. Także druga nadzieja – że niezrażeni eksperymentami Czechowskiego głogowianie pokochają swój stary – nowy teatr.

Dariusz Chemperek

Zielnik polski w malarstwie i grafice – wystawa i warsztaty w Muzeum Zamojskim

Fot. archiwum Muzeum Zamojskiego

W okresie od 18 czerwca do końca września br. zorganizowana została w Muzeum Zamojskim w Zamościu wystawa pt. *Zielnik polski w malarstwie i grafice*. Pomysłodawcą, inicjatorem i kuratorem wystawy ze strony Muzeum była mgr Magdalena Proć-Czochra, natomiast z ramienia UMCS-u współorganizatorami byli dr Monika Kozłowska oraz prof. dr hab. Wiesław Mułenko z Katedry Botaniki, Mykologii i Ekologii.

Fot. archiwum Muzeum Zamojskiego

Kurator, poszukując materiałów do przygotowania wystawy, zwrócił się do naszej jednostki (wówczas Zakładu Botaniki i Mykologii) z prośbą o wypożyczenie z zielnika historycznych materiałów zielnikowych oraz dokumentacji ikonograficznej roślin i grzybów. Szczególne zainteresowanie wzbudził zbiór akwareli roślin kwiatowych, wykonanych w okresie międzywojennym przez Konstantego Prószyńskiego (1859–1936), nauczyciela, botanika i mykologa, badacza flory krajowej, inspektora Ogrodu Botanicznego w Wilnie w latach 1919–1936. Dzięki zdolnościom malarskim Prószyński tworzył rysunki z natury roślin kwiatowych oraz grzybów, składające się na olbrzymi, liczący kilkadziesiąt obrazów atlas przyrodniczy Polesia i Wileńszczyzny. Obecnie prace te są rozproszone w różnych bibliotekach i prywatnych kolekcjach, natomiast 255 tablic przywiózł w 1942 r. do Lublina prof. Piotr Wiśniewski, który przed wojną był pracownikiem Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, a po wojnie pierwszym kierownikiem Katedry Botaniki Ogólnej UMCS.

Ponad 100 obrazów, przedstawiających ok. 400 gatunków roślin, w umiejętny sposób wyeksponowano w Muzeum Zamojskim, obok dzieł malarskich takich twórców, jak Stanisław W. Bergman, Jerzy Duda-Gracz, Stanisław Masłowski, Józef Mehoffer, Irena Tyszkiewiczowa, Wojciech Weiss czy Leon Wyczółkowski. Sale wystawowe udekorowano przepięknymi kompozycjami kwiatów, początkowo żywych, a z czasem w odpowiedni sposób zasuszonych.

Główne hasło wystawy *Zielnik polski...* (w szerokim rozumieniu tego słowa) umożliwiło rozszerzenie wysta-

Fot. archiwum Muzeum Zamojskiego

wy także o dodatkowe elementy, związane z funkcjonowaniem „zielnika”, m.in. o zasady przechowywania, konserwacji i użytkowania eksponatów, przygotowania specjalistycznych opisów, sposobów klasyfikowania zbiorów, ich udostępniania czy też publikacji danych. Oprócz rycin na wystawie zaprezentowano także oryginalne okazy roślin, grzybów i porostów. W profesjonalnych witrynach ekspozycyjnych znalazły się więc cenne, unikalne gatunki pochodzące z Lubelszczyzny oraz innych interesujących regionów Polski – z Tatr, Puszczy Białowieskiej, Roztocza. Ogromne zainteresowanie budziły same okazy, a także oryginalne, przepięk-

Fot. archiwum Muzeum Zamojskiego

ne, odręczne, wykaligrafowane opisy etykiet w języku staropolskim oraz wyeksponowane specjalistyczne wydawnictwo zielnikowe pt. *Mycotheca Polonica*, obejmujące dwie formy upowszechniania danych – drukowaną oraz zielnikową.

Niezależnym elementem wystawy była bogata ekspozycja okazów konserwowanych na mokro oraz specjalnie ususzonych, dużych owocników grzybów (hub, purchawic) oraz plech porostów, spotykanych w różnych siedliskach: w lasach, na drewnie, na kamieniach czy też na specyficznych typach podłoża, jak żelazo i beton.

Wystawa *Zielnik polski w malarstwie i grafice* wzbudziła ogromne zainteresowanie odwiedzających. W ciągu niespełna czterech miesięcy wystawę odwiedziło ponad 12 tysięcy osób. Była ona także miejscem organizowania warsztatów plastycznych, lekcji oraz inspiracją do przeprowadzenia konkursów wśród młodzieży.

W połowie września, przed zakończeniem wystawy, przygotowane zostały mykologiczne warsztaty specjalistyczne dla uczniów szkół licealnych Zamościa. W sali

muzealnej pojawiły się mikroskopy świetlne i stereoskopowe, odczynniki służące do identyfikacji grzybów, a także liczne okazy grzybów, porostów i roślin. W nastrojowym klimacie pomieszczeń muzealnych wygłoszono dwa wykłady – jeden pt. *Grzyby versus rośliny – czyli względna uroda deformacji* i drugi pt. *Grzyby – od zarodnika do owocnika*. Uczniowie zapoznali się nie tylko z ciekawymi informacjami dotyczącymi grzybów, ale przede wszystkim mieli sposobność samodzielnego wykonania preparatów mikroskopowych (większość robiła to po raz pierwszy), obejrzenia ich pod dużym powiększeniem, ale też zobaczenia wielu gatunków grzybów rzadkich, osobliwych w kształcie, znanych dotychczas tylko z książek, czasopism czy Internetu. Natomiast zwieńczeniem wystawy było rozstrzygnięcie konkursu pt. *Zielnik polski*. Nagrodą był oryginalny obraz studentki Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego, inspirowany prezentowanym zielnikiem Konstantego Prószyńskiego.

Organizatorzy wystawy wyrazili przekonanie, że w przyszłości podobne wystawy oraz warsztaty powinny być organizowane cyklicznie. Osoby potencjalnie zainteresowane prezentowaną grafiką chcielibyśmy poinformować, że znaczną część zbioru rycin obejrzeć można w Bibliotece Cyfrowej UMCS, pt. *Zbiór akwarel roślin Konstantego Prószyńskiego*. Digitalizację współfinansowano ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007–2013. Oś Priorytetowa IV. Społeczeństwo Informacyjne.

Wiesław Mułenko
Monika Kozłowska

Fot. archiwum Muzeum Zamojskiego

Niezwykła wypożyczalnia – Festiwalowe Żywe Książki podczas XXIX Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Ludowej „Mikołajki Folkowe”

Już po raz szósty Studenckie Koło Naukowe Etnolingwistów UMCS zorganizowało w ramach Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Ludowej „Mikołajki Folkowe” wydarzenie pn. Festiwalowe Żywe Książki. Projekt został zrealizowany 30 listopada 2019 r. w Małej Kieszce Centrum Spotkania Kultur w Lublinie.

Festiwalowe Żywe Książki to inicjatywa polegająca na spotkaniach z gośćmi w różny sposób związanymi z „Mikołajkami Folkowymi”, którzy na czas wydarzenia stają się „żywymi książkami”. Wypożyczalnię tworzą niezwykle ludzie ze świata muzyki, nauki, kultury, z którymi można swobodnie porozmawiać na wiele tematów. Wydarzenie wpisuje się w prąd badawczo-kulturowo-społeczny, zwany historią mówioną.

W tym roku mieliśmy zaszczyt porozmawiać z czterema wspaniałymi gośćmi. Był wśród nich prof. dr hab. Jerzy Bartmiński – jeden z najwybitniejszych polskich lingwistów. Od 2009 r. profesor emeryt Instytutu Filologii Polskiej UMCS i Instytutu Sławistyki PAN, czynny członek Polskiej Akademii Umiejętności. Obecnie zajmuje się redagowaniem *Słownika stereotypów i symboli ludowych* (t. I–II, 1996–2019) oraz *Leksykonu aksjologicznego Słowian i ich sąsiadów* (t. I–V, 2015–2019). Trzydzieści lat był redaktorem naczelnym „Etnolingwistyki”, a przez 40 zasiadał w jury Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą. Naszym gościem był również dr Rafał Rozmus, ceniony kompozytor i dyrygent, który współpracował m.in.: z Golec uOrkiestrą, Krzysztofem Trebunią-Tutką (Symphoethnic) czy Orkiestrą św. Mikołaja. Prywatnie przyjaźni się on z wieloma muzykami sceny folkowej, np. z zespołem „Jarzębina”. Festiwalową „żywą

książką” była w tym roku także Lydie Kotlinski – urodzona we Francji pieśniarka, która przez śpiew wyraża siebie i interpretuje świat. Ukończyła studia klasyczno-wokalne w Wersalu, naukę pobierała również w Paryżu oraz w Clichy we Francji. Na co dzień prowadzi warsztaty wokalne, stoi na czele chóru Łontanara. W tym roku podczas „Mikołajek Folkowych” prowadziła warsztaty pieśni afrykańskich Koyemba, które cieszyły się dużym zainteresowaniem. Ostatnim gościem naszej „żywej biblioteki” był Henryk Palczewski, zajmujący się rekomendowaniem Muzyki Ucha Trzeciego (cyklu spotkań muzycznych, składających się z improwizowanych koncertów grupy Tatvamasi wraz z zaproszonymi europejskimi muzykami), a także głoszeniem Dobrej Nowiny. Tradycja jest – jego zdaniem – fundamentem, nauką i doświadczeniem dla teraźniejszości.

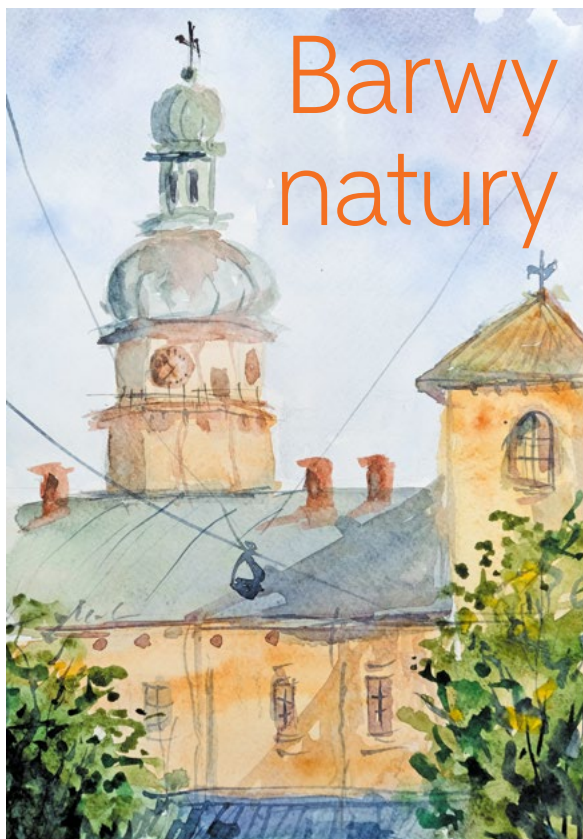
Festiwalowe Żywe Książki są ciekawą inicjatywą, w której warto wziąć udział. Dają możliwość poznania nowych ludzi, wymiany doświadczeń, spotkania znanych osób w kameralnej atmosferze. To niepowtarzalna okazja do poszerzenia swojej wiedzy i horyzontów m.in. ze względu na różnorodność w doborze gości. Tegoroczne wydarzenie cieszyło się zainteresowaniem i z pewnością postaramy się powtórzyć ten sukces za rok.

mgr Magdalena Wołoszyn

Student z SKNE UMCS podczas rozmowy z prof. J. Bartmińskim ↓

Fot. Magdalena Wołoszyn

Barwy natury

Barwy natury – wystawa akwareli od 22 listopada do 23 grudnia 2019 r. prezentowana w Chatce Żaka to projekt wspierany przez Urząd Miasta Lublin realizowany przez Akademickie Centrum Kultury UMCS, Stowarzyszenie Rozwoju Kultury Akademickiej. Powstał również kalendarz na 2020 r. składający się z prac akwarelowych 40 uczestników projektu *Barwy natury*.

Międzynarodowe warsztaty akwareli odbywały się od lutego do grudnia 2019 r. w Centrum Kultury i Sztuki He Shuifa UMCS w Bibliotece Głównej UMCS. Jest to dialog tworzących w technice akwareli, możliwość wymiany myśli, doświadczeń i przeżycia pozytywnych emocji. Ważna jest kreska, rysunek, plama i własna interpretacja rzeczywistości. Efekt końcowy bywa przypadkowy, są to szybkie chwile notowania za pomocą farby i pędzla – zaklinania atmosfery miejsca. Bardzo szczerzy zbiór emocji artysty, złapany przez chwilę, którym dzielimy się z odbiorcą. Grupa akwarelistów prezentuje również prace upamiętniające 450 rocznicę unii lubelskiej.

Warsztat prowadził profesor Mieczysław Maławski i jego syn Władysław Maławski. Koordynatorką projektu jest Mieczysława Goś.

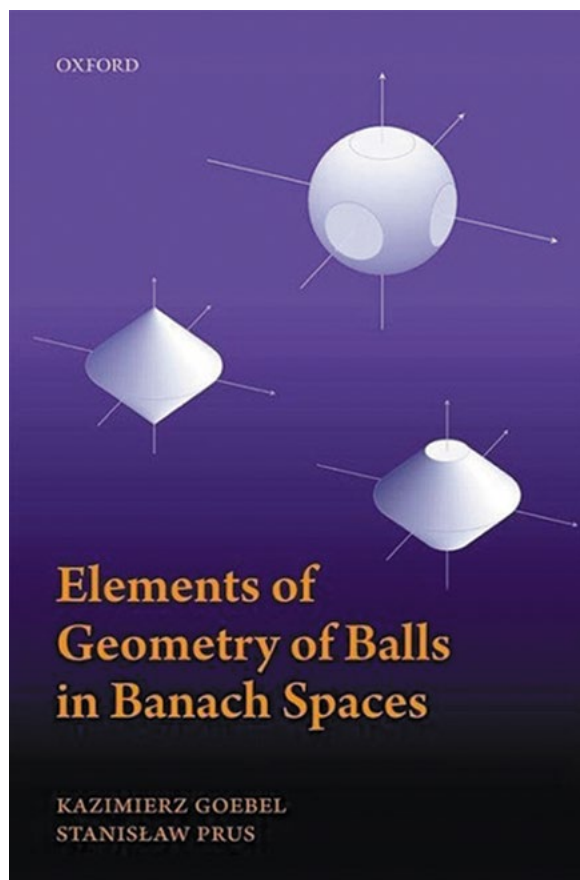
Mieczysława Goś

Elements of Geometry of Balls in Banach Spaces

Na stronie internetowej prestiżowego Mathematical Association of America została opublikowana recenzja monografii autorstwa naszych profesorów Kazimierza Goebela oraz Stanisława Prusa *Elements of Geometry of Balls in Banach Spaces* wydanej przez Oxford University Press w 2018 r. Pisaliśmy o tej książce w październiku 2018 r. Poniżej prezentujemy treść recenzji.

The passage from finite-dimensional vector spaces to infinite-dimensional ones, particularly in the historical context of quantum mechanics, presents significant foundational, algebraic, and geometric challenges that have fueled much of the development of modern mathematics. A most fruitful approach is embodied in the Banach space concept, namely a complete normed vector space (over the real or complex numbers). The norm endows each such space with a metric, and thus a rich geometry, linked with the algebraic structure through the Banach space axioms. Traditionally, one's first steps into mathematics take place in the finite-dimensional spaces \mathbb{R}^n or \mathbb{C}^n where both geometry and algebra are, from the perspective of Banach space theory, pretty simple. As soon as one ventures to infinite dimensions unexpected phenomena are encountered mandating a significant honing of one's intuition. The book under review offers a delightful perspective on the geometric aspects, leading the reader to marvel at the shapes and properties of balls in Banach spaces.

Most of the book is concerned with infinite-dimensional spaces but the tour starts in the land of finite dimensions, as low as 2, 3, and 4. Already there the reader will find 'circles' of various shapes and several beautiful results (e.g., bounds on the length of the unit circle in dimension 2) which, while rather elementary, are not often encountered in the beginner's literature. Before continuing with the contents, a word about the style of the book is in order. The book is aimed at newcomers

to functional analysis, requiring not much more than a level of familiarity with Banach spaces expected from a first course, either at the advanced undergraduate or early postgraduate level. Important and relevant theorems are introduced as the text progresses, frequently with references to the literature. The presentation itself assumes a certain level of maturity. Concepts are introduced quickly and the reader is trusted to engage herself with the concepts at the immediate level without being told to do so through exercises. Even though there are no prescribed exercises, the text is laden with nearly endless routes of investigation that the reader can and should pursue. This kind of approach is somewhat unusual among texts on the subject and I find the book to be very well pitched for the target audience.

The book comprises about 160 pages in 11 chapters, resulting in short and condensed chapters, nearly all including a notes and comments section. I would describe the book as being splendidly dense - a masterfully planned guided tour that means business. Chapters 2-5 revolve around the theme of convexity and smoothness, measures of convexity and smoothness, their interplay, and, naturally, geometric features they exhibit. This main theme is the backbone of the rest of the book with the ensuing chapters addressing projections, convex sets, various geometric coefficients, radii and diameters, antipodal points, and more, exemplifying the effects of the main theme's concepts with these geometric constructs.

The book thus addresses aspects of Banach space theory that are usually not treated in introductory books not for reasons of accessibility but rather for the necessity to introduce the cannons of the subject. The book is therefore a valuable companion to those making their first steps into Banach territory, offering an enrichment of the usual approach, pointing at sideways off the main path that lead to beautiful sights and a heightened appreciation of the general theory. To the more advanced student or the expert the book is sure to harbor many interesting observations and

insights. Occasionally, the authors naturally introduce concepts from elementary metric space theory which are not usual tenants in introductory courses. For instance, Chapter 10 on measures of noncompactness discusses the Kuratowski and Hausdorff measures of noncompactness. This is always done with geometry in mind and, other than providing ample opportunity for exercises, such concepts are immediately put to work in order to further understand Banach spaces. As always, smoothness and/or convexity find their way to the discussion.

The book is suitable for self-study either alongside a traditional functional analysis book or as a standalone text for anybody with some knowledge of Banach spaces who is interested in an emphasis on geometric aspects. The book will also serve well as supplementary reading for standard courses. Alternatively, a one-semester course can easily be tailored around the book in various formats. The plethora of geometric ideas presented in the book and the particular style of the book also make the book suitable for project studies for ambitious students.

Ittay Weiss
Senior Lecturer in Mathematics
at the University of Portsmouth, UK

Książki Wydawnictwa UMCS dostępne w booksbox

Od dzisiaj publikacje Wydawnictwa UMCS będą dostępne także na platformie www.books-box.com – pierwszej na świecie wirtualnej bibliotece książek naukowych z dostępem per strona. Platforma books-box.com umożliwia zakup książek akademickich w zależności od potrzeb – można wybrać między pełnymi publikacjami, konkretnymi fragmentami bądź pojedynczymi stronami już od 0,10gr za stronę. Celem aplikacji jest zwiększenie efektywności nauki oraz pracy, a także oszczędność czasu odbiorców.

Aplikacja z myślą o wyzwaniach, z jakimi mierzą się studenci oraz pracownicy naukowcy, udostępnia szereg funkcjonalności m.in.: przeglądanie książek w poszukiwaniu interesujących zagadnień, dodawanie komentarzy czy automatyczne tworzenie bibliografii. Usługa przeznaczona jest przede wszystkim dla studentów jako pomoc w nauce. Odnajdą się tu też pracownicy naukowcy i wszyscy, którym godziny spędzone nad książkami nie są obce.

Aneta Okuń-Jaśkowiak

#Meetup_UMCSxSantander

Beata Tadla 4.11.2019 r., Łukasz Krasoń 27.11.2019 r.

Fot. Bartosz Proll

Świątecznych dni obfitujących
w radość, uśmiech i ciepło.
Wyjątkowego czasu przepełnionego
spokojem w gronie najbliższych
oraz dużo zdrowia i wielu sukcesów
w nowym roku

życzy

Rektor UMCS
prof. dr hab. Stanisław Michałowski

Zapraszamy na spotkanie noworoczne, które
odbędzie się 7 stycznia 2020 roku o godz. 14.00
w Sali Senatu